

KİYÂMETİN BÜYÜK ALÂMETLERİ İLE İLGİLİ HADİSLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Enes ÇALIK

Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Temel İslâm Bilimleri
Anabilim Dalı Hadis Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Sivas

Ekim – 2011

KABUL VE ONAY

Enes ÇALIK'ın hazırlamış olduğu “Kıyâmetin Büyük Alâmetleri İle İlgili Hadislerin Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma, 06.09.2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı, Hadis Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM

Danışman: Y. Doç. Dr. Sami ŞAHİN

Üye: Doç. Dr. Mehmet BAKTİR

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. / / 2011

Prof. Dr. Mehmet ARSLAN
Enstitü Müdürü

ÖZET

ÇALIK, Enes, Kıyâmetin Büyük Alâmetleri İle İlgili Hadislerin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2011.

Tez, kıyametin büyük alametlerine dair olan hadislerin değerlendirmesi üzerinedir. İnsanlığın ilk yaratılışı düşünmesi gibi bu gidişatın sonu da insanlık için çok büyük bir merak konusu olmuştur. Özellikle son dönemde kozmik yapının da hızla bozulması bu ilgiyi biraz daha artırmıştır. Bu çalışmada da bu gidişatın sonu olan kıyâmetin büyük alametleri ele alınmıştır. Tezin amacı kıyâmetin büyük alâmetlerinin genel olarak ele alınıp, bu rivâyetleri gerek sened gerek metin açısından değerlendirmeye tabi tutmaktır. Bununla beraber o değerlendirmelerin yanı sıra her konunun sonunda kendi kişisel değerlendirmeler de yapılmıştır. Çalışmada yöntem olarak ise başta ana hadis kaynakları taranmış, diğer hadis kaynaklarından da istifâde edilerek bu konuya dâir hadisler genel olarak ele alınmıştır. Bu rivayetler konunun genişliğine göre başlıklara ayrılmıştır. Her rivayetin altına âlimlerin değerlendirmeleri konulmuş, her konunun sonuna da kişisel değerlendirmelerimiz eklenmiştir. Sonuç olarak bu değerlendirmelere genel olarak baktığımızda tek bir hüküm çıkarmanın mümkün olamayacağı, kendi içinde konular ve başlıklara göre hadislerin sıhhat derecelerinin farklı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın bu konu için yeterli olmadığı, bu konu ile ilgili daha geniş ilmi çalışmalar yapılırsa alâmetlerin daha iyi anlaşılacağı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kıyamet, Deccal, İsa, Mehdi, Büyük Alametler, Ye'cüc ve Me'cüc

ABSTRACT

ÇALIK, Enes, The Evaluation Of The Hadiths About Major Signs Of The Doomsday, Master's Thesis, Sivas, 2011.

The thesis is on the evaluation of the hadiths about major signs of the doomsday. Such as the creation of humanity, the end of the humanity has been the subject of very great interest. Especially in the recent period has increased a little more attention to the rapid degradation in the cosmic structure. In this study, the major signs of the doomsday were discussed. The aim of the thesis is as a general review of the major signs of doomsday and to evaluate the narration of these hadiths about doomsday in terms of sanad and text. Also, at the end of each subject, personnel assessments were made as well as their evaluations. In this study, as a method firstly the main sources of hadith was scanned and then also hadiths on this issue was discussed in general by benefiting from other sources of hadiths. Narrations of these hadiths were divided by the headings according to width of the subject. The scholars reviews were put under each narrations and personal evaluations were added to the end of each subject. As a result, when we look at these evaluations in general would not be possible to extract a single provision. Hence, these hadiths can be evaluated different degrees of reliability of the hadiths according to their own issues and topics. Finally, this study is not sufficient for this subject; however, if the wider scientific studies can be made on this subject, these major signs will be understood better.

Keywords: Doomsday, Deggial, Jesus, Mahdi, Major Signs, Gog and Magog

İçindekiler

ÖNSÖZ	v
TEZİN AMACI	vi
TEZİN METODU	vi
TEZİN KONUSU VE ÖNEMİ	vii

GİRİŞ

KİYÂMETİN SEMÂVÎ DİNLERDEKİ YERİ	1
A. YAHÛDİLİKTE KİYÂMET	1
B. HRİSTİYANLIKTA KİYÂMET	2
C. İSLÂMİYETTE KİYÂMET	6
1. Kiyâmetin anlamı	7
2. Kiyâmetin zamanı	9
3. Kiyâmetin alâmetleri	12

I. BÖLÜM

KUR'ÂN-I KERÎM'E GÖRE KİYÂMETİN BÜYÜK ALÂMETLERİ	16
A. ALÂMETLERİN BAŞLAMIŞ OLMASI	16
B. HZ. İSA'NIN NÜZÛLÜ	18
C. YE'CÛC VE ME'CÛC	19
D. DUHAN	21
E. DÂBBETÜ'L-ARZ	23

II. BÖLÜM

KİYÂMETİN BÜYÜK ALÂMETLERİ İLE İLGİLİ HADİSLER	27
A. DECCAL	27
1. Deccal'in çıkışının yakın olması	27
2. Deccal'in fitnesinin büyük olduğu	28
3. Hz. Nuh'tan itibaren peygamberlerin Deccal'den korkutması	30
4. Deccal'in nereden çıkacağı	31
5. Deccallerin çoklukla çıkması	32

6. Deccal'in çıkış dönemi	33
7. Deccal'in vasıfları	35
8. Deccal'in aldatmaları	38
9. Deccal'le bir müminin kıssası	38
10. Deccal'le Hz. İsa'ya dair nebevi bir rüya	39
11. Deccal'e kimlerin tabi olacağı	41
12. Deccal'in kıymetsizliği	42
13. Deccal döneminde Arapların durumu	43
14. Ümmetin Deccal'e karşı en şiddetlileri	44
15. Deccal'den kaçınılmasına dair	45
16. Deccal'den istiâze	45
17. Kehf Suresi'nin Deccal'in fitnesinden koruması	46
18. Deccal'in Mekke ve Medine'ye girememesi	49
19. Deccal'in yeryüzünde kalışı ve Hz. İsa'nın onu öldürmesi	52
20. Deccal hakkında genel malumat.....	53
21. Cessase hadisi	57
22. İbn-i Sayyad hadisi	62
B. HZ. İSA	69
1. Hz. İsa'nın çıkışı	69
2. Hz. İsa'nın yapısı.....	72
3. Hz. İsa'nın hac veya umre yapacağı	73
4. Hz. İsa'nın müminlerin emirine uyması	74
5. Hz. Peygamber (s.a.v)'in Hz. İsa'ya selam göndermesi	74
6. Hz. İsa'dan sonra gerçekleşecek olaylar.....	75
7. Hz. İsa'nın Deccal'i öldürmesi	77
C. MEHDİ	79
1. Mehdi'nin Hz. Peygamber'in neslinden gelmesi	79
2. Mehdi'den önceki durumlar ve ona tabi olmak	80
3. Mehdi'nin bir gecede ıslah olması	81
4. Mehdi'nin vasıfları	82
5. Mehdi'nin Dünya'da ne kadar kalacağı	82
6. Mehdi'nin doğudan yardım alacağı	85

7. Mehdi ve çevresindekiler.....	86
8. Mehdi'nin hakîmiyyeti	87
9. Mehdi'nin vazifeleri.....	88
10. Cennet ehlinin efendileri	90
D. DÂBBETÜ'L-ARZ	91
1. Dâbbe'nin nereden çıkacağı	91
2. Dâbbe'nin insanlara mühür vurması	94
3. Dâbbe'nin hangi sebeple çıkacağı	96
4. Dâbbe'nin üç farklı yerden çıkışı	96
5. Dâbbe'nin çıkışı	98
6. Dâbbe çıktıktan sonraki durum.....	99
7. Dâbbe'yi görünce yapılacak iş.....	101
E. YE'CÜC VE ME'CÜC'ÜN ÇIKIŞI	101
1. Ye'cüc ve Me'cüc zamanında hac ve umre	102
2. Ye'cüc ve Me'cüc'ün yapacakları işler ve akıbetleri	103
3. Ye'cüc ve Me'cüc'ün cehennemlik oldukları	109
F. FIRAT'TAN ALTIN ÇIKMASI	111
G. GÜNEŞ'İN BATIDAN DOĞMASI.....	114
H. KİYÂMETTEN ETKİLENECEK KİMSELER.....	120
I. DUHAN	125
J. KIZIL RÜZGÂR HADİSİ	127
SONUÇ	129
KAYNAKLAR.....	131

KISALTMALAR

a.s. : aleyhisselam

b. :bin

bkz.: bakınız

c. : cilt

DİA: Diyânet İslâm Ansiklopedisi

hızr. : Hazırlayan

h.no.: Hadis Numarası

ö. : ölümü

r.a. : radiyallahu anh

r.an. : radiyallahu anha

s. : sayfa

s.a.v. : sallallahu aleyhi ve sellem

Thk. :Tahkik

Yay. : yayıncılık

ÖNSÖZ

İnsanlığın ilk yaratılışını düşünmesi gibi bu gidişatın sonunda insanlık için çok büyük bir merak konusu olmuştur. Özellikle son dönem teknolojinin iyice gelişmesiyle kâinattaki yapının hızla bir çöküşe doğru gitmeside bu merakı daha çok artırmıştır. İnsanları çok alâkadar eden bu gidişat ve sonu, bütün kültürlerde de mevzu bahis olmuştur.

Biz de tezimizde bu gidişatın sonu gibi görünen kıyâmeti ve özellikle kıyâmete alâmet olan şeyleri ele almayı tasarladık. Diğer dinlerde kıyâmet alâmetlerine kısaca değindik. Kur'ân-ı Kerîm'de ise kıyâmet konu olarak ele alınsa da ne zaman kopacağı bildirilmemekle beraber kıyâmet alâmetlerinden bazıları Kur'ân-ı Kerîm'de terim olarak geçmektedir. Hadislerde ise bu alâmetler çokça zikr edilmektedir.

Bizi bu tezi yazmaya iten asıl sebep ise kıyâmet alâmetlerinin gaybi bilgiler olmasından dolayı bu alâmetlerin gerçekten hadislerde var olup olmadığını, var olanların ise sıhhat derecelerini tespit edip, değerlendirmeye tabi tutarak, sıhhatleri hakkında genel bir mâlûmatı ortaya koymaktır.

Bu konuya dair bir kısım müstakil çalışmalar elbette mevcuddur, fakat bu çalışmalar alâmetlere dair rivâyetleri geniş bir şekilde ele almakla birlikte, değerlendirme yoluna gitmemişlerdir, tezimizi bu çalışmalardan ayıran en önemli özellik budur. Mesela bu konuya dair Ergun Candan'ın, Kıyâmet alâmetleri adında; Ahmed Yanşar'ın Kıyâmet ve alâmetleri-Cennet ve Cehennemlikler adında; Nâim Erdoğan'ın Kıyâmet, âhiret, Ölüm ve Ötesi adında bir çalışması; Mustafa Ertürk Hoca'nın ise Metin Tenkidi, (Gayb ve Fiten Hadisleri Örneği) adlı çalışması bu alanda yapılmış çalışmalardandır.

Tezimizde kıyâmetin diğer dinlerde ki yerinden kısaca bahs edeceğiz, Kuran'ı Kerim'deki alâmetleri ele alarak bu alâmetlere dâir bazı âlimlerin görüşlerine yer vereceğiz.

Tezimizde asıl bölümü teşkil eden ikinci bölümde ise hadislerde zikri geçen bu alâmetlerin genel değerlendirmesini yapacağız. Bu konuya dâir olan rivâyetlerin

çoklukla bulunmasından dolayı biz büyük alâmetler denilen alâmetleri ele alarak değerlendirmelerini yapacağız.

Bu çalışma elbette bu geniş alan için yeterli olmamakla birlikte, hadislerin sıhhat dereceleri hakkında genel bir malumat vereceği kanaatindeyiz.

Bu vesile ile çalışma süresince benden desteğini esirgemeyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Sami Şahin Beyefendi'ye çok teşekkür ederim.

TEZİN AMACI

Kıyâmetin büyük alâmetleri ile ilgili hadislerin değerlendirilmesi isimli tezimizdeki Amacımız; kıyâmetin büyük alâmetlerinin genel olarak ele alıp bu rivâyetleri gerek sened gerek metin açısından değerlendirmeye tabi tutmaktır.

Çalışmamızda sağlıklı bilgilere ulaşarak bu konu hakkında ifrat ve tefrit düşüncelerle değil gerçekten hadis ilmine vakıf muhaddislerimizin bu konu hakkında yaptıkları değerlendirmeleri bütünlük arz edebilecek bir şekilde ortaya koymaktır.

Bununla birlikte hadisleri değerlendiren âlimlerin görüşüyle birlikte bizim de hadislere genel olarak bakıp kendi düşüncelerimizi ortaya koymaktır.

TEZİN METODU

Kıyâmetin büyük alâmetleri ile ilgili hadisleri başta Kütüb-i Sitte ve Tis'a olmak üzere ana hadis kaynaklarından yerlerini tespit edip bunlarda olmayan rivâyetleri ise diğer hadis kitaplarından istifâde ederek kaynaklarını yazacağız.

Çok yakın metinleri almamakla birlikte, bir kısım farklılıklar arz eden metinleri alt alta yazacağız. Daha sonra rivâyete sıhhat açısından değerlendirme yapan muhaddislerin görüşlerine yer vereceğiz. Farklı değerlendirme yapan âlimlerin görüşlerine de ayrıca yer vereceğiz.

Konumuzla alâkalı olduğu için diğer dinlerde ve İslâm'da kıyâmetten kısaca bahs edeceğiz.

Birinci bölümde Kur’ân-ı Kerîm’de bahsedilen kıyâmet alâmetlerini ele alıp bu alâmetler hakkında malumat vereceğiz.

Tezimizin asıl bölümünü teşkil eden ikinci bölüm de ise hadislerde geçen ve kıyâmetin büyük alâmetleri diye nitelendirebileceğimiz rivâyetleri ele alarak bu rivâyetler hakkında ki değerlendirmeleri ele alacağız.

Bu değerlendirmelerle birlikte konuların sonunda kısa değerlendirmelerdede biz bulunacağız.

TEZİN KONUSU VE ÖNEMİ

Kıyâmet alâmetlerinden bahs edilen hadislere bakıldığında gözümüze çarpan bunların küçük ve büyük alâmetler olarak değerlendirilmiş olmalarıdır. Günümüzde ki bir kısım sosyal ve kozmik olaylara baktığımız da küçük alâmetlerin birçoğunun gerçekleştiğini görmekteyiz. Bundan dolayı da alâmetler üzerine olan çalışmaların arttığı görülmektedir. Tezimiz de merak konusu olan bu konuda ki hadislerin sıhhat dereceleri üzerine olacaktır.

Kıyâmet’in alâmetleri hakkında en geniş malumatı bize veren hadislerin, sıhhat açısından değerlendirilmesi bizim için önem taşımaktadır.

Bu çalışmada kıyâmetin büyük alâmetlerine dâir olan hadisler ve muhaddislerin bu hadisleri nasıl bir değerlendirmeye tabi tuttukları ele alınacaktır.

Ayrıca elde edilen bilgiler doğrultusunda tarafımızdan bazı değerlendirmeler yapılacaktır.

Bu çalışma vesilesiyle konuya yakından ilgi gösterenler, hadisler ve hadislerin sıhhat dereceleri hakkında genel bir malumat sahibi olabileceklerdir.

GİRİŞ

KİYÂMETİN SEMÂVÎ DİNLERDEKİ YERİ

Dinlere göre kıyâmet kaçınılmaz bir son, sonsuzluğa açılan kapının ise açılması için bir başlangıçtır. Bu ister istemez çıkılan yolculuk gidişatının sonu gibi görünen aslında son değil sonsuzluğun başlangıcı sayılan kıyâmet bütün dinlerde bir esas olarak yerini almıştır. Aksi takdirde insanların yaratılış gayesinin kalmayacağı âşikardır.

Tezimizin ana bölümünü teşkil etmemekle birlikte, konumuzla yakından alâkalı olduğu için diğer dinlerde kıyâmet hakkında da kısa bir mâlûmat vermeyi uygun gördük.

A. YAHÛDİLİKTE KİYÂMET

Yahûdilikte kıyâmet alâmetleri ile ilgili temel kaynak Tevrat'tır. Kıyâmet saatinin belirsizliği, Tevrat'ta kıyâmetin aniden meydana geleceği, vâki olacağı, yaklaştığı ve bazı alâmetleri olacağı ifâde edilmiştir.¹

Deccal İnancı:

Yahudiler Deccali, kendilerini kurtaracağına inandıkları Mesih'in muhalifi olarak görmüşler, onlara zarar veren Antiochus Epiphanes yanında Neron, Kaligula, Pompey gibi zalim idarecileri de deccal olarak telakki etmişlerdir. Bu literatüre göre Armilus kendisinin tanrı olduğunu ileri sürecek, Yahûdileri topraklarından çıkaracak, Nehemiah b. Hüshiel'i (Yusuf'un oğlu Mesih) öldürüp dürüst insanları yasa boğacaktır. Ancak Rab Yahve, Deccal Armilus ve ordularını Arbel vadisinde yok edecek, Armilus Davud oğlu Mesih'in nefesiyle öldürülecek ve tanrının krallığı yeryüzüne hâkim olacaktır. Bu literatürde Armilüs insanüstü şaytani bir varlık, Mesih'in muhalifi bir şahsiyet olarak kötülüğün temsilcisidir.²

Kıyâmetten Önce Doğal Âfetler:

¹ İşâ'ya 66, Söz: 18.

² DİA, c.IX, s. 67-68.

Tevrat'ta kıyâmete yakın "Rabbin Günü" olarak adlandırılan bir günde, büyük bir deprem veya afet olacağı bildirilerek "Zeytinlik Dağı" olarak bilinen yerin ortasından yarılarak doğuya ve batıya doğru ikiye ayrılacağı, arasından çok büyük bir dere çıkacağı, bu derenin de bir kısmının güneye, bir kısmının da kuzeye doğru çekileceği haber veriliyor.³

Tevrat'ta Güneş'in Batıdan Doğması:

"Akşamleyin ışık olacak" tabiri bize, daha sonra "Kıyâmetin Büyük Alâmetleri" konusunda ele alacağımız, "güneşin batıdan doğması" konusunu hatırlamakta ve aynı zamanda hem kâhinler hem de bilimsel gerçeklerle teyit edilen kutupların değişeceğine işaret etmektedir.⁴

Tevrat'ta yine kıyâmetin ansızın ve büyük bir gürültüyle bir anda olacağı; doğal afetler, depremler, sel felaketleri ve yanardağ patlamaları da açıkça anlatılan hususlardandır.⁵

Tevrat'ta kıyâmetin dehşet verici boyutlarda bir depremle kopacağı ibarelerine rastlanır.

Tevrat'ın İşaya bölümünde Rab: Gökleri titreteceğim ve yeryüzü yerinden oynayacak. Diye tehdit ederek insanları uyarır. Tanrı yeryüzünü sallamaya başlayınca, onun dehşetinden insanlar mağaralardaki kayaların ve yerdeki deliklerin içine kaçacaklar.⁶

B. HRİSTİYANLIKTAKİ KİYÂMET

Hristiyanlıkta, geleceğin tarihi anlamında kullanılan "apokalips" ya da "apokaliptisizm" kavramları, genelde kıyâmet alâmetleri, özelde ise İslâm kültüründeki fiten ve melâhim kavramlarının karşılığı olarak kullanılmaktadır.⁷

³ Arif Aslan, Bütün Din ve Kültürlerde Kıyâmet, s. 114.

⁴ Arif Aslan, a.g.e. a.y.

⁵ Arif Aslan, a.g.e, s. 115.

⁶ Arif Aslan, a.g.e, s. 120.

⁷ Özcan Hıdır, Yahûdî Kültürü ve Hadisler, s. 542.

Hristiyanlıkta da yahûdilikte ki benzer kıyâmet alâmetlerine rastlanmaktadır, bu alâmetlerde kaynaklık eden elbette ki İncil'dir. Bu alâmetlerden bazılarını kısaca değinecek olursak görünüyor ki İncil'de de kıyâmet saatinin bilinmemesi öncelikle nazara verilen meselelerden biridir. Kıyâmetin vaktinin bilinmemesinden sonra da Hz.İsa, Deccal ve kıyâmetten önce vukua gelecek bir takım fitnelerden kısaca bahs edilmektedir. Biz de bunlara kısaca değineceğiz.

Kıyâmet Saatinin Bilinmemesi:

O günü ve saati ne gökteki melekler ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez. Nuh'un günlerinde nasıl olduysa İnsanoğlu'nun gelişinde de öyle olacak. Nuh'un gemiye bindiği güne dek, tufandan önceki günlerde insanlar yiyip içiyor, evlenip evlendiriliyorlardı. Tufan gelinceye, hepsini süpürüp götürünceye dek başlarına geleceklerden habersizdiler. İnsanoğlu'nun gelişi de öyle olacak. O gün tarlada bulunan iki kişiden biri alınacak, biri bırakılacak. Değirmende buğday öğüten iki kadından biri alınacak, biri bırakılacak.⁸

Hız.İsa'nın Ölüp Dirileceğini Haber Vermesi:

Bundan sonra İsa, kendisinin Kudüs'e gitmesi, ihtiyarlar, başkâhinler ve din bilginlerinin elinden çok acı çekmesi, öldürülmesi ve üçüncü gün dirilmesi gerektiğini öğrencilerine anlatmaya başladı.

Bunun üzerine Petrus O'nu bir kenara çekip azarlamaya başladı. Tanrı korusun, ya Rab! Senin başına asla böyle bir şey gelmeyecek! Dedi.

Ama İsa dönüp Petrus'a şöyle dedi: Çekil önümden, Şeytan! Sen yolumda engelsin. Senin düşüncelerin Tanrının değil, insanın düşünceleridir.

Sonra İsa, öğrencilerine şunları söyledi: Ardımdan gelmek isteyen, kendini inkâr etsin, çarmihini yüklenip beni izlesin.

Canını kurtarmak isteyen, onu yitirecek; canını benim uğruma yitiren ise onu kurtaracaktır.

⁸ Matta, 24; Markos, 13: 32-37; Luka, 12: 41-48; 17: 26-30.

İnsan bütün dünyayı kazanıp da canından olursa bunun kendisine ne yararı olur? İnsan kendi canına karşılık ne verebilir?

İnsanoğlu, babasının görkemi içinde melekleriyle gelecek ve herkese, yaptıklarının karşılığını verecektir.

Size doğrusunu söyleyeyim, burada bulunanlar arasında, İnsanoğlu ‘nun kendi egemenliği içinde geldiğini görmeden ölümü tatmayacak olanlar var.⁹

Hız.İsa’nın yeryüzüne tekrar inışı

İnsanoğlunun bulutlar içinde büyük güç ve görkemle geldiğini görecekler.¹⁰

Kıyâmetten Önce Deccal’in Çıkması

Hristiyanlıkta deccal, “anti-christ” tabiriyle Mesih’in düşmanı olarak Kitab-ı Mukaddes’teki Yuhanna’nın mektuplarında yer alır. Âhir zamanda zuhur edecek düşman şeklinde telakki eden deccal Yeni Ahit’te birçok yerde geçer.

Yahudilikte Mesih muhalifi olarak gelişen bu kavram, Hristiyanlıkta Mesih’in ikinci gelişinde önceki muhalifi olan şeytani veya yarı insanî bir varlığı ifade etmek üzere kullanılmıştır.

Yeni Ahit’teki Deccal ile ilgili anlatımlar, yahudilerin kurtuluş öncesinde kötülüğün artacağı ve bir şahısta toplanacağı gibi inançlarından etkilenmiş, özellikle Daniel kitabından alınan örnekler bolca kullanılmıştır. Pavlus’un Selanikilere yazdığı, deccal hakkında Yeni Ahid’deki en eski ifadeleri ihtiva eden 2. muktubunda deccal ”fesat adamı, helak oğlu ”şeklinde nitelendirilmektedir. Onun ibâdet edilen her şeye karşı çıktığı, Tanrılık iddasında bulunacağı ve ortaya çıkmasının ahir zaman alâmeti olduğu belirtilmektedir.¹¹

Kıyâmetten Önce ortaya çıkacak Fitneler-Olaylar

⁹ Matta, 16: 21-28; Luka, 9: 22-27.

¹⁰ Markos,13-14; Matta, 24: 29-35; Luka, 21: 25-33.

¹¹ DİA, c. IX, s. 68.

İsa tapınaktan çıkıp giderken, öğrencileri, tapınağın binalarını O'na göstermek için yanına geldiler. İsa onlara, «Bütün bunları görüyor musunuz?» dedi. «Size doğrusunu söyleyeyim, burada taş üstünde taş kalmayacak, hepsi yıkılacak!»İsa, Zeytin dağında otururken öğrencileri yalnız olarak yanına geldiler. «Söyle bize» dediler, bu dediklerin ne zaman olacak, senin gelişini ve çağın bitimini gösteren belirti ne olacak?

İsa onlara şu karşılığı verdi: Sakın kimse sizi saptırmasın! Birçokları, 'Mesih benim' diyerek benim adımla gelecek, birçok kişiyi saptıracaklar. Savaş gürültüleri, savaş haberleri duyacaksınız. Korkmayın sakın! Bunların olması gerek, ama bu daha son demek değildir. Ulus ulusa, devlet devlete savaş açacak; yer yer kıtlıklar, depremler olacak. Bütün bunlar, doğum sancılarının başlangıcıdır.

O zaman sizi sıkıntıya sokacaklar ve öldürecekler. Benim adımdan ötürü tüm uluslar sizden nefret edecek. O zaman birçok kişi imandan sapacak, birbirlerini ele verecek ve birbirlerinden nefret edecekler. Birçok sahte Peygamber türeyecek ve bunlar birçok kişiyi saptıracak. Kötülüklerin çoğalmasından ötürü birçoklarının sevgisi soğuyacak. Ama sonuna kadar dayanan kurtulacaktır. Göksel Egemenliğin bu müjdesi tüm uluslara bir tanıklık olmak üzere bütün dünyada duyurulacak ve son o zaman gelecektir.

O günlerin sıkıntısından hemen sonra, Güneş karacak, ay ışığını vermez olacak, yıldızlar gökten düşecek ve göksel güçler sarsılacak.

İncir ağacından ders alın! Dalları filizlenip yapraklarını sürünce yaz mevsiminin yakın olduğunu anlarsınız. Aynı şekilde, bütün bunların gerçekleştiğini gördüğünüzde bilin ki İnsanoğlu yakındır, kapıdadır. Size doğrusunu söyleyeyim, bütün bunlar olmadan bu kuşak ortadan kalkmayacak. Gök ve yer ortadan kalkacak, ama benim sözlerim asla ortadan kalkmayacaktır.¹²

İncil'de ki alâmetlere bakılınca birçok alâmetlerin hadislerle benzerlik taşıdığı görülmektedir.

¹² Matta 24: 1-28; Markos 13:1-31; Luka 21:5-33.

C. İSLÂMİYETTE KİYÂMET

İslâm inancında Âmentü'nün esaslarından olan âhiret ve âhiret âlemlerinin başlaması için dünyanın sonu anlamındaki kıyâmet, önemli bir yer teşkil etmektedir. Bundandır ki sahabeler çokça kıyâmetin ne zaman kopacağından sormuşlar. Cevabında “(Ey Habîbim!) Sana, “Onun gelip dayanması ne zaman?” diye kıyâmetten soruyorlar. De ki: “Onun ilmi ancak Rabbimin katındadır. Onu vakti (*geldiği*)nde ortaya çıkaracak ancak O’dur!” (*O kıyâmet*) göklerde ve yerde (*olan bütün mahlûkâta*) ağır gelmiştir! Size ancak ansızın gelecektir! Sanki sen ondan haberdarmışsın gibi, sana soruyorlar. De ki: “Onun ilmi ancak Allah katındadır; fakat insanların çoğu bilmezler!” benzer âyetler nâzil olmuştur.”¹³ Manasında ve benzer âyetler,¹⁴ nazil olmuştur.

Kıyâmetin ne zaman kopacağının bilinmemesi sahabeleri en azından alâmetlerini öğrenmeye sevk etmiştir. Kur’ân-ı Kerîm bazı alâmetleri vermekle birlikte birçok alâmeti ise hadislerle bırakmıştır.

Biz de bu bölümde İslâmiyet’in esâsını oluşturan Kur’ân ve hadislerdeki alâmetlerin genel olarak ne olduğunu kısaca nazara vereceğiz.

Öncelikle Kur’ân-ı Kerîm kıyâmetin kopmasının kesin bir iş olduğunu beyan eder. Kıyâmetin ne zaman kopacağından kimsenin bilgilendirilmediğini nazara verir.¹⁵ Şartlarının geldiğini söyler.¹⁶ Daha sonra bazı alâmetlere yer verir: Hz. İsa’nın nüzülü,¹⁷ Ye’cuc- Me’cuc,¹⁸ Duhan,¹⁹ Dabbe,²⁰ gibi. Kur’ân-ı Kerîm bu kadar açık bilgidен sonra alâmetlerin teferruatını ve farklı bazı alâmetleri hadislerle bırakmaktadır.

¹³ A’raf, 187.

¹⁴ Bkz. Taha, 15; Şu’ra, 17-18; Ahzap, 63.

¹⁵ A’raf, 187.

¹⁶ Bkz. Muhammed, 18.

¹⁷ Bkz. Nisa, 156 - 158; Zuhurf, 61.

¹⁸ Bkz. Kehf, 94; Enbiya, 96.

¹⁹ Bkz. Duhan, 10 - 12.

²⁰ Bkz. Neml, 82.

1. Kıyâmetin anlamı

Kıyamet kelimesi “kalkmak, dikilip ayakta durmak” mânâsındaki kıyam kökünden isim veya mastar olup “dirilip mezardan kalkma, Allah’ın huzurunda durma” yahut “bu olayın başlangıcını teşkil eden kozmik değişikliğin vuku bulması” anlamına gelir.²¹

Kıyâmet genel olarak; kalkma, uyanma, dirilme biçiminde anlaşılabilir yine kıyâmette bir şuur açılımı, fikren uyanma, bilgilenme bakımından bir farklılaşma da bahis konusudur.²²

Sözlükte “alâmet” manasındaki şeriatın çoğulu olan eşrât ile “zaman dilimi, belirlenmiş vakit” anlamına gelen saat kelimelerinden oluşan “eşrâtü’s-sâa” kıyamet alâmetleri demektir. Kur’ân-ı Kerim’de değişik adlarla anılan kıyamet isimlerinden biri “es-sâa”dır. Kur’an’da eşrâtü’s-sâa terkihi Kur’an’da yer almamakla birlikte bir ayette eşrâtın “saat”in yerini tutan zamire muzaf olması yoluyla bu terkip dolaylı biçimde oluşturulmuştur. (Muhammed 47\18). Kur’an-ı Kerim’de “kıyametin kopma zamanı” anlamında kırk yerde geçen saat kelimesinin yer aldığı ayetlerde kıyametin mutlaka vuku bulacağı belirtilir. Onun kopuş zamanı yaklaşmış ve alâmetleri ortaya çıkmıştır. Ansız gerçekleşecek olan kıyametin kopuş zamanına ait bilgi Allah nezdindedir, dünyadaki davranışlarının karşılığını geçirmeleri için onun zamanı insanlardan gizlenmiştir.²³

Hadislere bakınca İslâm kültürüne şu alâmetlerin damga vurduğunu görebiliriz:

1- Hz. İsa’nın yeryüzüne inişi²⁴

2- Ye’cüc ve Me’cüc’un ortaya çıkışı²⁵

3- Dabbetu’l-Arz’in çıkışı²⁶

²¹ DİA, c. XXV, s. 517.

²² Galip Türkan, Kur’an’da Ahiret İnancı, s. 181.

²³ DİA, c. XXV, s. 522.

²⁴ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 427.

²⁵ Buhâri, Menakıb, 25, Fiten, 28; Ahmed, Müsned, c. XXXXV s. 403 - 404; Müslim, Fiten, I, h. no: 2880.

- 4- Büyük bir dumanın ortaya çıkması²⁷
- 5- Güneşin batıdan doğması²⁸
- 6- Deccâl'in ortaya çıkması²⁹
- 7- Mehdînin gelişi³⁰
- 8- Fırat Nehri'nin sularının çekilerek, nehirden altın çıkması³¹
- 9- İnsanları mahşere sevk edecek bir ateşin çıkması³²
- 10- Mescidlerde Allah ve Resûlünün istemediği seslerin yükselmesi³³
- 11- Aşağılık kimselerin toplumu idare etmesi³⁴
- 12- Her türlü içkinin bol bol tüketilmesi³⁵
- 13- Ümmetin sonradan gelen nesilleri önceki atalarını lanetlemesi³⁶
- 14- Yere batma, kılık değiştirme olaylarının artması³⁷
- 15- Yeryüzünde, Allah diyen kimsenin kalmaması³⁸
- 16- Yahûdîlerle savaşılması ve onların yenilmesi³⁹
- 17-İlmin ortadan kalkması⁴⁰
- 18-Depremlerin artması⁴¹

²⁶ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 427 Müslim, Fiten, 23.h. no: 2941; İbn Mâce, Fiten, 32, h. no: 4069.

²⁷ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 427.

²⁸ Müslim, Fiten, 23, h. no: 2941; İbn Mâce, Fiten, 32, h. no: 4069.

²⁹ Ahmed, Müsned, c. IV, s.19; Müslim, Fiten, 24, h. no: 2946.

³⁰ Tirmizî, Fiten, 62, h. no: 2244.

³¹ Müslim, Fiten, 8, h. no:2894.

³² İbn Mâce, Fiten, 28, h. no: 4055;Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 486.

³³ Tirmizî, Fiten, 38, h. no: 2210; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XVIII, s. 51.

³⁴ Tirmizî, Fiten, 38, h. no: 2210; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XVIII, s. 51.

³⁵ Tirmizî, Fiten, 38, h. no: 2210; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XVIII, s. 51.

³⁶ Tirmizî, Fiten, 38, h. no: 2210; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XVIII, s. 51.

³⁷ Tirmizî, Fiten, 38, h. no: 2210; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XVIII, s. 51.

³⁸ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 493; Müslim, İmân, 66, h. no: 148.

³⁹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 664

⁴⁰ Buhâri, Fiten, 22.

19-Fitnenin artması, öldürme olaylarının çoğalması⁴²

20-Malın iyice artması.⁴³

Ve benzeri birçok alâmetlerde hadislerde gelmektedir. Görüldüğü gibi hadislerde doğal olarak İslam kültüründe kıyâmet alâmetleri azımsanmayacak kadar yer teşkil etmektedir.

2. Kıyâmetin zamanı

Kıyâmetin büyük alâmetlerine geçmeden önce kıyâmetin zamanı ile ilgili hadislere bakmak yerinde olacaktır. Kıyâmetin ne zaman vuk'u bulacağı hususunda Buhârî, Müslim ve Tirmizî gibi meşhur hadis imamlarının eserlerinde çok sayıda hadise rastlanmaktadır.

Bu konuda, kıyâmetin yakın olduğu, Hz. Peygamber (s.a.v)'in gelişinin kıyâmet alâmetlerinin ilki olduğu gibi rivâyetler ele alınarak değerlendirmesi yapılacaktır.

1. Hadis

حدثنا محمد بن عمر بن هياج الأسدي الكوفي حدثنا يحيى بن عبد الرحمن الأرحبي حدثنا عبيدة بن الأسود عن مجالد عن قيس بن أبي حازم عن المستورد بن شداد القهري عن النبي صلى الله عليه وسلم قال بعثت في نفس الساعة فسبقتها كما سبقت هذه هذه لإصبعيه السبابة والوسطى

Müstevrid b.Şeddad el-Kahrî (r.a.) anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v): "Ben kıyâmetin kopacağı aynı saatte gönderildim. Ancak, şunun şunu geçmesi gibi ben kıyâmet saatini geçip biraz evvel geldim!" buyurdular ve orta parmağı ile şehadet parmağını gösterdiler. "⁴⁴

Tirmizî (ö. 279/892): Bu hadis Müstevrid b. Şeddâd rivâyeti olarak garib* olup sadece bu şekliyle bilmekteyiz değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁴⁵

⁴¹ Buhârî, Fiten,22.

⁴² Buhârî, Fiten,22.

⁴³ Buhârî, Fiten,22.

⁴⁴ Tirmizî, Fiten, 39, h. no: 2213; Taberânî, Mu'cemu'l-Kebir, c. XX, s. 308.

⁴⁵ Tirmizî, Fiten, 39, h. no: 2213.

*Hangi tabakada olursa olsun senedinin bir veya birkaç tabakasında râvî adedi bire düşen hadis.

El-Albâni (ö. 1420/1999) ise hadisin zayıf* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁴⁶

2. Hadis

أخبرنا أحمد بن الحسن بن عبد الجبار الصوفي حدثنا عبد الرحمن بن صالح الأزدي حدثنا أبو بكر بن عياش عن أبي حصين عن أبي صالح عن أبي هريرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : (بعثت أنا والساعة كهاتين) وجمع بين السبابة والوسطى

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v): "Ben ve kıyâmet şöyle yakın olduğu halde gönderildim!" buyurdular ve şehadet parmağıyla orta parmağını yanyana gösterdiler.⁴⁷

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban'daki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı kavi'dir. Abdurrahman b. Salih el-Ezdi de sıkıntı yoktur. Nesai ondan rivâyette bulunmuştur. Ebibekr b. Ayaş'ın dışındaki râvîler ise Şeyhayn'ın râvîleridir. Ebû Husayn o da Osman b. Asım b. Husayn el-Esedî el-Kufî'dir.⁴⁸

3. Hadis

حدثنا سعيد بن أبي مريم حدثنا أبو غسان حدثنا أبو حازم عن سهل قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (بعثت أنا والساعة كهاتين) . يشير بإصبعيه فيمدهما { وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }

Sehl (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: “Ben, benimle kıyâmet şu iki parmak gibi olduğu halde gönderildim. “ buyurdular.

Şu'be demiş ki: Ben Katâde'yi de rivâyeti esnasında: «Bu parmaklardan birinin diğerine olan fazlalığı gibi » derken işittim. Ama bunu Enes'den naklen mi söyledi yoksa kendinden mi bilmiyorum.

⁴⁶ el-Albâni, Sahih ve Zayıf el-Camiü's-Sağır c. I, s. 609.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşımamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

⁴⁷ Müslim, Cuma, 13, h. no: 867; İbn Mâce, Fiten, 25, h. no: 4040; el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Bed'ül Halk, c. XV, s. 14.

⁴⁸ el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Thk. Şuayb el-Arnaud, c. XV, s. 14.

Buhârî hadisi zikrettikten sonra Nahl suresindeki “Kıyâmetin kopması ise ancak bir göz açıp kapama gibi veya daha yakındır. Şübhesiz ki Allah, her şeye hakkıyla gücü yetendir.”⁴⁹ âyetini almıştır.⁵⁰

4. Hadis

حدثنا الحميدي حدثنا الوليد بن مسلم حدثنا عبد الله بن العلاء ابن زبر قال سمعت بسر بن عبيد الله أنه سمع أبا إدريس قال سمعت عوف بن مالك قال: أتيت النبي صلى الله عليه و سلم في غزوة تبوك وهو في قبة من آدم فقال : أتيت النبي صلى الله عليه و سلم في غزوة تبوك وهو في قبة من آدم فقال (اعدد ستا بين يدي الساعة موتي ثم فتح بيت المقدس ثم موتان يأخذ فيكم كقعاص الغنم ثم استفاضة المال حتى يعطى الرجل مائة دينار فيظل ساخطا ثم فتنة لا يبقى بيت من العرب إلا دخلته ثم هدنة تكون بينكم وبين بني الأصفر فيغدرون فيأتونكم تحت ثمانين غاية تحت كل غاية اثنا عشر ألفا)

Avf bin Mâlik (r.a)’dan rivâyet edildiğine göre: Allah Resulü (s.a.v): “Kıyâmet öncesi şu altı şeyi say: Benim ölümüm. Beytu’l-Makdis’ in fethi. Sonra koyun bağı gibi sizi alıp saracak olan iki büyük ölüm. Sonra malın çoğalması; hatta kişiye yüz dinar verilecek de hâlâ tatmin olmayıp öfkelenecek. Sonra içine girmedik Arap evi bırakmayan bir fitne. Sonra Asfar oğullarıyla (Rumlarla) aranızda barış olacak. Sonra barışı bozup her bir sancağın altında on iki bin kişi olan seksen sancak altında size hücum edecekler.”⁵¹

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn’in şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁵²

5. Hadis

أخبرنا سفيان عن الزهري عن عروة عن عائشة قالت * ما زال رسول الله صلى الله عليه و سلم يسأل عن الساعة حتى نزلت فيم أنت من ذكراها إلى ربك منتهاها

Âişe (r.an.) şöyle rivâyet etmiştir; Resûlullah (s.a.v)’a kıyâmet gününün ne zaman kopacağı “Sen onu nereden bilip bildireceksin! Onun nihai ilmi yalnız Rabbine aittir”⁵³ mealindeki âyetler nazil oluncaya kadar devam etti.

⁴⁹ Nahl, 77.

⁵⁰ Buhârî, Rikak, 39.

⁵¹ Ahmed, Müsned, c. VI, s. 27; Buhârî, Cizye, 15; İbn Mâce, Fiten, 25, h. no: 4042.

⁵² Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 419.

Heysemi (ö. 807/1404), râvîlerin sahih râvîler olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁵⁴

Bu konuda görüldüğü üzere kıyâmetin zamanı için hiçbir şekilde zaman verilmezken genellikle yakın olduğu üzerinde durulmaktadır.

Bu konuda ki rivâyetlere genel olarak baktığımız da rivâyetlerin sahih olduğunu görmekteyiz. Özellikle Hz.Peygamberin son Peygamber olduğu nazara alındığı için kıyâmetin Hz. Peygamber'den sonra yakın olması garip karşılanmamaktadır.

Kıyâmetin zamanı ile ilgili hadislere temas ettikten sonra kıyâmetten önce vuk'u bulacak alâmetleri ifâde eden hadisleri ele alabiliriz.

3. Kıyâmetin alâmetleri

Kıyâmet vuk'u bulmadan önce bazı alâmetlerden bahs eden birçok hadis, hadis kaynaklarında yer almaktadır. Bu konuda ki her bir alâmet ile ilgili hadisleri teker teker incelemeye çalışalım.

Bu konuda, Hz. Peygamber (s.a.v)'in kıyâmetin büyük alâmetlerini sayan rivâyetler ele alınarak değerlendirmeleri yapılmıştır. Bu alâmetlere genel olarak bakıldığında büyük alâmetlerin aynı olduğu, bazen sıralama farklılık arz ederken, bazen de ateşin çıkması olayında farklılıklar arz ettiği görülmektedir.

6. Hadis

حدثنا أبو خيثمة زهير بن حرب وإسحاق بن إبراهيم وابن أبي عمر المكي واللفظ لزهير قال إسحاق أخبرنا وقال الآخرون حدثنا سفيان بن عيينة عن فرات القزاز عن أبي الطفيل عن حذيفة بن أسيد الغفاري قال * اطلع النبي صلى الله عليه وسلم علينا ونحن نتذاكر فقال ما تذكرون قالوا نذكر الساعة قال إنها لن تقوم حتى ترون قبلها عشر آيات فذكر الدخان والدابة وطلوع الشمس من مغربها ونزول عيسى بن مريم صلى الله عليه وسلم ويأجوج ومأجوج وثلاثة خسوف خسف بالمشرق وخسف بالمغرب وخسف بجزيرة العرب وآخر ذلك نار تخرج من اليمن تطرد الناس إلى محشرهم

⁵³ Nâziat, 43 - 44.

⁵⁴ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 282.

Huzeyfe b. Üseyd el-Ğıfari (r.a)’dan rivâyet edildiğine göre: Biz aramızda kıyâmeti müzakere ederken Resûlullah (s.a.v) üst kattan bize baktı ve şöyle buyurdu: “On alâmet görülmeden kıyâmet kopmayacaktır; Duhan, Deccal, Dâbbe’nin çıkması, güneşin batıdan doğması, Meryem oğlu Hz. İsa’nın inmesi, Ye’cûc ve Me’cûc’ün çıkması, Biri doğuda biri batıda bir diğeri de Arap yarımadasında meydana gelecek yere batma hadisesi, çöküntüler, son olarak ta Yemen’den çıkacak bir ateş ki insanları mahşer yerine sevk edecektir.”⁵⁵

Şuayb el-Arnaud, Müsned’deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı sahih, ricali Şeyhayn’in ricali olup sıkı râvîleridir. Ravilerden Furat; İbn Ebi Abdırrahman el-Ğızardır. Ebû Tufeyl ise Amir b. Vâsiledir.⁵⁶

7. Hadis

أخبرني أبو زكريا يحيى بن محمد العنبري ثنا أبو عبد الله محمد بن إبراهيم العبدى ثنا عمران بن أبي عمران الصوفي ثنا صدقة بن المنتصر حدثني يحيى بن أبي عمرو الشيباني عن عمرو بن عبد الله الحضرمي حدثني وائل بن الأسقع رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول * لا تقوم الساعة حتى تكون عشر آيات خسف بالمشرق وخسف بالمغرب وخسف في جزيرة العرب والدجال والدخان ونزول عيسى بن مريم فيأجوج ومأجوج والدابة وطلوع الشمس من مغربها ونار تخرج من قعر عدن تسوق الناس إلى المحشر

Vâsile ibni Eska (r.a)’dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “On alâmet görülmeden kıyâmet kopmayacaktır; Biri doğuda biri batıda bir diğeri de Arap yarımadasında meydana gelecek yere batma hadisesi, çöküntüler Deccal, Duhan, Meryem oğlu İsa (a.s.)’in inmesi, Ye’cûc ve Me’cûc’ün çıkması Dâbbe’nin çıkması, güneşin batıdan doğması, Aden’den çıkacak bir ateş ki insanları mahşer yerine sürecektir.

Hâkim (ö.405/1014), bu hadisin isnadının sahih olduğunu fakat Şeyhayn’in tahrir etmedikleri, değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁵⁷

⁵⁵ Ahmed, Müsned, c. IV, s. 6; Müslim, Fiten, 13, h. no: 2901.

⁵⁶ Şuayb el-Arnaud, Müsnedü’l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, Mevsuatu’l-Hadîsiyye, c. XXVI, s. 63.

⁵⁷ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 427.

8. Hadis

حدثنا بNDAR حدثنا عبد الرحمن بن مهدي حدثنا سفيان عن فرات القزاز عن أبي الطفيل عن حذيفة بن أسيد قال : أشرف علينا رسول الله صلى الله عليه و سلم ونحن نتذاكر فقال : (ماذا كنتم تتذكرون ؟) قلنا : كنا نتذاكر الساعة فقال إنها لا تقوم حتى تروا قبلها عشر آيات : الدجال والدخان و عيسى ابن مريم ويأجوج ومأجوج والدابة وطلوع الشمس من مغربها وثلاث خسوف : خسف بالمشرق وخسف بالمغرب وخسف بجزيرة العرب وآخر ذلك نار تخرج من قعر عدن أو عدن أو اليمن تطرد الناس إلى المحشر)

Huzeyfe b. Üseyd (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre: Biz aramızda kıyâmeti müzakere ederken Resûlullah (s.a.v) bizi şereflendirdi ve şöyle buyurdu: “On alâmet görülmeden kıyâmet kopmayacaktır; Deccal, Duhan, Meryemoğlu İsa (a.s.)’in inmesi, Ye’cûc ve Me’cûc’ün çıkması, Dâbbe’nin çıkması, güneşin batıdan doğması, biri doğuda biri batıda bir diğeri de Arap yarımadasında meydana gelecek yere batma hadisesi, çöküntüler, Aden’den veya Yemenden çıkacak bir ateş insanları mahşere sürükler.”⁵⁸

Şuayb el-Arnaud bu hadisin isnadının Huzeyfe b. Useyd ki Müslim’in ricalindendir. Onun dışında Şeyhayn’in şartlarına uyup isnadının sahih olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁵⁹

9. Hadis

حدثنا علي بن محمد . حدثنا سفيان عن فرات القزاز عن عامر بن واثلة عن أبي الطفيل الكنانى عن حذيفة بن أسيد أبي سريحة قال اطلع رسول الله صلى الله عليه و سلم من غرفة ونحن نتذاكر الساعة . فقال : (لا تقوم الساعة حتى تكون عشر آيات طلوع الشمس من مغربها . والدجال . و الدخان . والدابة . ويأجوج ومأجوج . وخروج عيسى بن مريم عليه السلام . وثلاث خسوف وخسف بالمشرق . وخسف بالمغرب . وخسف بجزيرة العرب . ونار تخرج من قعر عدن أبين تسوق الناس إلى المحشر . تبيت معهم إذا باتوا . وتقبل معهم إذا قالوا

Huzeyfe b. Üseyd (r.a.)’dan rivâyete göre şöyle demiştir: Biz aramızda kıyâmeti müzakere ederken Resûlullah (s.a.v) üst kattan bize baktı ve şöyle buyurdu: “On alâmet görülmeden kıyâmet kopmayacaktır; Güneşin batıdan doğması, Deccal, Duhan, Dabbe, Ye’cûc ve Me’cûc’ün çıkması, biri doğuda biri batıda bir diğeri de Arap yarımadasında meydana gelecek yere batma hadisesi, çöküntüler, Aden’den

⁵⁸ el-Fârîsi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten, c. XV, s. 257.

⁵⁹ el-Fârîsi, a.g.e, a.y.

veya Yemen'den çıkacak bir ateş insanları mahşere sürükler. İnsanlar geceyi nerede geçirirlerse ateşte orada kalacak ve nerede öğle uykusuna yatarlarsa onlarla beraber, ateşte yatacaktır. “⁶⁰

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için isnadı sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁶¹

⁶⁰ İbn Mâce, Fiten, 28, h. no: 4055; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 486.

⁶¹ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XI, s. 455.

I. BÖLÜM

KUR'ÂN-I KERÎM'E GÖRE KİYÂMETİN BÜYÜK ALÂMETLERİ

Kıyâmet kelimesi, Kur'ân da sürekli olarak yevm kelimesinin izafesi ile yevmu'l-kıyame şeklinde kullanılmaktadır. Bilindiği gibi Araplar, önemli ve zorlu gördükleri zamanları, sıkıntıların devamı (uzunluğu) nedeniyle yevm ile tabir etmektedirler. Kıyâmet, tek başına âhiretin başlamasını ifâde etmekle birlikte, yevmu'l-kıyame tabiri Kur'ân'da âhiretle ilgili bütün süreci içine alacak genişlikte yer almaktadır.⁶²

Kur'ân-ı Kerîm'deki kıyâmet alâmetlerini incelediğimizde Hadislerde ki gibi onlarca alâmet göze çarpmamaktadır. Bununla beraber bazı alâmetler üzerinde durulmakta, birde alâmetlerin gelmiş olması nazara verilmektedir.⁶³ Biz de Kur'ân'da bahs edilen alâmetlerden olan Hz. İsa'nın yeryüzüne inişi⁶⁴, Ye'cüc-Me'cüc⁶⁵, Duhan⁶⁶ ve Dabbe⁶⁷ alâmetlerini ele alarak bu âyetler hakkında bazı müfessirlerin görüşlerine yer vereceğiz.

A. ALÂMETLERİN BAŞLAMIS OLMASI

Kıyâmet alâmetlerinin gelmiş olduğuna dâir olan âyet hakkında bir kısım müfessirlerin görüşlerini ele aldık, genel olarak bu âyetteki alâmetleri kıyâmet alâmetleri olarak ele almışlar, bu alâmetlerin başında da Hz. Peygamberin gönderilmesini, ayın ikiye yarılmaya gibi görülmüş olayları zikr etmişlerdir.

Konuya dâir olan âyet:

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ ذِكْرُهَا

⁶² Galip Türkan, a.g.e, s. 182.

⁶³ Bkz. Muhammed, 18.

⁶⁴ Bkz. Nisa, 156 - 158, Zuhurf, 61.

⁶⁵ Bkz. Enbiya, 96.

⁶⁶ Bkz. Duhan, 10 - 12.

⁶⁷ Bkz. Neml, 82.

Artık (onlar), kıyâmetin ansızın kendilerine gelmesinden başka bir şey mi bekliyorlar? Hâlbuki onun alâmetleri gerçekten gelmiştir! Fakat (kıyâmet) başlarına geldiği zaman ibret almaları kendilerine ne fayda verir.⁶⁸

Bu âyetin tefsirinde Elmalılı şöyle demektedir: “Demek ki ötekiler sırf kıyâmet saatini gözetiyorlar. Ansızın kendilerini bastırırvermesini bekliyorlar. Fiilen başlarına kıyâmet kopmadan inanmayacaklar, söz anlamayacaklar. Çünkü belirtileri de geldi. Âyette geçen "Râ"nın fethasıyla kelimesinin çoğulu olarak, alâmetler, demektir. Yani o kıyâmet saatinin alâmetleri geldi. Bunların başında buyuran ahir zaman Peygamberinin Peygamber olarak gönderilişi vardır. Şehadet parmağı ile orta parmağını göstererek: "Ben Peygamber olarak gönderildim. Kıyâmet işte şu ikisi gibi. “ buyurmuştur. Ayın yarılmaları ve diğerleri gibi mucizeler göstermiştir. Böyle alâmetler geldiği halde iman etmediler.⁶⁹”

İbn Kesir ise şöyle demektedir: Allah Resûlu (s.a.v)’in Peygamber olarak gönderilmesi kıyâmet alâmetlerindendir. Zira o, Peygamberlerin sonuncusudur. Allah onunla dini kemale erdirmiş ve onunla âlemlere karşı hüccetini koymuştur. Hz. Peygamber (s.a.v) kıyâmetin emarelerini ve alâmetlerini haber vermiş, kendisinden önce hiçbir Peygambere verilmemişken o bunları beyan edip açıklamıştır. Nitekim bunlar yerinde genişçe anlatılmıştır. Hasan el-Basri der ki: Hz Muhammed(s.a.v)’in Peygamber olarak gönderilmesi kıyâmet alâmetlerindendir. Bu mesele Hasan el-Basri’nin söylediği gibidir.⁷⁰

Celaleyn’de ise eşrat alâmetlerdir denmiş, alâmetleri ise başta Hz. Peygamberin gönderilmesi, ayın ikiye yarılmaları, duman diye tefsir etmişlerdir.⁷¹

Nesefî’de aynı ifâdelere yer vermiş.⁷²

Beyzavi’de benzer ifâdeleri kullanmış, ancak dumanı zikr etmemiştir.⁷³

⁶⁸ Bkz. Muhammed,18.

⁶⁹ Elmalılı, Hak Dini Kur’ân Dili, c.VII, s. 141 - 142.

⁷⁰ İbn Kesir, Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri, c. XIII, s. 7300.

⁷¹ El-Mahilli, es-Suyuti, Tefsiru’l-Celaleyn, c.I, s. 675.

⁷² Bkz. Nesefî, Medâriku’t-Tenzîl ve Hakâiku’t-Te’vîl, c. IV, s. 123.

⁷³ Beydâvî, Envâru’t-Tenzîl ve Esrâru’t-Te’vîl, c.I, s. 193.

Beğavî’de bu âyetin tefsirinde, bazı alâmetlerin sayıldığı, kıyâmetin ise bunların en büyüğü olduğuna dâir olan hadisi zikr ettikten sonra eşrat kelimesinin alâmetler ve emareler manasına geldiğini söylemiş ve kıyâmet alâmetlerine dâir başka rivâyetlere yer vermiştir.⁷⁴

B. HZ. İSA’NIN NÜZÛLÜ

Bu bölümde Hz. İsa’nın kıyâmete yakın bir zamanda yeryüzüne tekrar gönderilişi meselesini bazı müfessirlerin görüşlerine yer vererek ele alacağız.

Konuya dâir olan bir âyet:

وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا

Ehl-i kitabdan hiçbir kimse yoktur ki ölümünden önce mutlaka ona îmân edecek olmasın! Kıyâmet gününde ise onların (kendisine îmân etmeyenlerin) aleyhine şahidlik edecektir.⁷⁵

Bu âyetin tefsirinde Fahrüddin Razi, Hz. İsa’nın kıyâmetten önce Peygamber olarak inmesinin mümkün olmayacağını, çünkü Peygamberliğin Hz. Peygamber’le birlikte son bulduğunu, ancak Hz. Peygamber’e tabi olarak inmesinde ise aklen hiçbir problem olmadığını belirtmiştir.⁷⁶

Müfessirlerin çoğunluğu bu âyetin tefsirinde kıyâmetten önce Hz. İsa’nın yeryüzüne tekrar ineceği, yeryüzünde kalacağı ve yapacağı işlerden bazılarına dâir olan rivâyetleri ele almışlardır⁷⁷

Yine bu konuya dair Zuhur sûresi 63. âyeti inceleyelim.

وَإِنَّهُ لَعِلْمُ السَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

⁷⁴ Bkz. Beğavî, Mealimu’t-Tenzîl, c. VII, s. 284.

⁷⁵ Nisa, 156 - 158.

⁷⁶ Razi, Mefatihü’l Gayb, c.I, s. 1589.

⁷⁷ Bkz. Semerkandi, Bahru’l-Ulum, c.I, s. 380; Beğavî, Mealimu’t-Tenzîl, c. II, s. 308; Nesefî, Medâriku’t-Tenzîl ve Hakâiku’t-Te’vîl, c.I, s. 250; İbn-i Kesir, Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri, c. V, s. 1981.

Şübhesiz o, (Îsâ'nın âhir zamanda yeryüzüne gönderilişi), kıyâmet için elbette bir bilgi (bir alâmet)tir; sakın onda şübheye düşmeyin ve bana tâbi' olun! Bu dosdoğru bir yoldur.⁷⁸

Bu âyetin tefsirinde de Taberi, Hz. İsa'nın yeryüzüne inişini, dünya hayatının bitişi, âhiret hayatının başlamasına delil olan bir kıyâmet alâmeti olarak beyan etmiştir.⁷⁹

Yine Müfessirlerin çoğunluğu bu âyeti, ahir zamanda Hz. İsa'nın yeryüzüne ineceği ve O'nun inişinin kıyâmet alâmetlerinden biri olarak tefsir etmişlerdir.⁸⁰

C. YE'CÜC VE ME'CÜC

ج ج ج (ECeCe) kökünden türemiş olan ايج (ecîc) kelimesi, ateşin alevlenmesi anlamına gelmektedir. Aynı zamanda, ateşin sesi anlamındadır.⁸¹

Bu iki kelimenin Arapça'mı yoksa başka bir dildenmi olduğu tartışılmıştır, Razi bu kelime için iki görüş vardır der. Birinci görüşe göre kelime arapça değildir, delil olarak ta sarfta çekimi yoktur derler. İkinci görüş ise Arapça'dır, deyip bazı manalar vermektedir;

يأجوج kelimesi (أ ج) ateşin hızla alevlenmesi fiilinden türetilmiş olup o kavmin ateş gibi süratli olmalarındandır.

مأجوج kelimesi ise (م ج) den yani deniz dalgası kelimesinden türemiştir.

تأجج الملح (teeccece'l-milh) suyun tuzlu olduğunu belirtmek için kullanılan bir ifâdedir. Razi, onların hareketlerinde ki şiddetlerinden dolayı böyle isimlendirildiklerini söyler.⁸²

⁷⁸Zuhruf, 61.

⁷⁹Taberi, Camiu'l-Beyan Fi Te'vili'l-Kur'an, c. XXI, s. 631.

⁸⁰Bkz. Mücahid, Tefsiru'l-Mücâhid, c. II, s. 583; San'ani, Tefsiru'l-Kuran, c. II, s. 198; Begavî, Mealimu't-Tenzîl, c. VII, s. 219; Neseî, Medâriku't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl, c. IV, s. 499. İsmail Hakkı, Ruhu'l-Beyan, c. VIII, s. 295;

⁸¹İbn Manzur, Lisânu'l-Arab, c. II, s. 205.

⁸²Razi, Mefâtiḥ'l-Gayb, c.I, s. 2947.

İbn Manzûr, kelimenin hem hemzeli hem de hemzesiz olarak kullanıldığını ifâde etmektedir.⁸³

Rivâyetlerde geçen Ye’cüc ve Me’cüc kelimeleri, Kur’ân-ı Kerîm’de de zikri geçtiği belirtilen milletleri ifâde etmektedir. Kur’ân-ı Kerîm’de bu konuda yer alan iki âyet baktığımız da karşımıza biri “Dediler ki: “Ey Zülkarneyn! Doğrusu Ye’cüc ve Me’cüc bu memlekette fesad çıkaran kimselerdir. Bu yüzden bizimle onların arasına bir sed yapman için sana bir vergi (bir ücret) verelim mi!”⁸⁴ âyetinde belirtildiği üzere Hz. Zülkarneyn döneminde yaşamış bir millet, diğeri ise sonradan ortaya çıkacak “Nihâyet Ye’cüc ve Me’cüc’ün (*seddi*) açıldığı ve onların her tepeden akın etmekte olduğu”⁸⁵ âyetinde buyurulduğu üzere bozguncu bir millet göze çarpmaktadır.

قَالُوا يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَى أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا

Dediler ki: “Ey Zülkarneyn! Doğrusu Ye’cüc ve Me’cüc bu memlekette fesad çıkaran kimselerdir. Bu yüzden bizimle onların arasına bir sed yapman için sana bir vergi (bir ücret) verelim mi?”⁸⁶

Bu âyette geçen Ye’cüc ve Me’cüc tabirlerini müfessirler Kıyâmet öncesinde çıkacak ve yeryüzünü fesada verecek olan iki millet diye tefsir etmişlerdir, hadislerde de onlardan bahs eden rivâyetlere yer vermişlerdir.⁸⁷

Fahrüddin Razi ise tefsirinde bu kelimelerin ıstılahi manaları üzerinde durmuş. Daha sonra da bu iki milletin yeryüzünde çok büyük bir bozgunculuk yapacaklarını beyan etmiştir.⁸⁸

Semerkindi ise kıraat imamlarının bu kelimeleri okuma tarzından yola çıkarak kelimelerin lügavi ve ıstılahi manalarını ele almış.⁸⁹

⁸³İbn Manzûr, Lisânu’l-Arab, c. II, 205.

⁸⁴Kehf, 94.

⁸⁵Enbiya, 96.

⁸⁶Kehf, 94.

⁸⁷Taberi, Camiu’l-Beyan Fi Te’vili’l-Kur’an, c. XVIII, s. 111; İbn Kesir, Hadislerle Kur’an-ı Kerim Tefsiri, c. X, s. 5082; Semerkandi, Bahru’l-Ulum, c. II, s. 362; Begavî, Mealimu’t-Tenzîl, c. V, s. 204.

⁸⁸Razi, Mefatihü’l-Gayb, c.I, s. 2947.

⁸⁹Semerkindi, Bahru’l-Ulum, c.II, s. 362.

Bu konuya dâir Elmalılı ise tefsirinde şöyle der: Ye'cûc ve Me'cûc; Yahut Yacûc ve Macûc isimleri Arapçaya başka bir dilden nakledilmiş Arapça olmayan kelimeler olduğu anlaşıyor. Avrupalılar da bunlara Yagug ve Magug demişler ve onları şeytan soyundan sayarlarmış. Nitekim orta çağları açan kavimler göçünde Batı Roma İmparatorluğunu istila eden Hunlara böyle demişlerdir ki Barbar deyiminden daha şiddetli demek oluyor.

Gerçekten kitap ehlinden bazılarının Ye'cûc ve Me'cûc'u Hz. Âdem'in bir ihtilamından meydana gelmişler diye bir efsane naklettiklerini bazı tefsirler de rivâyet etmişlerdir. Hâlbuki Tevrat'ın birinci sifrinin onuncu faslında Yecûc, Yâfis'in oğullarındandır diye açıkça ifâde edildiği gösteriliyor. Bu sebeple olmalıdır ki Vehb b.Münebbih ve daha bazı zatlar, Ye'cûc ve Me'cûc'un Yâfis'in çocuklarından iki kabile olduklarını kesin olarak ifâde etmişler ve müteahhirîn (Hicrî 3. asırdan sonraki) bilginlerden birçokları da bu görüşe dayanmışlardır. Bununla beraber Kur'ân'da tesniye (ikil) zamiri ile "Yüfsidâni" denilmeyip "Müfsidûne" denilmesinin, sayıca kalabalık olduklarına işaret olması gerekir. Onun için iki değil, yirmi kabile diyenler olduğu gibi yeryüzündeki insanların onda dokuzuna kadar Yecûc ve Mecûc'un çok kalabalık olduğunu nakledenler de olmuştur. Ebû Hayyan der ki: "Bunların sayı ve şekilleri hakkındaki sözlerin hiçbirisi sahih haber değildir. “ Kısaca Ye'cûc ve Me'cûc vaktiyle bir veya iki kavmin özel ismi olsa da doğrusu İslâm dilinde herkesin bildiği mânâ şudur: Aslı ve soyu belirsiz, din ve millet tanımaz karma bir insan topluluğudur ki çıkmaları kıyâmet alâmetlerindendir. Yeryüzünü bozacaklardır.⁹⁰

D. DUHAN

Kur'ân-ı Kerîm'de Duhan meselesine geçmeden Duhan kelimesinin sözlük ve ıstılah anlamları hakkında kısa bir bilgi vermek yerinde olacaktır.

Kelime د ح ن kökünden türemiş olup kök manası itibari ile “dumanı çıkmak, dumanı çok olmak gibi anlamlara gelir.⁹¹

⁹⁰Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dili, c. V, s. 391.

⁹¹Mevlüt Sarı, El-Mevarid, s. 476.

الدُّخَانُ ise buhar, tütün manalarına gelir. Kelimenin çoğulu (ادخنة) Edhine (دواخن) Devâhin (دواخين) Devâhîn şeklinde kullanılır.⁹²

Istılahta ise Duhân, kıyâmet alâmetleri arasında sayılan, doğu ile batıarasını dolduracak, kırk gün kırk gece sürecek olan, mü'minleri nezleye uğramış gibi kâfirleri ise sarhoş gibi yapacak bir dumandır.⁹³

Duhân kelimesi, Kur'ân-ı Kerîm'de konumuzla alâkadar olarak Duhân Suresi, onuncu âyette “O hâlde, göğün insanları bürüyecek apaçık bir duhân(duman) getireceği günü gözetle!” ifâdesidir. Bu âyette geçen ifâdenin kıyâmet alâmetlerinden sayılan dumana işaret ettiğini birçok müfessir belirtmiştir.⁹⁴

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ يَغْشى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ

O hâlde, göğün insanları bürüyecek apaçık bir duhân(bir duman) getireceği günü gözetle! Bu elemli bir azabdır.

(O zaman insanlar:) “Rabbimiz! Bizden bu azâbı kaldır; (artık) şübhesiz biz inanan kimseleriz” (derler).⁹⁵

Bu âyetin tefsirinde müfessirler öncelikle Kureyş'in çektiği kıtlıktan dolayı havayı dumanlı görmeleri, meselesi olarak ele almışlardır.⁹⁶

Bu tefsirle birlikte kıyâmet alâmetlerinden biri sayılan duman diyede tefsir ederek bazı rivâyetlere yer vermişlerdir.⁹⁷

Duhan'a dâir Elmalılı'nın izahı; Duhan-ı Mübin, aşikâra, apaçık bir duman demektir. Bu duman hakkında iki tefsir rivâyet olunmaktadır. Birisi İbn Mes'ud (r.a)' dan rivâyet olunduğuna göre şiddetli açlık ve kıtlık seneleridir, çünkü çok aç olan kimseye gerek gözlerinin zayıflığından ve gerek çok kuraklık ve kıtlık senelerinde

⁹² Mevlüt Sarı, El-Mevarid, s. 477.

⁹³ Tirmizî, Tefsiru'l-Kuran, Duhan Suresi, h.no: 3254.

⁹⁴ Bkz. Taberi, Camiu'l-Beyan Fi Te'vili'l-Kur'an, c.XXII, s. 16; Semerkandi, Bahru'l-Ulum, c.III, s. 256; Maverdi, en-Nuket ve'l Uyûn, c. V, s. 247; Begavî, Mealimu't-Tenzîl, c.VII, s. 229.

⁹⁵ Duhan, 10 - 12.

⁹⁶ Bkz. Mücahid, Tefsiru'l Mücahid, c. II, s. 588, Taberi, Camiu'l-Beyan Fi Te'vili'l-Kur'an, c.XXII, s. 14; el-Mahilli, es-Suyuti, Tefsiru'l-Celaleyn, c. I, s. 657; Semerkandi, Bahru'l-Ulum, c. III, s. 256; İsmail Hakkı, Ruhul-Beyan, c. VIII, s. 314.

⁹⁷ Bkz. Taberi, Camiu'l-Beyan Fi Te'vili'l-Kur'an, c. XXII, s. 16; Semerkandi, Bahru'l-Ulum, c. III, s. 256; Maverdi, en-Nuket ve'l Uyûn, c. V, s. 247. Begavî, Mealimu't-Tenzîl c. VII, s. 229

havanın fenalığından Sema (gökyüzü) dumanlı görünür. Bir de Araplar gelmesi çok kuvvetle muhtemel olan şerre "Duhan" derler. Nitekim "dumanlı hava" deyimini biz de kullanırız. Olay şudur: Kureyş Resûlullah(s.a.v)'a isyanda ileri gitmek isteyince aleyhlerine şöyle dua etti: "Allahım! Mudar kabilesine karşı cezanı şiddetlendir ve onlara Yusuf'un seneleri gibi seneler göster. “ Yani, Yusuf'un seneleri gibi kıtlık seneleriyle sıkıntıya uğramalarını niyaz etti. Bunun üzerine onları bir kıtlık yakaladı hatta cife, kemik, ilhiz yediler. Kişi, yer ile gök arasını duman görüyordu. Söyleyenin sesini işitir dumandan kendisini görmezdi. Buyurulduğu gibi insanları sarmıştı.⁹⁸

İkinci tefsirde ise Hz. Ali'den şöyle nakledilmiştir: Kıyâmetten önce gökten gelecek bir dumandır. Kâfirlerin kulaklarına girecek ta ki her birinin başı püryan olmuş (sarhoş olmuş) başı dönecek, mü'mine de ondan zükâm (nezle) gibi bir hal gelecek ve bütün yeryüzü içinde ocak yakılmış fakat deliği yok bir eve dönecek. Huzeyfe İbnü'l-Yeman'dan rivâyet olunduğuna göre Resûlullah buyurmuştur ki: "Alâmetlerin ilki Duhan ve Meryem oğlu İsa'nın inmesi, Aden'in derinliklerinden çıkacak olan bir ateştir ki insanları mahşere sevk edecektir. Huzeyfe: Ya Resûlullah! O Duhan nedir? demiş; Resûlullah, "O semanın açık bir duman ile geleceği günü ki insanları saracaktır. “⁹⁹ Diyeâyeti okuyup buyurmuştur ki doğu ile batı arasını dolduracak, kırk gün kırk gece duracak, mü'minzükâm (nezle) gibi olacak, kâfire sarhoş gibi burnundan kulağından girip aşağısından çıkacak.¹⁰⁰

E.DÂBBETÜ'L-ARZ

دَبَّ sözlükte hayvan (canlı), yavaş yavaş yürümek, sessiz veya yumuşak yürümek manalarına gelmektedir.

دَابَّةٌ ise yerde yürüyen hayvan/canlı manasında bir kelimedir.¹⁰¹

Elmalılı'da kelimenin manasını şöyle ifâde etmektedir; debb ve debib: Hafif yürüme, debelenme demektir. Hayvanlarda ve çoğunlukla haşerelerde, yani böceklerde kullanılır. İçkinin vücuda yayılması ve bir çürüklüğün etrafına bulaşması

⁹⁸ Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dili, c.VII, s. 70.

⁹⁹ Duhan, 10 - 11.

¹⁰⁰ Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dili, c.VII, s. 71.

¹⁰¹ Mevlüt Sarı, El-Mevarid, s. 465.

gibi, hareketi gözle tesbit olunamayan şeylerde de kullanılır. "Dâbbe" kelimesi de bundan fail olmak üzere asıl lügatte "mâyedübbü", yani debbeden, hafif yürüyen, debelenen demek olur.

Kelime Kur'ân-ı Kerîm'de "Allah bütün canlıları sudan yarattı."¹⁰² Kullanımında olduğu gibi, yine "Yeryüzünde yürüyen her canlının rızkı, yalnızca Allah'a aittir."¹⁰³ ifâdelerinden anlaşıldığı üzere "canlı" anlamını taşımaktadır.

Dâbbe kelimesi dördü çoğul,¹⁰⁴ şekilde gelmek üzere Kur'ân-ı Kerîm'de on sekiz yerde geçer.¹⁰⁵ Ancak bu âyetlerin tamamına yakını bu kelimeyi "yeryüzündeki canlı varlıklar" manasında kullanmıştır. Sadece Neml Suresi 82. Âyet'te kelimenin kullanılışı, kıyâmet alâmetleri ile ilgili olduğu görülmektedir: "O (azab) söz(ü) başlarına geldiği (kıyâmet yaklaştığı) zaman ise onlara yerden bir Dâbbe (hareketli bir canlı) çıkarırız; O, gerçekten insanların âyetlerimize kat'î olarak inanmıyor olduklarını kendilerine söyler."¹⁰⁶

Kelime Sebe' suresi 14. Âyet'te ise "Dâbbetu'l-arz" şeklinde tamlama olarak gelmektedir. Bu âyet için de bazı âlimler kıyâmete yakın çıkacak Dabbe'ye işaret olduğunu belirtmektedirler.¹⁰⁷

Terim olarak da Dabbe kıyâmetten önce iyilik emredilmediği, kötülük nehy edilmediği bir dönemde çıkacak,¹⁰⁸ mü'minleri ve kâfirleri birbirinden ayırt edecek,¹⁰⁹ insanların anını damgalayacak bir canlı anlamında kullanılmaktadır.¹¹⁰

Dâbbe konusunda müfessirlerin Dâbbe'nin kelime olarak geçtiği Neml suresi 82. âyetine dâir yaptıkları izaha kısaca yer verdik, bu tefsirlerden anladığımıza göre müfessirlerin çoğunluğu bu âyetin kıyâmetten önce beklenen Dâbbe olduğuna dâir olan rivâyetlere yer vererek o görüşte olduklarını beyan etmişlerdir.

¹⁰² Nur,45

¹⁰³ Hud,6

¹⁰⁴ Bkz: 8/22, 8/55, 22/18 25/28.

¹⁰⁵ Bkz: 2/164, 6/38, 11/6, 11/56, 16/49, 16/61, 24/45, 27/82, 29/60, 31/10, 34/14, 35/45, 42/29, 45/4.

¹⁰⁶ Neml, 82.

¹⁰⁷ Nursi, Şuâ'lar, 5.Şuâ, s.84

¹⁰⁸ Hâkim, Müstedrek, IV, 484; Beyhaki, Şu'abü'l-İman, c. XV, s. 172.

¹⁰⁹ Ahmed, Müsned, c. II, s. 295.

¹¹⁰ Ahmed, Müsned, c.V, s. 268.

Konuya dâir olan âyet:

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ

O (azab) söz(ü) başlarına geldiği (kıyâmet yaklaştığı) zaman ise onlara yerden bir Dâbbe (hareketli bir canlı) çıkarırız; (o) gerçekten insanların âyetlerimize kat'î olarak inanmıyor olduklarını kendilerine söyler.¹¹¹

Bu âyetin tefsirinde müfessirler Dâbbe'nin kıyâmetten önce çıkacak, alâmetlerden biri olarak bahs etmişlerdir ve Dâbbe'ye dâir birçok rivâyetlere de yer vermişlerdir.¹¹²

Nesefî ise Dâbbe'den kastın Cessase denilen şahıs olduğunu belirterek O'nun fiziki özelliklerinden bahs etmektedir.¹¹³

Bu meseleyi Elmalılı ise şöyle tefsir etmektedir: O söylenen başlarına geleceği vakitte, yani kâfirlerin acele gelmesini istedikleri söz, söylenen o azab tamamıyla aleyhlerinde meydana geleceği, başlarına kıyâmet kopacağı zaman veya aleyhlerinde hüküm meydana geleceği zaman onlar için yerden bir "Dâbbe" (hayvan) çıkarırız ki bu, onlara insanların âyetlerimize kesin bir iman getirmemiş olduklarını söyler. Yukarda açıklandığı üzere "Bilakis onlar bundan şüphe etmektedirler, zira onlar bundan yana körler."¹¹⁴ Âyetinde ki gibi olduklarını anlatır. Burada kıyâmet alâmetlerinden olan bir Dâbbetü'l-arz haber veriliyor.¹¹⁵

"Yeryüzünde yürüyen her canlının rızkı, yalnızca Allah'a aittir."¹¹⁶ âyetinden anlaşılan da budur. Bundan dolayı hayvan gibi insan için de kullanılır. Bu âyette "Dâbbe" diye nekre (belirsiz isim) olarak geldiğinden bunun bildiğimiz Dâbbelerden bambaşka bir Dâbbe olması akla gelir. "Onlarla konuşan Dâbbe" terkinde açıkça belirtilen bunun konuşan bir hayvan, yani insan olmasıdır. Tefsirler de bu iki nokta etrafında dolaşmaktadır.

¹¹¹ Neml, 82.

¹¹² Geniş bilgi için bkz. San'ani, Tefsiru's-San'ani, c.II, s. 84; Taberi, Camiu'l-Beyan Fi Te'vili'l-Kur'an, c. XIX, s. 497; Dimaşki, Lübab, c.XV, s. 202, Begavî, Mealimu't-Tenzîl, c.VI, s. 177; İbn Kesir, Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri, c. XI, s. 6176.

¹¹³ Bkz. Nesefî, Medâriku't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl, c. III, s. 379.

¹¹⁴ Neml, 66

¹¹⁵ Elmalılı, Hak Dini Kur'an Dili, c. VI, s. 161.

¹¹⁶ Hud, 6.

İlim ehlinden birçokları Dâbbenin ortaya çıkması, emir bi'l-ma'rûf (iyilikleri emir), ve nehiy ani'l-münker (kötülüklerden menetme) terk edildiği vakittir demişler. İbnü Ömer (r.a)'den rivâyet edilir ki âyeti emir bi'l-ma'ruf ve nehiy ani'l-münker terk olduğu vakittir, demiştir. Buna göre "Müslümanlar da bozulup aleyhlerinde hüküm hak olduğu vakit" demek oluyor.¹¹⁷

¹¹⁷ Elmalılı, a.g.e, c. VI, s. 162.

II. BÖLÜM

KİYÂMETİN BÜYÜK ALÂMETLERİ İLE İLGİLİ HADİSLER

Kıyâmetin alâmetleri ile ilgili bilgilere Kur’ân ve hadislerden ulaşılmaktadır. Konuyla ilgili hadislere hadis kaynaklarında çokça rastlanmaktadır. Biz de bu hadislerden konumuzla alâkalı olan büyük alâmetlere dâir olan hadisleri ele alarak değerlendirmeleri yapacağız.

A. DECCAL

Deccal sözlükte “Bir şeyi örtmek, yaldızlamak veya boyamak” anlamındaki **decc** kökünden türeyen bir sıfat olup klasik kaynaklarda “Ahir zamanda ortaya çıkıp göstereceği harikulade olaylar sayesinde bazı insanları dalaletle sürükleyeceğine inanılan kişi.” diye tarif edilir. Deccal kelimesi Kur’an-ı Kerim’de geçmemektedir. Hz. Peygamber’e nisbet edilen rivâyetlerde “muhatasını aldatmak gayesiyle güzel sözler söyleyen kişi; bir kaşı ve bir gözü bulunmayan kötü kişi” anlamındaki mesih kelimesi ile birlikte “el-Mesihu’d-Deccal” ve “Mesihu’d-Dalâle” şeklinde kullanılmıştır.¹¹⁸

Bu konuda, Deccal’in çıkışı, fitnesinin büyüklüğü, Peygamberlerin Deccal’den korkutması, nereden çıkacağı, adetleri, vasıfları, insanları nasıl aldatacağı, Deccal’in Hz. İsa ile ilgili olan durumları, o dönemde Arapların durumu, insanların Deccal’in şerrinden nasıl korunacağı, yeryüzünde kalışı, Hz. İsa’nın Deccal’i öldürmesi, İbn Sayyad hakkında malumat ve Cessase hadisine dâir rivâyetler ele alınarak değerlendirmeleri yapılacaktır.

1. Deccal’in çıkışının yakın olması

10. Hadis

حدثنا محمد بن عيسى بن شيبه ثنا علي بن شعيب السمسار نا معن بن عيسى القزاز نا معاوية بن صالح عن ابي الوازع عن عبد الله بن بسر السلمي أنه سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول ليدركن الدجال من أدركني أو ليكونن قريبا من موتي

¹¹⁸ DİA, c. IX, s. 67.

Abdullah b. Büsr es-Sulemi; Resûlullah (s.a.v)'den işittiğine göre şöyle buyurdu: Bana yetişen Deccale'deyetişecektir veya benim ölümünden yakın bir dönem de çıkacaktır.¹¹⁹

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin Evsat'ta Şeyhi Muhammed b. İsa b. Şuayb'dan rivâyette bulunduğunu, onu tanımadığını, geri kalan râvîlerin ise sıkı olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹²⁰

2. Deccal'in fitnesinin büyük olduğu

11. Hadis

حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ سَمِعْتُ الْأَعْمَشَ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ ذَكَرَ الدَّجَالُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنَا لَفْتَةً بَعْضُكُمْ أَخَوْفُ عِنْدِي مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ وَلَنْ يَنْجُو أَحَدٌ مِمَّا قَبْلَهَا إِلَّا نَجَا مِنْهَا وَمَا صَنَعْتَ فِتْنَةً مِثْلَ مَا كَانَتْ الدُّنْيَا صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا لَفْتَةً الدَّجَالِ

Huzeyfe (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Hz Peygamber (s.a.v)'in yanında Deccal zikredildi. Hz. Peygamber(s.a.v) şöyle dedi: Sizin bazılarınızın fitnesi benim yanımda Deccal fitnesinden daha korkunçtur. Bundan da daha önceki kurtulanlar kurtulacaktır. Dünya var olduğu sürece küçük ve büyük fitne, Deccal'in fitnesidir.¹²¹

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için, bu hadisin isnadı Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹²²

12. Hadis

حَدَّثَنَا أَبُو مَصْعَبٍ عَنْ مَحْرَزِ بْنِ هُرُونَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سَبْعًا هَلْ تَنْتَظِرُونَ إِلَّا فَقْرًا مَنَسِيًا أَوْ غَنًى مَطْغِيًا أَوْ مَرَضًا مَفْسِدًا أَوْ هَرَمًا مَفْنَدًا أَوْ مَوْتًا مَجْهَازًا أَوْ الدَّجَالَ فَشَرُّ غَائِبٍ يَنْتَظَرُ أَوْ السَّاعَةُ فَالسَّاعَةُ أَدهَى وَأَمَرُ

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Allah Resûlu (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Yedi şey gelmeden önce amel etmede acele ediniz. Neyi bekliyorsunuz? Her şeyi unutturan fakirliği mi, azdırıp saptıran zenginliği mi,

¹¹⁹Taberâni, Mu'cemu'l-Evsat, c. VI, s. 310; Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 670.

¹²⁰ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 670.

¹²¹ Ahmed, Müsned, c. V, s. 389..

¹²² Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXVIII, s. 334.

bedenin güçlerini bozan hastalığı mı, aklınızı giderek alan ihtiyarlığı mı, ansızın gelen ölümü mü, beklenenlerin en şerlisi olan Deccal'i mi, yoksa kıyâmet saatini mi bekliyorsunuz? Hâlbuki kıyâmet saati en şiddetli ve en acı olandır.

Tirmizî (ö. 279/892), bu rivâyetin hasen-garip* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹²³

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için zayıf** değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹²⁴

Benzer bir rivâyet ise Müstedrek'te şöyle yer almıştır.

13. Hadis

أخبرنا الحسن بن حكيم المروزي أنبأ أبو الموجه أنبأ عبد الله عن معمر عن سعيد المقبري عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال * ما ينتظر أحدكم إلا غنى مطغيا أو فقرا منسيا أو مرضا مفسدا أو هرما مفندا أو موتا مجهزا أو الدجال والدجال شر غائب ينتظر أو الساعة والساعة أدهى وأمر

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Allah Resûlu (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Neyi bekliyorsunuz? Her şeyi unutturan fakirliği mi, azdırıp saptıran zenginliği mi, bedenin güçlerini bozan hastalığı mı, aklınızı giderek alan ihtiyarlığı mı, ansızın gelen ölümü mü, beklenenlerin en şerlisi olan Deccal'i mi, yoksa kıyâmet saatini mi bekliyorsunuz? Hâlbuki kıyâmet saati en şiddetli ve en acı olandır.

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹²⁵

14. Hadis

حدثني زهير بن حرب حدثنا أحمد بن إسحاق الحضرمي حدثنا عبد العزيز يعني بن المختار حدثنا أيوب عن حميد بن هلال عن روط منهم أبو الدهماء وأبو قتادة قالوا كنا نمر على هشام بن عامر نأتي عمران بن حصين فقال ذات يوم إنكم لتجاوزوني إلى رجال ما كانوا بأحضر لرسول الله صلى الله عليه وسلم مني ولا أعلم بحدثه مني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول * ما بين خلق آدم إلى قيام الساعة خلق أكبر من الدجال

¹²³ Tirmizî, Zühd, 3, h. no: 2306.

*Bir râvînin tek başına rivâyet ettiği veya rivâyetinde teferrüd ettiği hasen hadis.

¹²⁴ el-Albâni, Silsiletü'd-Daife, c. IV, s. 163.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşımamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

¹²⁵ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 321.

Hişam b. Âmir şöyle rivâyet etmiştir; Hakikaten sizler beni geçerek öyle bir takım adamlara gidiyorsunuz ki onlar ne Resûlullah (s.a.v) 'in meclisinde benden çok bulunmuşlardır. Ne de onun hadîsini benden iyi bilirler. Ben Resûlullah (s.a.v)'in: “Âdem'in yaratılışı ile kıyâmetin kopması arasında Deccal'dan daha büyük bir fitne yoktur. “ buyururken işittim.¹²⁶

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Buhârî'nin şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemiştir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹²⁷

Tebrizi (ö.737/1336), Mişkât'ta bu rivâyetin sahih olduğunu belirtmiştir.¹²⁸

3. Hz. Nuh'tan itibaren peygamberlerin Deccal'den korkutması

15. Hadis

حدثنا موسى بن إسماعيل ثنا حماد عن خالد الحذاء عن عبد الله بن شقيق عن عبد الله بن سراقه عن أبي عبيدة بن الجراح قال : سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول إنه لم يكن نبي بعد نوح إلا قد أُنذر الدجال قومه وإني أُنذركموه فوصفه لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لعله سيدركه بعض من رأيي أو سمع كلامي قالوا يا رسول الله فكيف قلوبنا يومئذ ؟ قال مثلها يعني اليوم أو خير

Ebû Ubeyde b. Cerrâh (r.a.)'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Nuh'tan sonra gelen her peygamber kavmini Deccâl'den sakındırmıştı, ben de sizi ondan önemle sakındırıyorum. “ Resûlullah (s.a.v) bize özelliklerini bildirdi ve şöyle devam etti: “Belki beni gören ve sözümü işitenlerden biri ona ulaşacaktır dedi. “ Ashab: “Ey Allah'ın Resûlü! O gün kalplerimiz nasıl olacaktır?” Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “Aynen bugünkü gibi veya daha da hayırlı.¹²⁹

¹²⁶ Ahmed, Müsned, c. IV, s.19; Müslim, Fiten, 24, h. no: 2946.

¹²⁷ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 527.

¹²⁸ Tebrizi, Mişkâtü'l-Mesâbih, c. III, s. 187.

¹²⁹ Tirmizî, Fiten, 55, h. no: 2234; el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten, c. XV, s. 181.

Tirmizî (ö. 279/892): Bu hadis için hasen-garip* değerlendirmesinde bulunmaktadır. Bu konuda Abdullah b. Büsr, Abdullah b. Hâris, İbn Cüzey, Abdullah b. Muğaffel ve Ebû Hureyre'de hadis rivâyet edilmiştir.¹³⁰

4. Deccal'in nereden çıkacağı

16. Hadis

حدثنا محمد بن بشار و أحمد بن منيع قالوا حدثنا روح بن عبادة حدثنا سعيد بن أبي عروبة عن أبي التياح عن المغيرة بن سبيع عن عمرو بن حريث عن أبي بكر الصديق قال : حدثنا رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الدجال يخرج من أرض بالمشرق يقال لها خراسان يتبعه أقوام كان وجههم المجان المطرقة

Ebû Bekir es Sıddık (r.a.)'den rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v), bize Deccâl'den bahsederek şöyle konuştu: “Deccâl, doğudan Horasan denilen bölgeden çıkacaktır, yüzleri deri ile kaplanmış kalkanlara benzeyen insanlar ona uyacaklardır.”¹³¹

Tirmizî (ö. 279/892): Bu konuda Ebû Hureyre, Âişe (r.an.)'den de hadis rivâyet edilmiştir. Bu hadis hasen-garibtir.* Abdullah b. Şevzep bu hadisi Ebû't-Teyyah'tan rivâyet etmiştir. Bu hadis sadece Ebû't-Teyyah'ın rivâyeti olarak bilinmektedir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹³²

17. Hadis

حدثنا محمد بن هشام المستملي قال حدثنا علي بن المديني قال حدثنا عثمان بن عبد الرحمن عن عبد الله بن طائوس عن أبيه عن أبي هريرة قال ذكر الدجال عند النبي صلى الله عليه وسلم فقال تلده أمه وهي منبوءة في قبرها فإذا ولدته حملت النساء بالخطائين

¹³⁰ Tirmizî, Fiten, 56, h. no: 2234.

*Bir râvînin tek başına rivâyet ettiği veya rivâyetinde teferrüd ettiği hasen hadis.

¹³¹ Ahmed, Müsned, c. I, s. 4; İbn Mâce, Fiten, 33, h. no: 4072; Tirmizî, Fiten, 57, h. no: 2237; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 526.

*Bu hadis sahih olmamakla birlikte zayıfta değildir demektir.

¹³² Tirmizî, Fiten, 57, h. no: 2237.

Ebû Hureyre (r.a.)’danşöyle rivâyet edilmiştir; Peygamber (s.a.v)’in yanında Deccal’dan söz edildi; şöyle buyurdu: “Onu annesi kabirde doğuracak. Onu doğurduğu zaman, kadınlar onu Hattain’de yüklenip taşıyacaktırlar.”¹³³

Heysemi (ö. 807/1404), rivâyeti Taberânî’nin Evsat’ta meçhul bir senedle kaydettiğini, râvîlerden Osman b. Abdurrahman el-Cumahi hakkında ise Buhârî, hali meçhuldür, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹³⁴

Makdisi ise râvîlerden Abdullah İbn Tavus’un Osman b. Abdurrahman’dan başka kimseden rivâyetini bilmiyorum, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹³⁵

18. Hadis

أخبرنا أبو العباس محمد بن أحمد المحبوبي ثنا عبد العزيز بن حاتم العدل ثنا محمد بن سعيد بن سابق ثنا عمرو بن أبي قيس بن مطرف عن الشعبي عن بن أبي هريرة عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال يخرج الدجال من ها هنا أو ها هنا أو من ها هنا بل يخرج ها هنا يعني المشرق

Ebû Hureyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.): Deccal şuradan veya buradan, bilakis şuradan çıkacaktır, yani doğudan, buyurmuştur.

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn’in şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹³⁶

5. Deccallerin çoklukla çıkması

19. Hadis

حدثني زهير بن حرب وإسحاق بن منصور عبد الرحمن - وهو ابن مهدي - عن مالك عن أبي الزناد عن الأعرج عن أبي هريرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تقوم الساعة حتى يبعث دجالون كذابون قريب من ثلاثين كلهم يزعم أنه رسول الله

Ebû Hureyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Otuz kadar yalancı Deccaller çıkmadıkça kıyâmet kopmaz. Bunlardan her biri Allah'ın elçisi olduğunu zanneder. “

¹³³ Taberânî, Evsat, c. V, s. 214.

¹³⁴ Heysemi, Mecmau’z-Zevaid, c. VIII, s. 7.

¹³⁵ Makdisi, Zahiretu’l-Huffaz, c. III, s. 1351.

¹³⁶ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 527.

Tirmizî (ö. 279/892): Bu konuda Câbir b. Semura, İbn Ömer'den de hadis rivâyet edilmiştir diyerek bu hadisin hasen-sahih* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹³⁷

6. Deccal'in çıkış dönemi

20. Hadis

حدثنا سويد بن سعيد . حدثنا بَقِيَّةُ عن بحير بن سعد عن خالد بن أبي بلال عن عبد الله بن بسر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : بين الملحمة وفتح المدينة ست سنين . ويخرج الدجال في السابعة

Abdullah b. Büsr (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur : "Melhame ile Medine'nin fethi arasında altı yıl vardır. Yedinci yılda da Mesih Deccal çıkar."¹³⁸

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı Bakıyye'in zayıflığından, İbn ebi Bilal (İsmail Abdullah)'ın, bilinmemesinden dolayı zayıftır. Halid b. Bilal ise rivâyetinde tek kalmıştır. Bununla beraber İcli ve İbn Hibban O'nun (Halid b. Ebi Bilal)'in sıkı olduğunu söylemiştir. Hayat b. Şerih ise ibni Yezid el-Hadrami'dir.¹³⁹

21. Hadis

حدثني أبو حميد الجُمَاصي ، أحمد بن محمد بن المُغيرة بن سَيَّار ، قال : حَدَّثَنَا حَيَّوَة ، قال : حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ ، عن صفوان بن عمرو ، عن راشد بن سعد قال : لما فتحت اصطرخر نادى مناد ألا إن الدجال قد خرج فرجع الناس فلقبهم الصعب بن جثامة فقال لولا ما تذكرون لأخبرتكم إني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول لا يخرج الدجال حتى يذهل الناس عن ذكره وحتى تترك الأئمة ذكره على المنابر

¹³⁷ Ahmed, Müsned, c. II, s. 235.

*Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir hem de sahih, bir senedden hasendir bir senedden sahihtir.

¹³⁸ Ahmed, Müsned, c. IV, s. 189; İbn Mâce, Fiten 35, h. no: 4093; Ebû Davud, Melahim 4, h. no: 4296.

¹³⁹ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXIX, s. 236.

Raşid b. Sa'd (r.a)'dan Allah Resûlu (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Deccal, halk ondan bahsi terk etmedikçe, imamlarda minberden onun hakkında söz söylemeyi bırakmadıkça çıkmayacaktır."¹⁴⁰

Heysemi (ö. 807/1404), râvîlerden Safvan b. Raşid'in İbn Muin'inde dediği gibi sahih olduğunu, geri kalan râvîlerin ise sıkı oldukları değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁴¹

22. Hadis

حدثنا عباس العنبري ثنا هاشم بن القاسم ثنا عبد الرحمن بن ثابت بن ثوبان عن أبيه عن مكحول عن جبير بن نفير عن مالك بن يخامر عن معاذ بن جبل قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم " عمران بيت المقدس خراب يثرب وخراب يثرب خروج الملحمة وخروج الملحمة فتح قسطنطينية وفتح القسطنطينية خروج الدجال " ثم ضرب بيده على فخذ الذي حدثه أو منكبه ثم قال إن هذا لحق كما أنك ها هنا أو كما أنك قاعد يعني معاذ بن جبل

Muaz b. Cebel (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Beytu'l Makdis'in imarı Yesrib'in harabıdır. Yesrib'in harabı melhamenin (savaşın) çıkmasıdır. Melhame İstanbul'un fethidir, İstanbul'un fethi Deccal'in çıkmasıdır!" buyurdular Sonra elini (Resûlullah), konuşmakta olduğu kimsenin (yani Hz. Muaz'ın) dizine vurdular ve: "Bu söylediğim kesinlikle hakikattir. Tıpkı senin burada oturman hak olduğu gibi" buyurdular. "Hz. Muaz burada kendisini kasdetmektedir."¹⁴²

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için. bu hadisin isnadı Abdurrahman b. Sabit b. Sevban'ın zayıflığından dolayı zayıftır,* değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁴³

Tebrizi (ö.737/1336), Mişkat'ta bu rivâyet için hasen* değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁴⁴

¹⁴⁰ Ahmed, Müsned, c. IV, s. 72.

¹⁴¹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c.VII, s. 646.

¹⁴² Ahmed, Müsned, c. V, s. 232; Ebû Davud, Melahim 3, h. no: 4294; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XX, s. 108; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 420; Beyhaki, Şuabu'l-iman, c. XV, s. 135.

¹⁴³ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXVI, s. 352.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşınamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

¹⁴⁴ Tebrizi, Mişkatu'l-Mesâbih, c. III, s. 377.

7. Deccal'in vasıfları

23. Hadis

حدثنا عبد بن حميد أخبرنا عبد الرزاق أخبرنا معمر عن الزهري عن سالم عن ابن عمر قال : قام رسول الله صلى الله عليه وسلم فأثنى على الله بما هو أهله ثم ذكر الدجال فقال إني لأنذركموه وما من نبي إلا وقد أُنذر قومه ولقد أُنذره نوح قومه ولكني سأقول لكم فيه قولاً لم يقله نبي لقومه تعلمون أنه أعور وإن الله ليس بأعور قال الزهري وأخبرني عمر بن ثابت الأنصاري أنه أخبره بعض أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم أن النبي صلى الله عليه وسلم قال يومئذ للناس وهو يحذرهم فتنة تعلمون أنه لن يرى أحد منكم ربه حتى يموت وإنه مكتوب بين عينيه ك ف ر يقرأه من كره عمله

İbn Ömer (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v), insanlar arasında kalkıp Allah’a layık olduğu şekilde övgüde bulunduktan sonra Deccâl’den bahsederek şöyle buyurdu: “Ben sizi ondan önemle sakındırıyorum her Peygamber de kavmini ondan sakındırmıştı. Fakat ben hiçbir Peygamberin kavmine söylemediği bir sözü söyleyeceğim; Onun tek gözlü olduğunu biliyorsunuz, Allah tek gözlü değildir. Zührî diyor ki: Bana Ömer b. Sabit el Ensârî bildirdi ona da Peygamberin ashabından biri bildirmiş: Resûlullah (s.a.v) o gün onları Deccâl fitnesinden sakındırırken şöyle buyurmuştu: Biliyorsunuz ki sizden hiçbiriniz ölmeden önce Rabbini asla göremeyecektir. O Deccâl’in iki gözü arasında kâfir yazılıdır. Onun amelinden hoşlanmayanlar bu yazıyı okuyacaktır. “

Tirmizî (ö. 279/892): Bu hadisin hasen-sahih* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁴⁵

24. Hadis

حدثنا عبد الله بن معاوية الجمحي حدثنا حماد بن سلمة عن علي بن زيد عن عبد الرحمن بن أبي بكرة عن أبيه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يمكث أبو الدجال وأمه ثلاثين عاماً لا يولد لهما ولد ثم يولد لهما غلام أعور أضر شيء وأقله منفعة تمام عيناه ولا ينام قلبه ثم نعت لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم أبويه فقال أبوه طوال ضرب اللحم كأن أنفه منقار وأمه فرصاخية طويلة اليدين فقال أبو بكرة فسمعنا بمولود في اليهود بالمدينة

*Senedinde yalan söylemekle itham ediliş hiçbir kimse bulunmamakla beraber şazz da olmayan ve benzeri, diğer tariklerden rivâyet edilmiş olan hadis.

¹⁴⁵ Tirmizî, Fiten, 56, h. no: 2235.

**Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir, hem de sahih bir senedden hasendir ve bir senedden sahihtir.

فذهبت أنا و الزبير بن العوام حتى دخلنا على أبيه فإذا نعت رسول الله صلى الله عليه و سلم فيهما فقلنا هل لكما ولد ؟ فقالا مكثنا ثلاثين عاما لا يولد لنا ولد ثم ولد لنا غلام أضر شيء وأقله منفعة تنام عيناه ولا ينام قلبه قال فخرجنا من عندهما فإذا هو منجلد في الشمس في قطيفة له وله همهمة فتكشف عن رأسه فقال ما قلتما ؟ قلنا وهل سمعت ما قلنا ؟ قال نعم تنام عيناى ولا ينام قلبي

Ebû Bekre (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Deccâl’in anne ve babası otuz yıl beraber olacaklar, fakat çocukları olmayacak. Sonra onların tek gözlü bir erkek çocukları dünyaya gelecektir ki bu çocuk zararı çok faydası az olan bir çocuktur. Gözleri uyuyacak ve kalbi uyumayacaktır. Sonra Resûlullah (s.a.v), onun anne ve babasını bize tanıtmak üzere şöyle buyurdu: Babası uzun boylu olup eti sıkıdır. Burnu kuşun gagasına benzer. Annesi ise tombul olup elleri de uzundur. Ebû Bekre dedi ki: Medîne’de yahudilerden doğan bir çocuk işittim. Ben ve Zübeyr b. Avvam gittik. Anne ve babasının yanına vardık birde ne görelim! Resûlullah (s.a.v)’in tarif ettiği şeyleri onlarda gördük onlara sizin başka çocuğunuz var mı? Dedik. Dediler ki otuz sene bekledik çocuğumuz olmadı sonra bir oğlumuz oldu ki çok zararlı ve faydasız bir şeydir. Gözleri uyur kalbi uyumaz. Ebû Bekre şöyle devam etti: Onların yanından çıktık. O çocuğu bir kadife üzerinde güneşe uzanmış durumda gördük bir şeyler mırıldanıyordu. Hemen başını açtı ve anneme ve babama ne dediniz? Diye sordu. Bizde ne dediğimizi işittin mi? dedik. O da “Evet” dedi; Gözlerim uyur kalbim uyumaz. “

Tirmizî (ö. 279/892) bu rivâyetin hasen-garib olup sadece Hammad b. Seleme’nin rivâyetiyle bilmekteyiz, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁴⁶

25. Hadis

أخبرنا أبو محمد عبد الله بن إسحاق البغوي العدل ببغداد ثنا جعفر بن محمد بن شاکر ثنا محمد بن سابق ثنا أبو معاوية شيبان بن عبد الرحمن عن فراس عن عطية العوفي عنأبو سعيد الخدري - رضي الله عنه - : أنه سأل رسول الله -صلى الله عليه وسلم عن الدجال فقال: «ألا كل نبي قد أنذر أمته الدجال وأنه يومه هذا قد أكل الطعام ، وإنني أعهد إليكم فيه عهدا لم يعهده نبي إلى أمته ، إن عينه اليمنى ممسوحة جاحظة، لا حدقة لها ، كأنها نخاعة

¹⁴⁶ Tirmizî, Fiten, 63, h. no: 2248.

في حائط ، وعينه اليسرى ، كأنها كوكب دُرِّيّ ، ومعه مثل الجنة ، والنار ، فناره جَنَّةٌ ، وماؤه نار ، ألا وبين يديه رجلان يُنذِرَانِ أهلَ القرى ، فإذا خرجا من القرية دخلها أول أصحاب الدجال

Ebû Saîd el-Hudrî (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.)'e Deccal'den sormuştur. Resûlullah (s.a.v.)'de şu cevabı vermiştir: “O (Deccal) çıktığı gün (aynen bir insan gibidir) yemek yer. Ben size, onun hakkında, benden önceki Peygamberlerden hiçbirinin kendi ümmetine anlatmadığı hususları anlatacağım: Onun sağ gözü meshedilmiştir (görmez), pertlektir, göz hadakası yoktur, sanki hadakası çevrim içinde bir balgam gibidir. Sol gözü de inciden bir yıldız gibidir. Onun beraberinde sanki cennet ve ateşin birer misli vardır. Ancak hakikatta ateşi cennet, suyu da ateştir. Haberinizi olsun! Onun yanında iki kişi vardır; köy halkını inzar ederler. Bu ikisi köyden çıkınca Deccal'in ashabından ilki oraya girer.”¹⁴⁷

el-Albânî (ö. 1420/1999) bu rivâyet için Deccal hakkındaki en acip hadistir, râvîlerden Atıyye b. Saîd için rivâyette tek kaldığını, Şeyhayn'ın ise Atıyyeden rivâyette bulunmadıkları değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁴⁸

26. Hadis

حدثنا عبد الله حدثني أبي ثنا حيوة بن شريح ويزيد بن عبد ربه قالوا ثنا بقية حدثني بحير بن سعد عن خالد بن معدان عن عمرو بن الأسود عن جنادة بن أبي أمية أنه حدثهم عن عبادة بن الصامت أنه قال أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إنى قد حدثتكم عن الدجال حتى خشيت إن لا تعقلوا أن المسيح الدجال رجل قصير أفحج جعد أعور مظموس العين ليست بناتئة ولا حجرا فإن ألبس عليكم فاعلموا أن ربكم ليس بأعور

Ubade b.es- Samit (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz ben size Deccal'den (çok) bahsettim, (ama yine de) anlayamamış olmanızdan korktum. Şüphesiz Mesih Deccal kısa boylu, eğri bacaklı, (yürürken bacaklarının arası açık) kıvrıkcık saçlı, tek gözlüdür. Gözü siliktir, kabarık da çukur da değildir. Eğer durumu size karışık gelirse biliniz ki Rabbiniz tek gözlü değildir.”¹⁴⁹

¹⁴⁷ Hâkim, Müstedrek, c.IV, s. 536.

¹⁴⁸ el-Albânî, Kısasu'l-Mesihî'd-Deccal, s. 163.

¹⁴⁹ Ahmed, Müsned, c. V, s. 323; Ebû Davud, Melahim, 14, h. no: 4320; Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 667.

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için; Bu hadis Bakıyye-ibnül Velid'in zayıflığından dolayı isnadı zayıftır, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁵⁰

8. Deccal'in aldatmaları

27. Hadis

حدثنا موسى بن إسماعيل حدثنا أبو عوانة حدثنا عبد الملك عن ربعي بن حراش قال قال عقبة بن عمرو لحذيفة: ألا تحدثنا ما سمعت من رسول الله صلى الله عليه وسلم ؟ قال إني سمعته يقول (إن مع الدجال إذا خرج ماء ونارا فأما الذي يرى الناس أنها النار فماء بارد وأما الذي يرى الناس أنه ماء بارد فنار تحرق فمن أدرك منكم فليقع في الذي يرى أنها نار فإنه عذب بارد)

H.z. Huzeyfe (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) buyurmuşlar: "Deccal çıktığı vakit beraberinde su ve ateş vardır. Ancak halkın ateş olarak gördüğü tatlı sudur, halkın su olarak gördüğü ise yakıcı bir ateştir. Sizden kim o güne ererse halkın ateş olarak gördüğüne düş(meyi kabul et)sin. Çünkü o, tatlı soğuk sudur."¹⁵¹

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir. Ebû Muaviye Muhammed b. Hazım ed- Daria'dır. Şaki ise İbn Selma Ebû Vail el-Esedî'dir

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁵²

9. Deccal'le bir müminin kıssası

28. Hadis

حدثنا يحيى بن بكير حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب قال أخبرني عبيد الله بن عبد الله بن عتبة أن أبا سعيد الخدري رضي الله عنه قال : حدثنا رسول الله صلى الله عليه وسلم حديثا طويلا عن الدجال فكان فيما حدثنا به أن قال (يأتي الدجال وهو محرم عليه أن يدخل نقاب المدينة ينزل بعض السباخ التي بالمدينة فيخرج إليه يومئذ رجل هو خير الناس أو من خير الناس فيقول أشهد أنك الدجال الذي حدثنا عنك رسول الله صلى الله عليه وسلم

¹⁵⁰ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXVII, s. 423.

¹⁵¹ Buhârî, Enbiya, 50; Ahmed, Müsned, c. XXXVIII, s. 375; Taberânî, Mu'cemu'l-Kebir, c. XVII, s. 252.

¹⁵² el-Albâni, Silsiletu's-Sahihah, c. X, s. 191.

حديثه فيقول الدجال إن قتلت هذا ثم أحياه هل تشكون في الأمر ؟ . فيقولون لا فيقتله ثم يحييه فيقول حين يحييه والله ما كنت قط أشد بصيرة مني اليوم فيقول الدجال أقتله فلا أسلط عليه

Ebû Saîd el-Hudrî (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Bize Deccal üzerine uzun bir hadis rivâyet etti. Bize anlattıkları meyanında şöyle de demişti: "Deccal, Medine geçitlerine girmesi kendisine haram kılınmış olarak çıkacak. Derken (Medine civarındaki) bazı ekimsiz yerlere kadar gelir. O gün insanların en hayırlısı olan -veya en hayırlılarından- bir kimse onun karşısına çıkar ve: Ben şahadet ederim ki: "Sen Resûlullah (s.a.v)'in bize haber verdiği Deccal'sin!" der. Deccâl de (kendi adamlarına): "Ben şunu öldürüp sonra da diriltsem ne dersiniz? Bu işte şüpheyi düşer misiniz?" der. Oradakiler: "Hayır!" derler. Deccal onu öldürür ve sonra diriltir. Dirilttiği zaman adam: "Allah'a yemin olsun, senin hakkında hiçbir vakit bugünkünden daha basiretli olmamıştım!" der. Deccal onu tekrar öldüreyim mi diye(rek öldürmek isteye)cek, fakat musallat edilmeyecek.¹⁵³

10. Deccal'le Hz. İsa'ya dair nebevi bir rüya

29. Hadis

حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالك عن نافع عن عبد الله بن عمر: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : رأيتني الليلة عند الكعبة فرأيت رجلا آدم كأحسن ما أنت راء من آدم الرجال له لمة كأحسن ما أنت راء من اللمم قد رجلها فهي تقطر ماء متكنا على رجلين أو على عواتق رجلين يطوف بالبيت فسألت : من هذا ؟ فقالوا : عيسى ابن مريم ثم إذا أنا برجل جعد قطط أعور العين اليمين كأن عينه عنبة طافية فسألت : من هذا ؟ فقالوا : المسيح الدجال

İbn Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Hz Peygamber buyurdu ki ben bu gece rüyamda kendimi Kâbe'nin yanında gördüm. Buğday tenli bir adam gördüm ki buğday tenlilerden senin görebileceğinin en güzeli gibi. Kendisinin bir lülesi var benim gördüğüm saçların en güzeli ve onu taramış ve saçından su damlıyor. İki adama yaslanıyor veya İki adamın omzuna yaslanıyor. Ben sordum bu kimdir? Meryem'in oğlu İsa'dır, dediler. Sonra ben bir kişiyle karşılaştım ki kısa saçlı, gözü

¹⁵³ Buhârî, Fedailu'l-Medine, 9, Fiten, 27.

şaşı, sağ gözü kör, sanki gözü yerinden fırlayan üzüm tanesi gibi olan çirkin bir adam gördüm. Sordum bu kimdir? Bu Mesih Deccal'dır dediler.¹⁵⁴

Şuayb el-Arnaud, bu hadisin isnadı Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁵⁵

el-Albâni (ö.1420/1999)'de bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁵⁶

30. Hadis

حدثني محمد بن عبدالله بن قهزاذ من أهل مرو حدثنا عبدالله بن عثمان عن أبي حمزة عن قيس بن وهب عن أبي الوداك عن أبي سعيد الخدري قال: قال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: «يُخْرَجُ الدَّجَالُ، فَيَتَوَجَّهَ قِبْلَهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، فَيُتَلَقَاهُ الْمَسَالِحُ - مَسَالِحُ الدَّجَالِ - فيقولون له: أَيْنَ تَعْمِدُ؟ فقال: أَعْمِدُ إِلَى هَذَا الَّذِي خَرَجَ، قال: فيقولون له: أَوْ مَا تُؤْمِنُ بِرَبَّنَا؟ فيقول: مَا بِرَبَّنَا خِفَاءً، فيقولون: اقْتُلُوهُ، فيقول بعضهم لبعض: أَلَيْسَ نَهَاكُم رَبُّكُمْ أَنْ تَقْتُلُوا أَحَدًا دُونَهُ؟ قال: فَيَنْطَلِقُونَ بِهِ إِلَى الدَّجَالِ، فَإِذَا رَأَاهُ الْمُؤْمِنُ قَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ، هَذَا الدَّجَالُ الَّذِي ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- قال: فَيَأْمُرُ الدَّجَالُ بِهِ فَيُشَجَّجَ، فيقول: خذوه وشُجُّوه، فيوسعُ ظَهْرُهُ، وبطنه ضرباً، قال: فيقول: أَمَا تُؤْمِنُ بِي؟ فيقول: أَنْتَ الْمَسِيحُ الْكَذَّابُ؟ قال: فَيُؤْمَرُ بِهِ، فَيُؤَثَّرُ بِالْمَنْشَارِ مِنْ مَفْرَقِهِ حَتَّى يُفَرَّقَ بَيْنَ رِجْلَيْهِ، قال: ثُمَّ يَمْشِي الدَّجَالُ بَيْنَ الْقِطْعَتَيْنِ، قال: ثُمَّ يَقُولُ لَهُ: قُمْ، فَيَسْتَوِي قائماً، قال: ثُمَّ يَقُولُ لَهُ: أَنْتُمْ بِي؟ فيقول: مَا أَزِدُّكَ فَيْكَ إِلَّا بَصِيرَةً؟ قال: ثُمَّ يَقُولُ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ: إِنَّهُ لَا يُفْعَلُ بَعْدِي بِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ، قال: فَيَأْخُذُهُ الدَّجَالُ لِيَذْبَحَهُ، فَيُجْعَلُ مَا بَيْنَ رَقَبَتِهِ إِلَى تَرَفُوتِهِ نُحَاسًا، فَلَا يَسْتَطِيعُ إِلَيْهِ سَبِيلًا، قال: فَيَأْخُذُ بِيَدَيْهِ، وَرِجْلَيْهِ، فَيَقْدِفُ بِهِ، فَيَحْسِبُ النَّاسُ أَنَّمَا قَذَفَهُ إِلَى النَّارِ، وَإِنَّمَا أُلْقِيَ فِي الْجَنَّةِ، فقال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: هَذَا أَعْظَمُ النَّاسِ شَهَادَةً عِنْدَ رَبِّ الْعَالَمِينَ»

Ebû Saîd-el Hudrî (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: «Deccal çıkacak ve mü'minlerden bir zât onun tarafına doğru yönelecektir. Karşısına Deccal'ın silâhlıları çıkacak ve ona: Nereye gitmek istiyorsun? Diye soracaklar. O da şu çıkan adama gitmek istiyorum, cevabını verecek. Silâhlılar kendisine: Sen bizim Rabbimize iman etmiyor musun? diyecekler. O zât: Bizim Rabbimizde bir gizlilik yoktur! cevâbını verecek. Silâhlılar: Öldürün şunu! Diyecekler. Fakat birbirlerine: Rabbiniz size ondan başka hiç birinizin bir kimse

¹⁵⁴ Müslim, İman, 75, h. no: 179; el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Bedü'l-Halk, c. XIV, s. 122.

¹⁵⁵ el-Fârisi, a.g.e, a.y.

¹⁵⁶ el-Albâni, Silsiletu's-Sahihah, c. X, s. 220.

öldürmesini yasak etmedi mi? diyecekler. Onu Deccal'a götüreceklerdir. mü'min onu görünce: Ey insanlar! Resûlullah (s.a.v)'in andığı Deccal işte budur, diyecek. Müteakiben Deccal onun hakkında emir verecek ve karnı üzerine uzatılacaktır. Deccal: Onu alın ve başını yarın! Diyecek. Bunun üzerine dayaktan sırtı ve karnı genişletilecektir. Deccal: Bana iman etmiyor musun? Diyecek. mü'min de: Sen yalancı Mesih'sin! cevâbını verecektir. Bunun üzerine mü'min hakkında emir verilecek ve başının ayrıntısından ta bacaklarının arasına kadar testere ile varılacaktır. Sonra Deccal iki parçanın arasında yürüyecek ve ona, kalk! Diyecek, o da hemen kalkıp doğrulacaktır. Sonra ona: Bana iman ediyor musun? Diyecek. mü'min de: -Senin hakkında ancak basiretim arttı, cevâbını verecek. Sonra: Ey insanlar! Bu adam benden sonra insanlardan hiç birine bu işi yapamıyacaktır, diyecek. Deccal onu kesmek için derhal yakalayacaktır. Fakat mü'minin boynu ile köprücük kemiği arası bakır kesilecek, Deccal onu kesmeye imkân bulamıyacaktır. Bunun üzerine elleriyle ayaklarından tutarak onu atacak. İnsanlar da onun cehenneme atıldığını sanacaklardır. Fakat o ancak cennete konacaktır.» Resûlullah (s.a.v): «Bu zât Rabbu'l-Âlemîn indinde insanların en büyük şehididir.» buyurdular.¹⁵⁷

Tebrizi (ö.737/1336),Mişkat'ta bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁵⁸

11. Deccal'e kimlerin tabi olacağı

31. Hadis

عن ابن عمر قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : ينزل الدجال في هذه السبخة بمرقانة فيكون أكثر من يخرج إليه النساء حتى إن الرجل ليرجع إلى حميمه وإلى أمه وابنته وأخته فيوثقها رباطا مخافة أن تخرج إليه ثم يسلط الله المسلمين عليه فيقتلونه ويقتلون شيعته حتى إن اليهودي ليختبئ تحت الشجرة والحجر فيقول الحجر أو الشجرة للمسلم : هذا يهودي تحتي فاقتله

İbn Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur; "Deccal'in menzili (Medine yakınındaki) şu çorak arazide olacaktır.

¹⁵⁷ Müslim, Fiten, 21, h. no: 2938.

¹⁵⁸ Tebrizi, Mişkatu'l-Mesâbih, III, 189

(Medine'den) çıkıp onun yanına gidenlerin çoğunluğunu kadınlar teşkil edecektir. Öyleki adam; karısının, annesinin, kız kardeşinin yanına dönecek, Deccal'ın yanına gitmelerinden korktuğu için onları bağlayacaktır. Sonra Allah Müslümanları Deccal'ın üzerine salacak, Müslümanlar onu ve taraftarlarını öldüreceklerdir. Öyleki yahudi, ağacın ve taşın altına gizlenecek, o ağaç ve taş, Müslümanlara; "Şurada altımda bir yahudi var, gel de öldür onu!" diyecektir.

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin Evsat'ta bu rivâyeti İbn İshak tarikiyle aldığını, onun da müdelles* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁵⁹

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet zincirinde İbn İshak olmasaydı hadisin isnadının hasen olacağı değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁶⁰

32. Hadis

حدثنا منصور بن أبي مزاحم حدثنا يحيى بن حمزة عن الأوزاعي عن إسحاق بن عبد الله عن عمه أنس بن مالك أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال يتبع الدجال من يهود أصبهان سبعون ألفا عليهم الطيالة

İshak b. Abdullah'dan, o da amcası Enes b. Mâlik (r.a)'dan rivâyet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuşlar: «Üzerlerinde taylasanlar olduğu halde Asbahan yahudilerinden yetmiş bin kişi Deccal'a tâbi olacaklardır.¹⁶¹

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁶²

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban'daki rivâyet için, bu hadisin isnadı Buhârî'nin şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁶³

12. Deccal'in kıymetsizliği

33. Hadis

¹⁵⁹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 664.

*Görüşmediği veya görüştüğü halde riveyette bulunmadığı şeyhten, işittiği zannını uyandıracak şekilde rivâyet edilmesi.

¹⁶⁰ el-Albâni, Kıssatu'l-Mesihî'd-Deccal, c. I, s. 88.

¹⁶¹ Müslim, Fiten, 25, h. no: 2944.

¹⁶² el-Albâni, Silsiletu's-Sahihâ, c. VIII, s. 87.

¹⁶³ Farisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l-Hevadis, c. XV, s. 209.

حدثنا مسدد حدثنا يحيى حدثنا إسماعيل حدثني قيسقال لي المغيرة بن شعبة : ما سأل أحد النبي صلى الله عليه و سلم عن الدجال ما سألته وإنه قال لي (ما يضررك منه) . قلت لأنهم يقولون إن معه جبل خبز ونهر ماء قال هو أهون على الله من ذلك

Muğîre b. Şu'be (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Deccal hakkında Peygamber (s.a.v) benim sorduğumdan daha çok soran olmamıştır:«Sualin nedir?» buyurdu. Ben: Onun beraberinde ekmekle etten dağlar ve sudan bir nehir olduğunu söylüyorlar, dedim. «O, Allah indinde bundan daha kıymetsizdir.» buyurdular.¹⁶⁴

34. Hadis

حدثنا شهاب بن عباد العبدي حدثنا إبراهيم بن حميد الرؤاسي عن إسماعيل بن أبي خالد عن قيس بن أبي حازم عن المغيرة بن شعبة قال * ما سأل أحد النبي صلى الله عليه وسلم عن الدجال أكثر مما سألت قال وما ينصبك منه إنه لا يضررك قال قلت يا رسول الله إنهم يقولون إن معه الطعام والأنهار قال هو أهون على الله من ذلك

Muğîre b. Şu'be (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Deccal hakkında Peygamber (s.a.v)'e benim sorduğumdan daha çok soran olmamıştır, «Ondan seni yoran nedir? O sana zarar veremeyecektir.» buyurdu. Ben:- Yâ Resûlallah, onun beraberinde yiyecek ve nehirler olacakmış diyorlar, dedim. «O, Allah nezdinde bundan daha kıymetsizdir.» buyurdular.¹⁶⁵

13. Deccal döneminde Arapların durumu

35. Hadis

حدثنا محمد بن يحيى الأزدي حدثنا حجاج بن محمد عن ابن جريج أخبرني أبو الزبير أنه سمع جابر بن عبد الله يقول أخبرتني أم شريك أنها سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول * ليفرن الناس من الدجال في الجبال قالت أم شريك يا رسول الله فأين العرب يومئذ قال هم قليل

Câbir b. Abdullah (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Ümmü Şüreyk, Resûlullah (s.a.v)'in bana şöyle buyurduğunu anlattı: “İnsanlar, Deccâl'in şerrinden kaçarak dağlara sığınacaklar. “ Ümmü Şüreyk dedi ki: “Ey Allah'ın Resûlü! O gün

¹⁶⁴ Müslim, Fiten, 22, h. no: 2939; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XX, s. 401.

¹⁶⁵ Müslim, Fiten, 22, h. no: 2939.

Araplar nerededir?” Resûlullah (s.a.v): “Onlar o gün çok az olacaklardır” buyurdu.¹⁶⁶

Tirmizî (ö. 279/892): Bu hadisin hasen-garip* olduğu, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁶⁷

el-Albânî (ö. 1420/1999) ise bu rivâyetin sahih olduğu, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁶⁸

14. Ümmetin Deccal’e karşı en şiddetlileri

36. Hadis

حدثني زهير بن حرب حدثنا جرير عن عمارة بن القعقاع عن أبي زرعة عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : لا أزال أحب بني تميم بعد ثلاث سمعتهن من رسول الله صلى الله عليه و سلم يقولها فيهم (هم أشد أمتي على الدجال) . وكانت منهم سبية عند عائشة فقال (أعتقها فإنها من ولد إسماعيل) . وجاءت صدقاتهم فقال (هذه صدقات قوم أو قومي

Ebû Zûr'a (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Ebû Hureyre şunları söyledi: Resûlullah (s.a.v) 'den işittiğim üç hasletten dolayı Benî Temîm'i sevmeye devam ederim, Resûlullah (s.a.v)'i; «Onlar Deccal'a karşı ümmetimin en şiddetlileri olacaklar.» buyururken işittim. Sadakaları geldiğinde Peygamber (s.a.v): «Bunlar bizim kavmimizin sadakalarıdır.» buyurdular. Âişe'nin yanında onlardan bir esir kadın vardı. Resûlullah (s.a.v) Âişe (r.an.)'a «Onu âzâd et! Çünkü O İsmail'in neslindendir.» buyurdular.¹⁶⁹

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban'daki rivâyet için, bu hadisin isnadı Şeyhayn'ın şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁷⁰

¹⁶⁶ Ahmed, Müsned, c. VI, s.462; Müslim, Fiten, 25, h. no: 2945; Farisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l-Hevadis, c. XV, s. 208; Taberânî, Mu'cemu'l-Kebir, c. XXV, s. 96.

¹⁶⁷ Tirmizî, Fiten, 70, h. no: 3930.

*Bir râvînin tek başına rivâyet ettiği veya rivâyetinde teferrüd ettiği hasen hadis.

¹⁶⁸ el-Albânî, Sahih ve Zayıf el-Camius Sağır ve Ziyadetuhu, c. I, s 1384.

¹⁶⁹ Buhârî, Atik, 13, Meğazi, 68; Müslim, Fedailu's-Sahabe, 47, h. no: 2525; el-Fârîsi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, c. XV, s. 219.

¹⁷⁰ el-Fârîsi, a.g.e, a.y.

15. Deccal'den kaçınılmasına dair

37. Hadis

حدثنا موسى بن إسماعيل ثنا جرير ثنا حميد بن هلال عن أبي الدهماء قال سمعت عمران بن حصين يحدث قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم " من سمع بالدجال فليأمنه فو الله إن الرجل ليأتيه وهو يحسب أنه مؤمن فيتبعه مما يبعث به من الشبهات أو لما يبعث به من الشبهات " هكذا قال

İmran b. Husayn (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Deccal'i işiten kişi ondan uzaklaşsın. Vallahi insan onu mü'min zannederek ona gelir ve içine düştüğü (ölümleri diriltmesi gibi) şüphelerden dolayı veya içine düştüğü şüpheler için ona tabi olur.¹⁷¹

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Hamid b. Hilal-el Adeviyyi'l Basri ve Ebû'd Dehma Müslim'in ricalindendir. Geri kalan râvîler ise Şeyhayn'in râvîlerinden olup sıkı râvîleridir.¹⁷²

16. Deccal'den istiâze

38. Hadis

حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةٍ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ الْيَمَامِيُّ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم- أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ بَعْدَ التَّسْبِيحِ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ»

Abdullah b. Abbâs (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v)'in teşehhüdden sonra şöyle duâ ettiği söylenmiştir: “Allahım, cehennem azabından, kabir azabından, Deccâl'in fitnesinden, hayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırım.¹⁷³

¹⁷¹ Ahmed, Müsned, c. IV, s. 441;Ebû Davud, Melahim, 14, h. no: 4319; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 530

¹⁷² Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXIII, s. 181.

¹⁷³ İbn Mâce, Dua, 3, h. no:3840;Ebû Davut, Salât, 184, h. no: 984;Nesai, İstiaze, h. no: 5514; Taberânî, Mu'cemu'l-Kebir, c. XI, s. 29.

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için hasen-sahih* değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁷⁴

39. Hadis

حدثنا موسى بن إسماعيل حدثنا هارون بن موسى أبو عبد الله الأعور عن شعيب بن أنس بن مالك رضي الله عنه: أن رسول الله صلى الله عليه و سلم كان يدعو (أعوذ بك من البخل والكسل وأرذل العمر وعذاب القبر وفتنة الدجال وفتنة المحيا والممات

Enes b. Malik (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle dua ederdi. Cimrilikten, tembellikten, ömrün sıkıntılı hale girmesinden, kabir azabından, Deccâl'in fitnesinden, hayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırım.¹⁷⁵

40. Hadis

حدثنا عبد العزيز بن عبد الله حدثنا إبراهيم بن سعد عن صالح عن ابن شهاب عن عروة أن عائشة رضي الله عنها قالت : سمعت رسول الله صلى الله عليه و سلم يستعيذ في صلاته من فتنة الدجال

Urvetü'bnü Zübeyr, Âişe (r.an.)'nın şöyle dediğini rivâyet etmiştir: «Ben Resûlullah(s.a.v)'i namazında Deccâl'in fitnesinden Allah'a sığınırken işittim.¹⁷⁶

17. Kehf Suresi'nin Deccal'in fitnesinden koruması

41. Hadis

أخبرنا أبو بكر أحمد بن سلمان الفقيه ببغداد حدثنا الحسن بن مكرم حدثنا يزيد بن هارون أنبأ همام بن يحيى عن قتادة عن سالم بن أبي الجعد عن معدان بن أبي طلحة عن أبي الدرداء رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال* من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف عصم من الدجال

Ebû'd-Derda (r.a) Resûlullah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: "Bir kimse Kehf suresinin başından on âyet ezberlerse Deccal'in fitnesinden korunur".¹⁷⁷

¹⁷⁴ el-Albâni, Sahih-i Ebi Davud, c. IV, 139.

*Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir, hem de sahihtir. Bir senedden hasendir ve bir senedden sahihtir.

¹⁷⁵ Buhârî, Tefsir, Hicr Suresi, 16.

¹⁷⁶ Buhârî, Fiten, 24; Müslim, h. no: 587; Mesacid, 25.

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadının sahih olduğunu fakat Şeyhayn'ın tahrir etmedikleri değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁷⁸

el-Albâni (ö. 1420/1999)'de bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁷⁹

42. Hadis

حدثنا محمد بن بشار حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن قتادة عن سالم بن أبي الجعد عن معدان بن أبي طلحة عن أبي الدرداء : عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من قرأ ثلاث آيات من أول الكهف عصم من فتنة الدجال

Ebû'd-Derda (r.a) Resûlullah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: "Bir kimse Kehf suresinin başından üç âyet okursa Deccal'in fitnesinden korunur. “

Muhammed b. Beşşâr, Muâz b. Hişâm vasıtasıyla babam Ebû Katâde'den rivâyet etti diyerek, aynı senedle bu hadisin bir benzerini bize nakletmiştir.

Tirmizî (ö. 279/892); bu hadisin hasen-sahih* olduğu, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁸⁰

43. Hadis

حدثنا أبو بكر بن إسحاق أنبا محمد بن شاذان الجوهري ثنا زكريا بن عدي ثنا عيسى بن يونس عن صفوان بن عمرو عن عبد الرحمن بن جبير بن نفير عن أبيه رضي الله عنه قال * لما اشتد جزع أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم على من قتل يوم مؤتة قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ليدركن الدجال قوما مثلكم أو خيرا منكم ثلاث مرات ولن يخزي الله أمة أنا أولها وعيسى بن مريم آخرها

Abdurrahman bin Cübeyr bin Nefir (r.a.) O'da babasından rivâyet ettiğine göre: Hz Peygamberin ashabının Mute savaşında öldürülen kişilere üzüntüleri çoğalınca Hz Peygamber üç defa; Elbette Deccal sizin gibi veya sizden daha hayırlı bir topluluğa ulaşacak Allah başı ben, sonu Hz. İsa olan bir ümmeti mahvetmez.

¹⁷⁷ Ahmed, Müsned, c. V, s. 196; Müslim, 44, 809; Salatü'l-misafirin; Ebû Davut, Melahim, 14, h. no: 4323;

¹⁷⁸ Hâkim, Müstedrek, c. II, s. 369.

¹⁷⁹ el-Albâni, Sahihu't-Terğib ve't-Terhib, c. II, s. 90.

**Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir hem de sahihtir. Bir senedden hasendir ve bir senedden sahihtir.

¹⁸⁰ Tirmizî, Fedailü'l-Kur'an, 6, h. no: 2886.

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn'ın şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁸¹

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için zayıf* değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁸²

44. Hadis

أخبرنا أبو الحسن أحمد بن عثمان المقرئ ببغداد ثنا أبو قلابة عبد الملك بن محمد ثنا يحيى بن كثير ثنا شعبة عن أبي هاشم عن قيس بن عباد عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قرأ سورة الكهف كما أنزلت كانت له نورا يوم القيامة من مقامه إلى مكة ومن قرأ عشر آيات من آخرها ثم خرج الدجال لم يسلط عليه ومن توطأ ثم قال سبحانك اللهم وبحمدك لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك كتب في رق ثم طبع بطابع فلم يكسر إلى يوم القيامة هذا

Ebû Saîd el-Hudri (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: Kim Kehf suresini indirildiği gibi okursa o kendi makamından Mekke'ye kadar kıyâmet günü onun için bir nur olur. Kim de sonundan on âyet okursa Deccal çıktığında ona musallat olamaz. Kim de abdest alır sonra “Allah’ım seni hamd ile tesbih ederim. Senden başka ilah yoktur. Sana tevbe eder, istiğfar ederim. “ Derse on köle azad etmiş gibi olur ve bu sevabı kıyâmete kadar yazılarak devam eder.

Hâkim (ö. 405/1014), bu rivâyetin Müslim'in şartlarına göre sahih olduğunu fakat tahrir etmediği, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁸³

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu hadis için sahih li-ğayrihi* değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁸⁴

¹⁸¹ Hâkim, Müstedrek, c. III, s. 41.

¹⁸² el-Albâni, El-Camiu's-Sağir ve Ziyadetuhu, c. I, s. 1035.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşımamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

¹⁸³ Hâkim, Müstedrek, c. I, s. 563.

¹⁸⁴ el-Albâni, Sahihu't-Terğib ve't-Terhib, c. II, s. 90.

*Senedindeki, zabtı tam olmamak gibi bir kusuru olan bir râvîden dolayı Sahih derecesine ulaşamamakla beraber, râvîsindeki bu kusuru diğer yollardan giderilerek Sahih derecesine ulaşmış hadis.

18. Deccal'in Mekke ve Medine'ye girememesi

45. Hadis

حدثنا سعد بن حفص حدثنا شيبان عن يحيى عن إسحق بن عبد الله ابن أبي طلحة عن أنس بن مالك قال : قال النبي صلى الله عليه و سلم (يجيء الدجال حتى ينزل في ناحية المدينة ثم ترجف المدينة ثلاث رجفات فيخرج إليه كل كافر ومنافق

Enes b. Mâlik (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: «Hiç bir belde yoktur ki oraya Deccal ayak basmasın. Yalnız Mekke ile Medine müstesna! Yollarından her biri üzerinde saf bağlamış melekler vardır ki onu korurlar. Deccal çorak yere iner ve Medine üç defa sarsılır. Deccal'ın yanına Medine'den bütün kâfir ve münâfıklar çıkar.¹⁸⁵

Hâkim (ö. 405/1014) bu rivâyetin Müslim'in şartlarına göre sahih olduğunu fakat tahrir etmediği, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁸⁶

46. Hadis

حدثنا إسماعيل قال حدثني مالك عن نعيم بن عبد الله المجر عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه و سلم على أنقاب المدينة ملائكة لا يدخلها الطاعون ولا الدجال

Ebû Hureyre (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre: “Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Medine'nin geçitlerinin üzerinde Melekler bulunur. Taun hastalığı ve Deccal, Medine'ye giremez.¹⁸⁷

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için, bu hadisin isnadı sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁸⁸

47. Hadis

حدثنا علي بن عبد الله حدثنا محمد بن بشر حدثنا مسعر حدثنا سعد ابن إبراهيم عن أبيه عن أبي بكر : عن النبي صلى الله عليه و سلم قال (لا يدخل المدينة رعب المسيح لها يومئذ سبعة أبواب على كل باب ملكان)

¹⁸⁵ Buhâri, Fiten, 27, Fedail-i Medine

¹⁸⁶ Hâkim, Müstedrek, c. I, s. 563; Mu'cemu'l-Evsat, c. II, s. 123.

¹⁸⁷ Malik, Muvatta, c. V, s. 1313; Buhâri, Fiten, 27; Fedailil Medine, 9; Ahmed, Müsned, c. XIV, s. 462; Müslim, h. no:1379, Hacc, 87.

¹⁸⁸ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XII, s. 174.

Ebû Bekre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Medine’ye Mesih Deccal korkusu giremez, Medine’nin o gün yedi kapısı vardır ki her bir kapıda iki melek bulunur.¹⁸⁹

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban’ın sahihindeki rivâyet için, bu hadisin isnadı Şeyhayn’in şartlarına göre sahihtir değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁹⁰

48. Hadis

حدثنا أبو العباس محمد بن يعقوب ثنا بحر بن نصر ثنا عبد الله بن وهب أخبرني يونس عن الزهري أن طلحة بن عبد الله بن عوف حدثه عن عياض بن مسافع عن أبي بكرة أخي زياد لأمه قال * لما أكثر الناس في شأن مسيلمة الكذاب قبل أن يقول رسول الله صلى الله عليه وسلم فيه ما قال قام رسول الله صلى الله عليه وسلم فأثنى على الله بما هو أهله ثم قال أما بعد فقد أكثرتم في شأن هذا الرجل وأنه كذاب من ثلاثين كذابا يخرجون قبل الدجال وأنه ليس بلد إلا سيدخله رعب المسيح إلا المدينة على كل نقب من أنقابها يومئذ ملكان يذبان عنها رعب المسيح

Ziyad (r.a) dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: insanların çoğu Müseylimetül Kezzab’dan çokça konuşmaya başladılar. Peygamber (s.a.v) kalktı, Allah’ı hakkıyla övdükten sonra dedi ki; siz şu adamın işini çok büyüttünüz, O (büyük) Deccal’dan önce çıkacak otuz Deccal’dan biridir, onun korkusunun girmediği hiç bir belde kalmaz,ancak Medine’yi iki melek korur. Mesih onların korkusundan erir gider.¹⁹¹

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban’ın sahihindeki bu rivâyet için, bu hadisin isnadı zayıftır, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁹²

49. Hadis

حدثنا محمد بن عثمان بن أبي شيبة قال حدثنا عقبة بن مكرم قال حدثنا يونس بن بكير عن هشام بن عروة عن أبي الزناد عن الأعرج عن أبي هريرة قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : لا ينزل الدجال المدينة ولكنه

¹⁸⁹ Buhâri, Fiten,26; el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve’l Hevadis, c. XV, s. 216.

¹⁹⁰ el-Fârisi, a.g.e,a.y.

¹⁹¹ Ahmed, Müsned, c. V, s. 46; el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve’l Hevadis, c. XV, s. 29;Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 540

¹⁹² el-Fârisi, a.g.e, a.y.

بين الخندق وعلى كل نقب منها ملائكة يحرسونها فأول من يتبعه النساء فيؤذنه فيرجع غضبان حتى ينزل الخندق فعند ذلك ينزل عيسى بن مريم

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur; Deccal Medine'ye inmeyecek ancak bir hendekte olacak, oranın her çukurunda bir melek Medine'yi koruyor olacak. Deccal'e ilk tabi olanlar kadınlar olacak, ona eziyet edecekler O'da kızarak tekrar hendeğe geri dönecek ve böylece Meryem oğlu İsa gelecek.¹⁹³

Heysemi (ö. 807/1404), Tebarâni'nin Evsat'ta bu hadisi rivâyet ettiğini Ukbe b. Mukrim b. Ukbe e'd-Dâhi'nin dışındakilerinin sahih olduğunu, onun ise sıkı olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁹⁴

50. Hadis

حدثنا محمد بن صالح بن هاني ثنا السري بن خزيمة ثنا موسى بن إسماعيل ثنا حماد بن سلمة ثنا خالد الحذاء عن عبد الله بن شقيق عن محجن بن الأدرع رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم خطب الناس فقال يوم الخلاص وما يوم الخلاص ثلاث مرات فقل يا رسول الله ما يوم الخلاص فقال يجيء الدجال فيصعد أحدا فيطلع فينظر إلى المدينة فيقول لأصحابه ألا ترون إلى هذا القصر الأبيض هذا مسجد أحمد ثم يأتي المدينة فيجد بكل نقب من نقابها ملكا مصلتا فيأتي سبحة الجرف فيضرب رواقه ثم ترتجف المدينة ثلاث رجفات فلا يبقى منافق ولا منافقة ولا فاسق ولا فاسقة إلا خرج إليه فتخلص المدينة وذلك يوم الخلاص

Mahcen b. El-Edrağ (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre. Hz. Peygamber(s.a.v) insanlara hitap etti ve şöyle buyurdu; Üç sefer, temizlik günü nedir? Bunun üzerine sahabeler dediler ki; Nedir Ya Resulallah? Buyurdu ki Deccal gelir. Uhud'a tırmanır ve Medine'ye dikkatlice bakar ve ashabına şöyle der. Şu Beyaz Sarayı görüyor musunuz, orası Ahmed mescididir. Sonra Medine'ye gelir. Çukurlarının herbirinde kılıcını çekmiş melekler bulur. Çorak araziye gelir, bir köşeye vurur, Medine üç sefer titrer. Erkek kadın münâfıklar ve erkek kadın fasıklar Medine'den çıkıp Deccal'e doğru giderler. Ve böylece Medine temizlenmiş olur. İşte bu temizlik günüdür.¹⁹⁵

¹⁹³ Taberâni, Mu'cemu'l-Evsat, c. V, s. 331.

¹⁹⁴ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 669.

¹⁹⁵ Ahmed, Müsned, c. IV, s. 338; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 542

Hâkim (ö. 405/1014), bu rivâyetin Müslim'in şartlarına göre sahih olduğunu fakat tahrir etmediği değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁹⁶

19. Deccal'in yeryüzünde kalışı ve Hz. İsa' nın onu öldürmesi

51. Hadis

حدثنا محمد بن سابق حدثنا إبراهيم بن طهمان عن أبي الزبير عن جابر بن عبد الله أنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يخرج الدجال في خفقة من الدين وإدبار من العلم فله أربعون ليلة يسيحها في الأرض اليوم منها كالسنة واليوم منها كالشهر واليوم منها كالجمعة ثم سائر أيامه كأيامكم هذه وله حمار يركبه عرض ما بين أذنيه أربعون ذراعا فيقول للناس أنا ربكم وهو أعور وإن ربكم ليس بأعور مكتوب بين عينيه كافر فكفر بهجاء يقرؤه كل مؤمن كاتب وغير كاتب يرد كل ماء ومنهل إلا المدينة ومكة حرهما الله عليه وقامت الملائكة بأبوابها ومعه جبال من خبز والناس في جهد إلا من تبعه ومعه نهران أنا أعلم بهما منه نهر يقول الجنة ونهر يقول النار فمن أدخل الذي يسميه الجنة فهو النار ومن أدخل الذي يسميه النار فهو الجنة قال ويبعث الله معه شياطين تكلم الناس ومعه فتنة عظيمة يأمر السماء فتمطر فيما يرى الناس ويقتل نفسا ثم يحييها فيما يرى الناس لا يسلط على غيرها من الناس ويقول أيها الناس هل يفعل مثل هذا إلا الرب عز وجل قال فيفر المسلمون إلى جبل الدخان بالشام فيأتهم فيحاصروهم فيشتد حصارهم ويجهدهم جهدا شديدا ثم ينزل عيسى ابن مريم فينادي من السحر فيقول يا أيها الناس ما يمنعكم أن تخرجوا إلى الكذاب الخبيث فيقولون هذا رجل جني فينطلقون فإذا هم بعيسى ابن مريم صلى الله عليه وسلم فتقام الصلاة فيقال له تقدم يا روح الله فيقول ليتقدم إمامكم فليصل بكم فإذا صلى صلاة الصبح خرجوا إليه قال فحين يرى الكذاب ينمات كما ينمات الملح في الماء فيمشي إليه فيقتله حتى إن الشجرة والحجر ينادي يا روح الله هذا يهودي فلا يترك ممن كان يتبعه أحدا إلا قتله

Cabir b. Abdullah (r.a)' dan rivâyet edildiğine göre Hz. Peygamber(s.a.v) şöyle buyurmuştur: Dindeki bir sarsıntı ve şer'i ilimlerden yüz çevrilmesi esnasında Deccal çıkacak. Onun 40 günü vardır ki O onda yeryüzünde seyahat eder gezer. 40 günden bir gün bir sene gibidir. Bir gün bir ay gibidir ve bir günde hafta gibidir. Ve diğer günleri artık geçirdiğiniz bugünler gibidir. Kendisinin bindiği bir eşek vardır ki iki kulağının arası 40 zira'dır. İnsanlara der ki ben sizin Rabbinizim hâlbuki onun bir gözü görmez. Hâlbuki sizin Rabbiniz kör değildir. İki gözünün arasında kâfir yazar. İster yazmayı bilsin ister bilmesin her mü'min onu okur. Her bir kaynak ve su üzerine gelir. Mekke ve Medine'ye giremez Allah o iki yeri ona haram kılmıştır. Melekler, Mekke ve Medine'nin kapılarında nöbet tutarlar. Deccal ile beraber

¹⁹⁶ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 542.

ekmekten bir dağ vardır. Çok yiyeceği vardır. Hâlbuki insanlar kıtlık içerisindeyler, fakat ona tabi olanlar müstesna. Kendisinin iki nehri vardır ki ben onları biliyorum kendisinin cennet dediği nehri vardır ve cehennem dediği bir nehri daha vardır. Deccal'in cennet dediği nehre kim sokulursa o ateşdedir. Deccal'in cehennem dediği nehre kim sokulursa o cennettir. Hz. Peygamber (s.a.v) devamında dedi ki Allah-u Teâlâ Deccal ile birlikte şeytanlar gönderir ki insanlarla konuşurlar onların yanında da büyük bir fitne vardır. Göğe emreder ve gökte yağmur yağdırır. İnsanların gördüğü yerde bir kişiyi öldürür. Sonra insanların gözünde o ölüyü diriltir. İnsanlardan diğerleri üzerine musallat kılınmaz. Ey insanlar bu yaptığı şeyi sadece Aziz ve Celil olan Rab yapar, der. Müslümanlar ki Şam'da Duhan ismi verilen bir dağa kaçarlar ve onlara gelir onları kuşatır. Kuşatması şiddetli olur ve onları şiddetli bir açlıkta bırakır. Meryem oğlu İsa iner ve seher vaktinde onlara seslenir. Ve der ki bu habis yalancı adama karşı durmanıza sizi men eden şey nedir? Derler ki: Bu cin taifesindendir. Namaz kılmak için kaldırılır. Ey Allah'ın ruhu ileri geç bize namaz kıldır derler ve Meryem oğlu İsa der ki imamınız geçsin ve size namaz kıldırınsın. Sabah namazı kıldıktan sonra Deccal'e hücum ederler. Bu esnada Hz Peygamber dedi ki: Kezzab olan Deccal Meryem oğlu İsa'yı gördüğünde suda tuzun eridiği gibi erir. Ona doğru yürür. Onu öldürür hatta o kadar ki taş ağaç ne varsa şöyle seslenir. Ey Allah'ın ruhu bu bir yahudidir kendisine (Deccal'e) tabi olanlardan hiçbir kimseyi bırakmaz, öldürür.¹⁹⁷

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyeti için; Bu hadisin isnadı Müslim'in şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁹⁸

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için zayıf* değerlendirmesinde bulunmaktadır.¹⁹⁹

20. Deccal hakkında genel malumat

52. Hadis

¹⁹⁷ Ahmed, Müsned, c. III, s. 368.

¹⁹⁸ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXIII, s. 212.

¹⁹⁹ el-Albâni, Silsiletü'd-Daife, c.IV, s. 439.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşımamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

حدثنا الوليد بن مسلم حدثنا عبدالرحمن بن يزيد بن جابر عن يحيى بن جابر الطائي عن عبدالرحمن بن جبير بن نفيير عن أبيه جبير بن نفيير عن النواس بن سمعان قالذكر رسول الله صلى الله عليه وسلم الدجال ذات غداة فخفض فيه ورفع حتى ظنناه في طائفة النخل فلما رحنا إليه عرف ذلك فينا فقال ما شأنكم قلنا يا رسول الله ذكرت الدجال غداة فخفضت فيه ورفعت حتى ظنناه في طائفة النخل فقال غير الدجال أخوفني عليكم إن يخرج وأنا فيكم فأنا حجيجه دونكم وإن يخرج ولست فيكم فامروا حجيجه نفسه والله خليفتي على كل مسلمإنه شاب قطط عينه طافئة كأني أشبهه بعبد العزي بن قطن فمن أدركه منكم فليقرأ عليه فواتح سورة الكهف إنه خارج خلة بين الشام والعراق فعاتث يمينا وعاتث شمالا يا عباد الله فأتبوا قلنا يا رسول الله وما لبثته في الأرض قال أربعون يوما يوم كسنة ويوم كشهر ويوم كجمعة وسائر أيامه كأيامكم قلنا يا رسول الله فذلك اليوم الذي كسنة أتكنينا فيه صلاة يوم قال لا اقدروا له قدره قلنا يا رسول الله وما إسراعه في الأرض قال كالغيث استدبرته الريح فيأتي على القوم فيدعوهم فيؤمنون به ويستجيبون له فيأمر السماء فتمطر والأرض فتنبث فتروح عليهم سارحتهم أطول ما كانت ذرا وأسبغه ضروعا وأمدّه خواصر ثم يأتي القوم فيدعوهم فيردون عليه قوله فينصرف عنهم فيصبحون ممحلين ليس بأيديهم شيء من أموالهم ويمر بالخربة فيقول لها أخرجي كنوزك فتتبعه كنوزها كيغاسيب النحل ثم يدعو رجلا ممتلئا شبابا فيضربه بالسيف فيقطعه جزلتي رمية الغرض ثم يدعو فيقبل ويتهلل وجهه يضحك فبينما هو كذلك إذ بعث الله المسيح بن مريم فينزل عند المنارة البيضاء شرقي دمشق بين مهرودين واضعا كفيه على أجنحة ملكين إذا طأطأ رأسه قطر وإذا رفعه تحدر منه جمان كاللؤلؤ فلا يحل لكافر يجد ريح نفسه إلا مات ونفسه ينتهي حيث ينتهي طرفه فيطلبه حتى يدركه بباب لد فيقتله ثم يأتي عيسى بن مريم قوم قد عصمهم الله منه فيمسح عن وجوههم ويحدثهم بدرجاتهم في الجنة فبينما هو كذلك إذ أوحى الله إلى عيسى إني قد أخرجت عبادا لي لا يدان لأحد بقتالهم فحرز عبادي إلى الطور ويبعث الله يأجوج ومأجوج وهم من كل حدب ينسلون فيمر أوائلهم على بحيرة طبرية فيشربون ما فيها ويمر آخرهم فيقولون لقد كان بهذه مرة ماء ويحصر نبي الله عيسى وأصحابه حتى يكون رأس الثور لأحدهم خيرا من مائة دينار لأحدكم اليوم فيرغب نبي الله عيسى وأصحابه فيرسل الله عليهم النغف في رقابهم فيصبحون فرسي كموت نفس واحدة ثم يهبط نبي الله عيسى وأصحابه إلى الأرض فلا يجدون في الأرض موضع شبر إلا ملاء زهمهم وتنتهم فيرغب نبي الله عيسى وأصحابه إلى الله فيرسل الله طيرا كأعناق البخت فتحملهم فتطرحهم حيث شاء الله ثم يرسل الله مطرا لا يكن منه بيت مدر ولا وبر فيغسل الأرض حتى يتركها كالزلفة ثم يقال للأرض أنبتي ثمرتك وردي بركتك فيؤمنذ تأكل العصابة من الرمانة ويستظلون بقحفها ويبارك في الرسل حتى أن اللقحة من الإبل لتكفي الفنام من الناس واللقحة من البقر لتكفي القبيلة من الناس واللقحة من الغنم لتكفي الفخذ من الناس فبينما هم كذلك إذ بعث الله ريحا طيبة فتأخذهم تحت آباطهم فتقبض روح كل مؤمن وكل مسلم ويبقى شرار الناس يتهارجون فيها تهارج الحمر فعليهم تقوم الساعة

Nevvas (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Bir sabah Resûlullah (s.a.v) Deccal'i andığında onun hakkında alçaltma yükseltme yaptı, hattâ onu hurma bahçeliğinde zannettik. Akşamleyin yanına vardığımızda bizdeki kötü zannı anladı. Ve :«Hâliniz

nedir?» diye sordu. Biz: -Yâ Resûlallah! Sabahlayın Deccal'i andın, onun hakkında öyle alçaltma yükseltme yaptın ki kendisini hurma bahçesinde zannettik, dedik. Bunun üzerine şöyle buyurdular: Deccal'dan başkası sizin namınıza beni daha çok korkutur. Eğer ben sizin aranızda iken çıkarsa sizin namınıza ona ben galebe çalarım. Ben aranızda yokken çıkarsa herkes kendi nefsinin galibi olur. Allah her Müslüman hakkında benim halifemdir. Bu adam kıvrıkcık saçlı bir gençtir. Gözü fırlamıştır. Ben onu Abdû'l-Uzze b. Kattana benzetir gibiyim. Sîzden ona kim yetişirse üzerine Kehf suresinin ilk âyetlerini okuyuversin. O, Şam'la Irak arasında bir yerden çıkacak ve sağa sola fesad saçacaktır. Ey Allah'ın kulları, sebat edin! Biz:- Yâ Resûlallah! Yeryüzünde o, ne kadar kalacaktır? Dedik. «Kırk gün (kalacak). Bir gün bir sene gibi. Bir gün bir ay gibi. Bir gün bir hafta gibi sair günleri de sizin günleriniz gibi olacaktır.» buyurdular.- Yâ Resûlallah! Bu bir sene gibi olacak günde, bir günün namazı bize kâfi gelecek mi? dedik. «Hayır! Onun için günün miktarını takdir edin!» buyurdu.- Yâ Resûlallah! Onun yeryüzünde sür'ati ne olacak? Dedik. Arkasından rüzgâr esen yağmur gibidir. Bir kavmin üzerine gelerek onları davet edecek. Onlar da kendisine iman edecek ve icabette bulunacaklardır. Gökyüzüne emredecek, O yağmur yağdıracak. Yere emredecek, o da nebat bitirecektir. Akşamlayın deve sürüleri o kavmin yanlarına alabildiğine uzun hörgüçlü ve bol sütlü, böğürleri dolu olarak döneceklerdir. Sonra bir kavme gelerek onları da davet edecek, fakat onun sözünü reddedecekler, O'da kendilerinden savuşup gidecektir. Bunlar kıtlık içinde sabahlayacaklar, ellerinde mallarından bir şey kalmayacaktır. (Bu adam) Bir harabeye uğrayarak ona definelerini çıkar, diyecek. Harabenin defineleri arı kovanları gibi hemen arkasına düşeceklerdir. Sonra genç babayiğit bir adam çağırarak ve onu kılıçla vurarak ikiye bölecek, her parçayı bir ok atımı yere fırlatacaktır. Sonra bu adamı çağırarak. Adam ona gülerek yüzü parlar bir halde gelecektir. O bu halde iken âniden Allah, Mesih b. Meryem'i gönderecektir. Mesih, Dimaşk'ın doğusundaki Akminareye iki boyalı elbise içinde, elini iki meleğin kanatları üzerine koymuş olarak inecek. Başını eğdiği zaman su damlayacak, kaldırdığı zaman ondan inci gibi gümüş taneleri yuvarlanacaktır. Onun nefesinin kokusunu duyan her kâfir mutlaka ölecektir. Nefesi de gözünün gördüğü yere varacaktır. Mesih bu adamı arayacak, nihâyet ona Lüd kapısında yetişerek öldürecektir. Sonra Meryem oğlu İsa'ya bu adamın şerrinden kendilerini Allah'ın

koruduğu bir kavim gelecek. Hz. İsa onların yüzlerini silecek, onlarla cennetteki derecelerine göre konuşacaktır. O bu halde iken Allah Hz. İsa'ya: Ben öyle bir takım kullarımı çıkardım ki onları öldürmeye hiç bir kimsenin eli varmaz. Şimdi sen benim kullarımı Tûr'a götürerek koru, diye vahy indirecek ve Allah Ye'cûc'ü Me'cûc'ü gönderecektir. Bunlar her tepeden sür'atla sızacaklardır. Bu suretle öncülerini Taberiye gölüne uğrayacak ve içindeki suyu içecekler. Son gelenleri oraya uğrayacak ve: Bu gölde bir zamanlar hakikaten su vardı, diyeceklerdir. Nebiyyullah İsa ile arkadaşları muhasara edilecek hattâ onlardan birine bir öküz başı, sizden birinize bugün yüz altından daha makbul olacaktır. Bunun üzerine Nebiyyullah İsa ile arkadaşları (Allah'a) niyaz edecekler. Allah'da Ye'cûc Me'cûc'un üzerine, boyunlarına isabet edecek deve kurdu gönderecektir. Böylece bir kişinin ölmesi gibi helak olarak sabahlayacaklardır. Sonra Nebiyyullah İsa ile arkadaşları (Tur'dan) yeryüzüne inecekler. Yeryüzünde onların pislikleri ile dolmadık bir karışık yer bulamayacaklardır. Nebiyyullah İsa ile arkadaşları, yine Allah'a niyaz edecekler, Allah'da Horasan develerinin boyunları gibi kuşlar gönderecek, bu kuşlar onların cesetlerini yüklenerek Allah'ın dilediği yere atacaklardır. Sonra Allah öyle bir yağmur gönderecek ki ona ne kerpiç ev ne de çadır mâni olabilecektir. Bu yağmur yeryüzünü yıkayacak, onu ayna gibi yapacaktır. Sonra yere mahsulünü bitir, bereketini tekrar getir, denilecektir, işte o gün cemaat nar yiyecekler ve onun kabuğu altında gölgeleneceklerdir. Süte bereket verilecek hatta yeni doğurmuş bir deve sürülürce insanlara yetecek; yeni doğurmuş bir sığır insanlardan bir kabileye yetecek. Yeni doğurmuş bir koyun akrabadan bir oymağa kâfi gelecektir. Onlar bu halde İken, Allah güzel bir rüzgâr gönderecek, bu rüzgâr onları koltuklarının altlarından yakalayacak, her mü'min'in ve her Müslüman'ın ruhunu kabzedecek. İnsanların kötülükleri kalarak yeryüzünde eşekler gibi alenen çiftleşeceklerdir. İşte kıyâmet bunların üzerine kopacaktır.²⁰⁰

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadının Şeyhayn'ın şartlarına göre sahih olup tahrir etmedikleri değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁰¹

²⁰⁰ Müslim, Fiten, 20, h. no: 2937.

²⁰¹ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 493.

el-Albâni (ö.1420/1999)'de bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁰²

21. Cessase hadisi

53. Hadis

حدثنا عبد الوارث بن عبد الصمد بن عبد الوارث وحجاج بن الشاعر كلاهما عن عبد الصمد واللفظ لعبد الوارث بن عبد الصمد حدثنا أبي عن جدي عن الحسين بن ذكوان حدثنا بن بريدة حدثني عامر بن شراحيل الشعبي شعب همدان أنه سأل فاطمة بنت قيس أخت الضحاك بن قيس وكانت من المهاجرات الأول فقال حدثني حديثاً سمعته من رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تسنديه إلى أحد غيره فقالت لئن شئت لأفعلن فقال لها أجل حدثيني فقالت نكحت ابن المغيرة وهو من خيار شباب قریش يومئذ فأصيب في أول الجهاد مع رسول الله صلى الله عليه وسلم فلما تأيمت خطبني عبدالرحمن بن عوف في نفر من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم وخطبني رسول الله صلى الله عليه وسلم على مولاه أسامة بن زيد وكنت قد حدثت أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من أحبني فليحب أسامة فلما كلمني رسول الله صلى الله عليه وسلم قلت أمري بيدك فأنتكحني من شئت فقال انتقلي إلى أم شريك وأم شريك امرأة غنية من الأنصار عظيمة النفقة في سبيل الله ينزل عليها الضيفان فقلت سأفعلن فقال لا تفعلي إن أم شريك امرأة كثيرة الضيفان فإني أكره أن يسقط عنك خمارك أو ينكشف الثوب عن ساقيك فيرى القوم منك بعض ما تكرهين ولكن انتقلي إلى ابن عمك عبدالله بن عمرو بن أم مكتوم (وهو رجل من بني فهر فهر قریش وهو من البطن الذي هي منه) فانتقلت إليه فلما انقضت عدتي سمعت نداء المنادي منادي رسول الله صلى الله عليه وسلم ينادي الصلاة جامعة فخرجت إلى المسجد فصليت مع رسول الله صلى الله عليه وسلم فكنت في صف النساء التي تلي ظهور القوم فلما قضى رسول الله صلى الله عليه وسلم صلاته جلس على المنبر وهو يضحك فقال ليلزم كل إنسان مصلاه ثم قال أتدرون لما جمعتمكم ؟ قالوا الله ورسوله أعلم قال إني والله ما جمعتمكم لرغبة ولا لرهبة ولكن جمعتمكم لأن تميما الداري كان رجلا نصرانيا فجاء فباع وأسلم وحدثني حديثاً وافق الذي كنت أحدثكم عن مسيح الدجال حدثني أنه ركب في سفينة بحرية مع ثلاثين رجلا من لحم وجذام فلعب بهم الموج شهرا في البحر ثم أرفوا إلى جزيرة في البحر حتى مغرب الشمس فجلسوا في أقرب السفينة فدخلوا الجزيرة فلقيتهم دابة ألهب كثير الشعر لا يدرون ما قبله من دبره من كثرة الشعر فقالوا ويلك ما أنت ؟ فقالت أنا الجساسة قالوا وما الجساسة ؟ قالت أيها القوم انطلقوا إلى هذا الرجل في الدير فإنه إلى خبركم بالأشواق قال لما سمعت لنا رجلا فرقنا منها أن تكون شيطانة قال فانطلقنا سراعا حتى دخلنا الدير فإذا فيه أعظم إنسان رأيناه قط خلقا وأشدّه وثاقا مجموعة يده إلى عنقه ما بين ركبتيه إلى كعبيه بالحديد قلنا ويلك ما أنت ؟ قال قد قدرتم على خبري فأخبروني ما أنتم ؟ قالوا نحن أناس من العرب ركبنا في سفينة بحرية فصادفنا البحر حين اغتلم فلعب بنا الموج شهرا ثم أرفأنا إلى جزيرتك هذه فجلسنا في أقربها فدخلنا الجزيرة فلقيتنا دابة ألهب كثير الشعر لا يدري ما قبله من دبره من كثرة الشعر فقلنا ويلك ما أنت ؟ فقالت أنا الجساسة قلنا وما الجساسة ؟ قالت

²⁰² el-Albâni, El-Camiü's-sağir ve Ziyadetuhu, c. I, s. 762.

اعمدوا إلى هذا الرجل في الدير فإنه إلى خبركم بالأشواق فأقبلنا إليك سراحا وفزعنا منها ولم نأمن أن تكون شيطانة فقال أخبروني عن نخل بيسان قلنا عن أي شأنها تستخبر ؟ قال أسألكم عن نخلها هل يثمر ؟ قلنا له نعم قال أما إنه يوشك أن لا تثمر قال أخبروني عن بحيرة الطبرية قلنا عن أي شأنها تستخبر ؟ قال هل فيها ماء ؟ قالوا هي كثيرة الماء قال أما إن ماءها يوشك أن يذهب قال أخبروني عن عين زغر قالوا عن أي شأنها تستخبر ؟ قال هل في العين ماء ؟ وهل يزرع أهلها بماء العين ؟ قلنا له نعم هي كثيرة الماء وأهلها يزرعون من مائها قال أخبروني عن نبي الأميين ما فعل ؟ قالوا قد خرج من مكة ونزل يثرب قال أقاتله العرب ؟ قلنا نعم قال كيف صنع بهم ؟ فأخبرناه أنه قد ظهر على من يليه من العرب وأطاعوه قال لهم قد كان ذلك ؟ قلنا نعم قال أما إن ذلك خير لهم أن يطيعوه وإني مخبركم عني إني أنا المسيح وإني أوشك أن يؤذن لي في الخروج فأسير في الأرض فلا أدع قرية إلا هبطتها في أربعين ليلة غير مكة وطيبة فهما محرمتان علي كلتاها ما أردت أن أدخل واحدة أو واحدا منهما استقبلني ملك بيده السيف صلتا يصدني عنها وإن على كل نقب منها ملائكة يحرسونها قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم وطعن بمخصرته في المنبر هذه طيبة هذه طيبة هذه طيبة يعني المدينة ألا هل كنت حدثتكم ذلك ؟ فقال الناس نعم فإنه أعجبنى حديث تميم أنه وافق الذي كنت أحدثكم عنه وعن المدينة ومكة ألا إنه في بحر الشام أو بحر اليمن لا بل من قبل المشرق ما هو من قبل المشرق ما هو من قبل المشرق ما هو وأوما بيده إلى المشرق

Şa'bî'nin, Fatîma Bintu Kays (r.an.)'dan nakline göre Fatîma şöyle anlatmıştır: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Temîmu'd-Darî Hıristiyan bir kimse idi. Gelip biat etti ve Müslüman oldu. O, benim Mesih Deccal'den anlattığıma uygun olan bir rivâyette bulundu. Bana anlattığına göre, Temim, bir gemiye binip denize açılmıştır. Yanında Lahm ve Cüzam kabilelerinden otuz kişi vardı. (Hava şartları iyi olmadığı için) onlarla denizin dalgaları bir ay kadar oynadı. Sonunda güneşin battığı esnada denizde bir adaya yanaştılar. Geminin kayıklarına binerek adaya çıktılar. Derken karşılırlarına çok tüylü kıllı bir hayvan çıktı. Bunlar, tüylerinin çokluğundan hayvanın baş tarafı neresi, arka tarafı neresi anlayamadılar. (Şaşkın şaşkın): "Sen necisin, neyin nesisin?" dediler. O cevap verdi: "Ben cessâseyim!" "Cessâse nedir?" denildi. "Ey cemaat! Şu manastıra kadar gelin! İçinde bir adam var, o sizin haberinize müştaktır!" dedi. O, böylece bir adamdan söz edince, biz onun bir şeytan olmasından korktuk. Hemen koşarak manastıra girdik. İçeride bir adam vardı; yaratılışça gördüklerimizin en irisiydi ve elleri boynuna, dizlerinden topuklarına demirle sıkı şekilde bağlanmıştı. "Vah sana! Kimsin sen?" Benim haberimi alabilmişsiniz. Şimdi siz kimsiniz, bana söyleyin!" dedi. Arkadaşlarım: "Biz bir grup Arabız. Bir gemideydik, denizin coşkun bir anına rastladık. Dalgalar bizi bir ay

oynatıp oyaladı. Sonra şu adaya yaklaştık, sandallara binip adaya çıktık. Tüylü ve çok kıllı bir hayvanla karşılaştık. Tüyünün çokluğundan başı ne taraf, arkası ne taraf anlayamadık. "Vah sana, nesin sen?" dedik. "Ben cessâseyim!" dedi. Biz: "Cessâse de ne?" dedik. "Manastırdaki şu adama gelin, o sizin haberinize pek müştaktır!" dedi. Biz de koşarak sana geldik. Biz onun bir şeytan olmadığından emin olmadığımız için korktuk. " dedik. Adam: "Bana Beysan hurmalığından haber verin!" dedi. Biz: "Onun neyinden haber soruyorsun?" dedik. "Ben onun ağacından soruyorum, meyve veriyor mu?" dedi. "Evet!" dedik. "Öyleyse meyve vermeme zamanı yakındır!" dedi. "Bana Taberiya gölünden haber verin!" dedi. "Onun nesinden haber istiyorsun?" dedik. "Onun suyunun çekilmesi yakındır!" dedi. "Bana Zuğer gözesinden haber verin!" dedi. "Sen onun neyinden haber istiyorsun?" dedik. "Göзде su var mıdır? Orada su var mıdır?" dedi. "Evet, onun çok suyu vardır! Sahipleri onun suyu ile ziraat yapıyorlar!" dedik. "Ümmilerin Peygamberlerinden bana haber verin. O ne yaptı?" dedi. "O Mekke'den çıkıp Yesrib'e (Medine'ye) yerleşti" dedik. "Araplar O'nunla mukatele etti mi?" dedi. Biz: "Evet!" dedik. "Onlara karşı ne yaptı?" dedi. Biz de, (onu ezmek için) peşine düşen Araplara galebe çaldığını, Arapların kendisine itaat ettiklerini haber verdik. (O da bize): "Bu, onların itaat etmeleri, kendileri için daha hayırlıdır. Ben şimdi size kendimi tanıtayım: Ben Mesih Deccal'im. Çıkış için bana izin verilme zamanı yakındır. O zaman çıkıp yeryüzünde dolaşacağım. Kırk gün içinde uğramadığım karye kalmayacak. Mekke ile Taybe (Medine) hariç. Bu iki şehir bana haramdır. Onlardan birine her ne vakit girmek istersem, elinde yalın kılıç bir melek beni karşılar, benim oraya girmeme mani olur. Onların her bir geçidinde bir melek vardır, onları korur!" dedi. "Sonra Resûlullah (s.a.v) çubuğuyla minbere dürterek: "Bu Taybe'dir! Bu Taybe'dir! Bu Taybe'dir! Ben bunu size anlattım değil mi?" buyurdular. Halk da: "Evet!" diye karşılık verdi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v): "Temîmi'd-Dâri'nin rivâyetinin benim size ondan (Mesih Deccal'dan) Mekke ve Medine'den anlattığıma muvafık düşmesi hoşuma gitti. Bilesiniz o Şam denizinde veya Yemen denizindedir. Hayır, doğu tarafındadır. Evet, o doğu tarafında zuhur edecektir. O doğu tarafından zuhur edecektir!" buyurdu ve eliyle doğu tarafına işaret etti.²⁰³

²⁰³ Müslim, Fiten, 24, h. no: 2942; Ebû Davud, Melahim, 15, h. no: 4326.

Tebrizi (ö.737/1336) Mişkât'ta bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁰⁴

54. Hadis

قال الزهري وأخبرني عمر بن ثابت الأنصاري أنه أخبره بعض أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم أن النبي صلى الله عليه وسلم قال يومئذ للناس وهو يحذرهم فتنة تعلمون أنه لن يرى أحد منكم ربه حتى يموت وإنه مكتوب بين عينيه ك ف ر يقرأه من كره عمله

İbn Şihab şöyle demiş: Bana Ömer b. Sabit El-Ensârî de haber verdi. Ona da Resûlullah (s.a.v)'ın ashabından biri haber vermiş ki Resûlullah (s.a.v) halkı Deccal'dan sakındırdığı gün şöyle buyurmuşlar: İyi bilin ki sizden biriniz ölünceye kadar Rabbi (Azze ve Celle) 'yi katiyyen göremeyecektir. Onun (Deccal)'in iki gözünün arasında kâfir (sözü) yazılıdır. Bunu onun yaptıklarından hoşlanmayanlar okur.²⁰⁵

Tirmizî (ö. 279/892) Bu hadisin hasen sahih* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁰⁶

55. Hadis

حدثنا أبو بكر بن أبي شيبة حدثنا يزيد بن هارون عن أبي مالك الأشجعي عن ربعي بن حراش عن حذيفة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم أننا أعلم بما مع الدجال منه معه نهران يجريان أحدهما رأى العين ماء أبيض والآخر رأى العين نار تأجج فإما أدركن أحد فليأت النهر الذي يراه نارا وليغمض ثم ليطأطأ رأسه فيشرب منه فإنه ماء بارد وإن الدجال ممسوح العين عليها ظفرة غليظة مكتوب بين عينيه كافر يقرؤه كل مؤمن كاتب وغير كاتب

Ebû Huzeyfe (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Ben Deccal'ın beraberinde ne olduğunu pek âlâ bilirim. Onun beraberinde akan iki nehir vardır. Biri görünürde beyaz su, diğeri görünürde yanan ateştir. Eğer bir kimse buna yetişirse ateş gördüğü nehre gelsin, gözünü yumsun. Sonra başını eğerek ondan içsin. Çünkü o soğuk sudur. Hakikaten Deccal'ın gözü

²⁰⁴ Tebrizi, Mişkâtü'l-Misbah, c. III, s. 190.

²⁰⁵ Ahmed, Müsned, c. V, s. 433.

²⁰⁶ Tirmizî, Fiten, 56, h. no: 2235.

*Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir hem de sahih, bir senedden hasendir bir senedden sahihtir.

siliktir, üzerinde kalın bir deri vardır. İki gözünün arasında kâfir yazılıdır. Onu yazan ve yazmayan her mü'min okur.²⁰⁷

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadis bu lafızla zayıftır. Haşrec b. Nebata rivâyetinde tek kalmıştır.²⁰⁸

56. Hadis

حدثنا أبو نعيم حدثنا شيبان عن يحيى عن أبي سلمة سمعت أبا هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (ألا أحدثكم حديثاً عن الدجال ما حدث به نبي قومه إنه أعور وإنه يجيء معه بمثال الجنة والنار فالتى يقول إنها الجنة هي النار وإنى أنذركم كما أنذر به نوح قومه)

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Sîze Deccal'dan hiç bir Peygamberin kavmine söylemediği bir hadîs haber vereyim mi? Muhakkak onun bir gözü kördür. Ve muhakkak o beraberinde cennet ve cehennem misli olduğu halde gelecektir. Cennettir diye söylediği ateştir. Ben sizi Nuh'un kavmini uyardığı gibi uyardım.²⁰⁹

57. Hadis

حدثني زهير بن حرب حدثنا معلى بن منصور حدثنا سليمان بن بلال حدثنا سهيل عن أبيه عن أبي هريرة أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال * لا تقوم الساعة حتى ينزل الروم بالأعماق أو بدابق فيخرج إليهم جيش من المدينة من خيار أهل الأرض يومئذ فإذا تصافوا قالت الروم خلوا بيننا وبين الذين سبوا منا نقاتلهم فيقول المسلمون لا والله لا نخلي بينكم وبين إخواننا فيقاتلونهم فينهزم ثلث لا يتوب الله عليهم أبداً ويقتل ثلثهم أفضل الشهداء عند الله ويفتح الثلث لا يفتنون أبداً فيفتحون قسطنطينية فبينما هم يقتسمون الغنائم قد علقوا سيوفهم بالزيتون إذ صاح فيهم الشيطان إن المسيح قد خلفكم في أهليكم فيخرجون وذلك باطل فإذا جاؤوا الشام خرج فبينما هم يعدون للقتال يسوون الصفوف إذ أقيمت الصلاة فينزل عيسى بن مريم صلى الله عليه وسلم فأمهم فإذا رآه عدو الله ذاب كما يذوب الملح في الماء فلو تركه لانداب حتى يهلك ولكن يقتله الله بيده فيريهم دمه في حربته

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Rumlar, A'mak ve Dâbık nam mahallere inmedikçe kıyâmet kopmaz. Onlara karşı Medine'den bir ordu çıkar. Bunlar o gün yeryüzünün en hayırlılarıdır.

²⁰⁷ Ahmed, Müsned, c. XXXVIII, s. 313; Müslim, Fiten, 20, h. no: 2934.

²⁰⁸ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXVIII, s. 313.

²⁰⁹ Buhârî, Enbiya, 5.

Bu ordunun askerleri savaşmak üzere saf saf düzen alınca, Rumlar: “Bizden esir edilenlerle aramızdan çekilin de onları öldürelim!” derler. Müslümanlar da: “Hayır! Vallahi sizinle, kardeşlerimizin arasından çekilmeyiz” derler. Bunun üzerine (Müslümanlar) onlarla harb eder. Bunlardan üçte biri inhizama uğrar. Allah ebediyen bunların tevbesini kabul etmez. Üçte biri katledilir, bunlar Allah indinde şehitlerin en faziletlieleridir. Üçte biri de muzaffer olur. Bunlar ebediyen fitneye düşmezler. Bunlar İstanbul'u da fethederler. (Fetihten sonra) bunlar, kılıçlarını zeytin ağacına asmış ganimet taksim ederken, şeytan aralarında şöyle bir nida atar: “Mesih Deccal, ailelerinizde sizin yerinizi aldı!” Bunun üzerine çıkarlar. Ancak bu haber batıldır. Şam'a geldiklerinde (Deccal) çıkar. Bunlar savaş için hazırlık yapıp safları tanzim ederken, namaz için ikamet okunur. Derken İsa b. Meryem iner ve onlara gitmek ister. Allah'ın düşmanı, Hz. İsa'yı görünce, tıpkı tuzun suda erimesi gibi erir de erir. Eğer bırakacak olsa (kendi kendine) helak oluncaya kadar eriyecekti. Ancak Allah onu kudret eliyle öldürür; öyle ki onlara, harbesindeki kanını gösterir.²¹⁰

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin Müslim'in şartlarına göre sahiholduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²¹¹

22. İbn-i Sayyad hadisi

58. Hadis

حدثنا عبد بن حميد أخبرنا عبد الرزاق أخبرنا معمر عن الزهري عن سالم عن ابن عمر : أن رسول الله صلى الله عليه وسلم : مر بآبن صياد في نفر من أصحابه فيهم عمر بن الخطاب وهو يلعب مع الغلمان عند أطم بني مغالة وهو غلام : فلم يشعر حتى ضرب رسول الله صلى الله عليه وسلم ظهره بيده ثم قال : أتشهد أني رسول الله فنظر إليه ابن صياد قال : أشهد أنك رسول الأميين ثم قال ابن صياد للنبي صلى الله عليه وسلم : أتشهد أنت أني رسول الله فقال النبي صلى الله عليه وسلم : آمنت بالله وبرسله ثم قال النبي صلى الله عليه وسلم : ما يأتيك ؟ قال ابن صياد : يأتيني صادق وكاذب فقال النبي صلى الله عليه وسلم : خلط عليك الأمر ثم قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : إني خباك لك خبيئاً وخبأ له { يوم تأتي السماء بدخان مبين } فقال ابن صياد : هو الدخ فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم : اخسأ فلن تعدو قدوك قال عمر : يا رسول الله ائذن لي فأضرب عنقه فقال صلى الله عليه وسلم : إن يك حقاً فلن تسلط عليه وإن لا يكنه فلا خير لك في قتله قال عبد الرزاق : يعني الدجال

²¹⁰ Müslim, Fiten, 9, h. no: 2897.

²¹¹ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 481.

İbn Ömer (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) ashabından aralarında Ömer b. Hattâb’ın da bulunduğu birkaç kişiyle İbn Sayyad’a uğramıştı. İbn Sayyad; bir delikanlı olup Beni Meğale konağı yanında bazı çocuklarla oynamakta idi. Resûlullah (s.a.v) onun yanına varıp onun sırtına eliyle vurup şöyle dedi: Benim Allah’ın elçisi olduğuma şâhidlik yapar mısın? İbn Sayyad, Resûlullah (s.a.v)’e baktı ve Sen, Ümmîlerin Peygamberisin dedi. Sonra Resûlullah (s.a.v)’a Sen benim Allah’ın Resûlü olduğuma şâhidlik eder misin? Diye sordu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v), Allah’a ve elçilerine iman etmişimdir dedi. Sonra Peygamberimiz şöyle devam etti: Sana ne geliyor? İbn Sayyad dedi ki: Bana yalan da doğrudan geliyor dedi. Resûlullah (s.a.v): Senin işin karma karışıktır buyurdu. Sonra Resûlullah (s.a.v), içimde gizlice tuttuğum bir şey var onu bil bakalım dedi. Peygamberimiz (Duhan sûresinin 10. âyetini içinden geçirmişti.) İbn Sayyad; “O Duhh” tur dedi. Resûlullah (s.a.v), defol oradan sen bir kâhin olarak haddini asla aşamayacaksın. Hz.Ömer: Ey Allah’ın Resûlü! İzin ver de boynunu uçurayım dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v): Bu gerçekten Deccâl ise sen onun hakkından gelemezsin, eğer o değilse onu öldürmekte bir hayır yoktur, buyurdular.

Abdurrezzak diyor ki: “O değilse” demekten Deccâl’ı kastediyor.

Tirmizî (ö. 279/892), bu hadis için hasen-sahih* değerlendirmesinde bulunmaktadır.²¹²

59. Hadis

حدثنا أبو اليمان أخبرنا شعيب عن الزهري قال أخبرني سالم بن عبد الله أن عبد الله بن عمر أخبره : أن عمر بن الخطاب انطلق مع رسول الله صلى الله عليه وسلم في رهط من أصحابه قبل ابن صياد حتى وجده يلعب مع الغلمان في أطم بني مغالة وقد قارب ابن صياد يومئذ الحلم فلم يشعر حتى ضرب رسول الله صلى الله عليه وسلم ظهره بيده ثم قال (أتشهد أنني رسول الله) . فنظر إليه فقال أشهد أنك رسول الأميين ثم قال ابن صياد أتشهد أنني رسول الله فرفضه النبي صلى الله عليه وسلم ثم قال (أمنت بالله ورسوله) . ثم قال لابن صياد (ماذا ترى) . قال يأتيني صادق وكاذب قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (خلط عليك الأمر) . قال رسول الله صلى الله

²¹² Tirmizî, Fiten, 63, h. no: 2249.

*Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir hem de sahih, bir senedden hasendir bir senedden sahihtir.

*Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir hem de sahih, bir senedden hasendir, bir senedden sahihtir.

عليه و سلم (إني خبأت لك خبيئاً) . قال هو الدخ قال (اخساً فلن تعدو قدرك) . قال عمر يا رسول الله أتأذن لي فيه أضرب عنقه قال رسول الله صلى الله عليه و سلم (إن يكن هو لا تسلط عليه وإن لم يكن هو فلا خير لك في قتله) قال سالم فسمعت عبد الله بن عمر يقول انطلق بعد ذلك رسول الله صلى الله عليه و سلم وأبي بن كعب الأنصاري يؤمان النخل التي فيها ابن صياد حتى إذا دخل رسول الله صلى الله عليه و سلم طفق رسول الله صلى الله عليه و سلم يتقي بجذوع النخل وهو يختل أن يسمع من ابن صياد شيئاً قبل أن يراه وابن صياد مضطجع على فراشه في قطيفة له فيها رمرمة أو زمزمة فرأت أم ابن صياد النبي صلى الله عليه و سلم وهو يتقي بجذوع النخل فقالت لابن صياد أي صاف وهو اسمه هذا محمد فتناهى ابن صياد قال رسول الله صلى الله عليه و سلم (لو تركته بين) . قال سالم قال عبد الله قام رسول الله صلى الله عليه و سلم في الناس فأتنى على الله بما هو أهله ثم ذكر الدجال فقال (إني أنذركموه وما من نبي إلا وقد أنذره قومه لقد أنذره نوح قومه ولكني سأقول لكم فيه قولاً لم يقله نبي لقومه تعلمون أنه أعور وأن الله ليس بأعور

Abdullah b. Ömer'in (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre: Ömer b. Hattab (r.a.) Allah Resûlu (s.a.v.) ile beraber bir cemaat içinde İbn Sayyad'ın bulunduğu tarafa gitti. Allah Resûlu, İbn Sayyad'ı Beni Meğale soyunun kalesi yanında çocuklarla oynarken buldu. İbn Sayyado sırada henüz bülüğ çağına yaklaşmıştı. Allah Resûlu onun sırtına eliyle dokununcaya kadar farkına varmadı. Allah Resûlu: Benim Allah Resûlu olduğuma şahadet eder misin? diye sordu. Bunun üzerine İbn Sayyad Allah Resûlu'ne baktı ve: Senin ümmilerin Peygamberi olduğuna şahadet ederim, dedi. Sonra İbn Sayyad Resûlullah 'a: Sen de benim Allah Resûlu olduğuma şahadet eder misin? Dedi. Resûlullah (a.s.) onu reddetmiş ve: Ben Allah'a ve Allah'ın Resullerine iman ettim buyurdu. Sonra Allah Resûlu ona: Ne görüyorsun bakalım? diye sordu. İbn Sayyad Bana doğrucu da gelir, yalancı da, diye cevap verdi. Bunun üzerine Allah Resûlu: Senin işin çok karışık, buyurdu. Sonra Allah Resûlu İbn Sayyad'a: Ben gönlümde senin için bir şey sakladım, dedi. İbn Sayyad O dumandır, diye cevap verdi. Bunun üzerine Allah Resûlu ona: Sus! Sen asla değerini aşamazsın, buyurdu. Bu sırada Ömer b. Hattab Ey Allah'ın Resulü! Müsaade buyur da şunun boynunu vurayım dedi. Allah Resûlu de ona: Eğer bu Deccal ise sen ona asla musallat olamazsın. Deccal değil ise onu öldürmekte senin için bir hayır yoktur, buyurdu. Salim bin Abdullah, Abdullah b. Ömer'i (r.a.) şöyle derken işittim demiştir: Allah Resûlu (s.a.v) bundan sonra Ubey b. Kaab Ensari ile beraber İbn Sayyad'ın bulunduğu hurmalığa gitti. Nihâyet Allah Resûlu hurmalığa girdiği zaman hurma gövdeleriyle gizlenmeye başladı. Allah Resûlu İbn Sayyad kendisini görmeden İbn

Sayyad'dan bir şeyler işitmek istiyordu. Allah Resûlu onu kadife örtüsü içinde bir şilteye yaslanmış, bir şeyler mırıldanırken gördü. Tam bu sırada İbn Sayyad'ın annesi, hurma ağacının arkasına gizlenmiş bulunan Allah Resûlu'nü gördü ve hemen İbn Sayyad'a Ey Safi! İşte Muhammed! Diye seslendi. Safi, İbn Sayyad'ın ismidir. İbn Sayyad hızla kalktı. Bunun üzerine Allah Resûlu yanındaki sahabelerine: "Kadın onu bıraksaydı ne olduğunu beyan edecekti" buyurdular. Salim b. Abdullah, Abdullah b. Ömer'in şöyle dediğini söylemiştir; Bunun üzerine Allah Resûlu (a.s.) insanlar içinde ayağa kalktı ve Allah'ı gerektiği şekilde övdü. Sonra Deccali zikredip şöyle buyurdu: "Ben sizleri ona karşı uyarırım. İstisnasız bütün Peygamberler kavmini Deccal'den sakındırmıştır. Nuh da kavmini ondan sakındırmıştır. Fakat şimdi ben size onun hakkında, hiç bir Peygamber'in söylememiş olduğu bir şey söyleyeceğim: İyi biliniz ki onun bir gözü kördür. Yüce Allah ise kör değildir."²¹³

Heysemi, Ahmed'in rivâyeti için râvîlerin sahih râvîler olduğu, değerlendirmesinde bulunmaktadır.²¹⁴

60. Hadis

حدثنا عثمان بن أبي شيبة وإسحاق بن إبراهيم واللفظ لعثمان قال إسحاق أخبرنا وقال عثمان حدثنا جرير عن الأعمش عن أبي وائل عن عبد الله قال * كنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم فمررنا بصبيان فيهم بن صياد ففر الصبيان وجلس بن صياد فكأن رسول الله صلى الله عليه وسلم كره ذلك فقال له النبي صلى الله عليه وسلم تربت يداك أتشهد أني رسول الله فقال لا بل تشهد أني رسول الله فقال عمر بن الخطاب ذرني يا رسول الله حتى أقتله فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن يكن الذي ترى فلن تستطيع قتله

Abdullahİbn Ömer (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v)'le birlikte idik. İçlerinde İbn Sayyad'da bulunan bir takım çocukların yanından geçtik. Çocuklar kaçtı, İbn Sayyâd ise oturdu. Galiba Resûlullah (s.a.v) bundan hoşlanmadı da ona: Allah hayrını versin! Benim Resûlullah olduğuma şehâdet ediyor musun? Dedi, İbn Sayyâd: Hayır! Bilâkis sen benim Resûlullah olduğuma şehâdet edersin, cevâbını verdi. Bunun üzerine Ömer b. Hattâb: Bana müsaade buyur yâ Resûlallah!

²¹³ Buhârî, Edeb, 97; Ahmed, Müsned, c. XXIII, s. 213.

²¹⁴ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 8.

Şunu öldüreyim, dedi. Resûlullah (s.a.v): Eğer bu senin zannettiğin (Deccal) ise onu öldürmeye gücün yetmez. Buyurdular.²¹⁵

61. Hadis

حدثنا محمد بن المثنى حدثنا سالم بن نوح عن الجريري عن أبي نضرة عن أبي سعيد قال * لقيه رسول الله صلى الله عليه وسلم وأبو بكر وعمر في بعض طرق المدينة فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم أتشهد أنني رسول الله فقال هو أتشهد أنني رسول الله فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم آمنت بالله وملائكته وكتبه ما ترى قال أرى عرشا على الماء فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ترى عرش إبليس على البحر وما ترى قال أرى صادقين وكاذبا أو كاذبين وصادقا فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ليس عليه دعوه

Ebû Saîd el-Hudrî(r.a.)’dan şöyle rivâyet edilmiştir: İbn Sayyâd'a Resûlullah (s.a.v) ile EbûBekr ve Ömer, Medine'nin bir yolunda tesadüf ettiler, Resûlullah (s.a.v) ona: Benim Resûlullah olduğuma şehâdet eder misin? dedi. O da: Benim Resûlullah olduğuma şehâdet eder misin? Mukabelesinde bulundu. Resûlullah (s.a.v); Ben Allah'a, meleklerine ve kitaplarına imân ettim. Ne görürsün? dedi. İbn Sayyad: Suyun üzerinde bir taht görüyorum, dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v): Denizin üzerinde İblisin tahtını mı görüyorsun? (Daha) Ne görüyorsun? dedi. İki doğrucu bir yalancı yahut iki yalancı bir doğrucu görüyorum! Cevabını verdi. Resûlullah (s.a.v); Karıştırdı, bırakın onu! buyurdular.²¹⁶

62. Hadis

حدثنا يحيى بن حبيب ومحمد بن عبد الأعلى قالوا حدثنا معتمر قال سمعت أبي يحدث عن أبي نضرة عن أبي سعيد الخدري قال قال لي بن صائد * وأخذتني منه ذمامة هذا عذرت الناس مالي ولكم يا أصحاب محمد ألم يقل نبي الله صلى الله عليه وسلم إنه يهودي وقد أسلمت قال ولا يولد له وقد ولد لي وقال إن الله قد حرم عليه مكة وقد حجبت قال فما زال حتى كاد أن يأخذ في قوله قال فقال له أما والله إني لأعلم الآن حيث هو وأعرف أباه وأمه قال وقيل له أيسرك أنك ذاك الرجل قال فقال لو عرض علي ما كرهت

Ebû Saîd el-Hudrî(r.a.)dan şöyle rivâyet edilmiştir: Kendisinden utandığım bir halde İbn Sayyad bana şunu söyledi: Haydi insanları mazur gördüm. Ya benden size ne ey Muhammedin arkadaşları! Nebiyyullah(s.a.v) : «Deccal Yahûdîdir!» demedi mi? İşte ben Müslüman oldum. «Onun çocuğu olmayacak!» demedi mi? İşte

²¹⁵ Müslim, Fiten, 19, h. no: 2924.

²¹⁶ Müslim, Fiten, 19, h. no: 2925.

benim çocuğum oldu. «Allah ona Mekke'yi haram kılmıştır!» demedi mi? İşte ben haccettim, dedi. Sözüne devam etti. Hatta az kaldı sözü bana tesir ediyordu. İbn Sayyad Ebû Saîd'e: Vallahi! Ben şimdi onun nerede olduğunu pek âlâ biliyorum. Babasını ve annesini de biliyorum, demiş. Kendisine: Bu adamın yerine sen olmak ister miydin? Demişler. Bana arz olursa geri çevirmezdim, cevâbını vermiş.²¹⁷

Tebrizi, Mişkat'ta bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²¹⁸

63. Hadis

حدثنا محمد بن المثنى حدثنا سالم بن نوح أخبرني الجريري عن أبي نضرة عن أبي سعيد الخدري قال * خرجنا حجاجا أو عمارا ومعنا بن صائد قال فنزلنا منزلا فتفرق الناس وبقيت أنا وهو فاستوحشت منه وحشة شديدة مما يقال عليه قال وجاء بمتاعه فوضعه مع متاعي فقلت إن الحر شديد فلو وضعته تحت تلك الشجرة قال ففعل قال فرفعت لنا غنم فانطلق فجاء بعس فقال اشرب أبا سعيد فقلت إن الحر شديد واللبن حار ما بي إلا أني أكره أن أشرب عن يده أو قال آخذ عن يده فقال أبا سعيد لقد هممت أن آخذ حبلا فأعلقه بشجرة ثم أختنق مما يقول لي الناس يا أبا سعيد من خفي عليه حديث رسول الله صلى الله عليه وسلم ما خفي عليكم معشر الأنصار أليست من أعلم الناس بحديث رسول الله صلى الله عليه وسلم أليس قد قال رسول الله صلى الله عليه وسلم هو كافر وأنا مسلم أو ليس قد قال رسول الله صلى الله عليه وسلم هو عقيم لا يولد له وقد تركت ولدي بالمدينة أو ليس قد قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يدخل المدينة ولا مكة وقد أقبلت من المدينة وأنا أريد مكة قال أبو سعيد الخدري حتى كدت أن أعذره ثم قال أما والله إني لأعرفه وأعرف مولده وأين هو الآن قال قلت له تبا لك سائر اليوم

Ebû Saîd el-Hudrî(r.a.)dan şöyle rivâyet edilmiştir: Beraberimizde İbn Sayyad olduğu halde haccetmek yahut umre yapmak için yola çıktık. Bir konağa indik. Derken insanlar dağıldı. Ben ve O, ikimiz kaldık. Onun hakkında söylenenlerden dolayı kendisinden şiddetle ürktüm. O eşyasını getirerek benim eşyamın yanına koydu. Ben: Gerçekten sıcak şiddetlidir. O eşyayı şu ağacın altına koysana! Dedim. Dediğini yaptı. Bize koyun sütü ikram edildi, İbn Sayyad giderek büyük bir kadeh getirdi: İç Ebû Saîd, dedi. Ben: Gerçekten sıcak şiddetlidir. Süt de sıcaktır, dedim. Hâlbuki bir şeyim yoktu. Yalnız onun elinden içmek istemiyordum yahut onun elinden almak istemiyordum, demiştir. Bunun üzerine şunu söyledi: Ey Ebâ Saîd, içimden öyle geçti ki hakkımda halkın söylediklerinden dolayı bir ip

²¹⁷ Müslim, Fiten, 19, h. no: 2927.

²¹⁸ Tebrizi, Mişkatü'l-Misbah, c. III, s. 194.

alayım da onu bir ağaca asarak kendimi boğayım. Yâ Ebâ Saîd, Resûlullah (s.a.v)'in hadîsi siz ensarcemaatınaâyân olduğu kadar kime âyân olmuştur? Sen Resûlullah (s.a.v)'in hadîsini en iyi bilen insanlardan değil misin? Resûlullah (s.a.v): «Deccal kâfirdir!» demedi mi? Hâlbuki ben Müslümanım. Resûlullah (s.a.v): «O kısırdır, çocuğu olmaz!» demedi mi? Hâlbuki ben çocuğumu Medine'de bıraktım. Resûlullah (s.a.v): «O Medine'ye ve Mekke'ye giremez!» demedi mi? Hâlbuki ben Medine'den yöneldim Mekke'ye gidiyorum. Ebû Saîd-i Hudrî demiş ki: Az kaldı onu mazur görüyordum. Sonra şunu söyledi: Vallahi ben onu pekâlâ biliyorum. Doğduğu yeri ve şimdi nerede olduğunu da biliyorum. Kendisine bu günün geri kalan saatlerinde sana yazıklar olsun! Dedim.²¹⁹

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için isnadının sahih, râvîlerinin sıkı râvîler olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²²⁰

64. Hadis

حدثنا نصر بن علي الجهضمي حدثنا بشر يعني بن مفضل عن أبي مسلمة عن أبي نضرة عن أبي سعيد قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لابن صائد ما تربة الجنة قال * درمكة بيضاء مسك يا أبا القاسم قال صدقت

Ebû Saîd el-Hudrî(r.a.)'den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) İbn Sayyad'a:«Cennet'in toprağı nedir?» diye sordu. Beyaz undur, miskdir, yâEbâ'l-Kâsımcevâbını verdi.«Doğru söyledin!» buyurdular.²²¹

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için, râvîlerin sıkı râvîler olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²²²

65. Hadis

حدثنا عبيد الله بن معاذ العنبري حدثنا أبي حدثنا شعبة عن سعد بن إبراهيم عن محمد بن المنكر قال * رأيت جابر بن عبد الله يحلف بالله أن بن صائد الدجال فقلت أتحلف بالله قال إني سمعت عمر يحلف على ذلك عند النبي صلى الله عليه وسلم فلم ينكره النبي صلى الله عليه وسلم

²¹⁹ Ahmed, Müsned, c. III, s. 43; Müslim, 19, h. no: 2927.

²²⁰ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XVII, s. 482.

²²¹ Ahmed, Müsned, c. III, s. 4; Müslim, Fiten, 19, h. no: 2928.

²²² Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XVII, s. 37.

Muhammed b. Münkedir(r.a.)'den naklen rivâyet edildiğine göre: Câbir b. Abdullah'ı İbn Saîd Deccal'dır diye Allah'a yemin ederken gördüm. Allah'a yemin mi ediyorsun? Dedim. Ben Ömer'i, Peygamber (s.a.v)'in huzurunda bunun üzerine yemin ederken işittim. Fakat Peygamber (s.a.v) ona itirazda bulunmadı, dedi.²²³

Genel Değerlendirme: Bu bölümde Deccal'den bahs eden hadisleri muhtelif başlıklar altında ele aldık. Bu hadislerin genel yapısına baktığımızda rivâyetlerin sıhhat derecelerinin çok farklı olduğunu görmekteyiz. Ancak kanaatimize göre rivâyetlerin sıhhat derecelerinin farklılığı konuyla alakalı bir durumdur. Mesela: Hz. İsa ile Deccal'in arasında cereyan edecek olaylara dair rivâyetler ve Deccal'in Mekke ve Medine'ye girememesi rivâyetleri tamamına yakını sahih ve hasen iken, Hz.Nuh'tan itibaren bütün peygamberlerin Deccal'in şerrinden sakındırmasına dair rivâyetlerin ise genellikle hasen-garip olduğunu görmekteyiz. Fakat genel bir kanaatle rivâyetleri değerlendirecek olursak Deccal konusunda sahih rivâyetlerin hasenle nerede ise aynı rakamlarda, zayıf rivâyetlerin ise biraz daha az olduğunu ifade edebiliriz.

B. HZ. İSA

Bu konuda, Hz. İsa'nın yeryüzüne inmesi, hacc yapması, mü'minlerin emirine uyması, Hz.Peygamberin Hz. İsa'ya selam göndermesi, Hz. İsa'dan sonra gerçekleşecek olaylar ve Hz. İsa'nın Deccal'i öldürmesi gibi hadiseleri ele alarak değerlendirmelerini yapacağız.

1. Hz. İsa'nın çıkışı

66. Hadis

حدثنا أبو عبد الله محمد بن يعقوب الحافظ حدثنا علي بن الحسن بن أبي عيسى حدثنا عبد الله بن الوليد حدثنا سفيان عن أبي حصين عن سعيد بن جبیر عن بن عباس رضي الله عنهما (وإن من أهل الكتاب إلا ليؤمنن به قبل موته قال : خروج عيسى ابن مريم صلوات الله عليه »

223 Müslim, Fiten, 19, h. no: 2929.

İbn Abbas (r.a.)’den “Hem ehl-i kitabdan hiçbir kimse yoktur ki ölümünden önce mutlakā ona î mân edecek olmasın”²²⁴ âyeti için İsa b. Meryem (a.s)’nın çıkışıdır dedi.

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn’ın şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.²²⁵

67. Hadis

حدثنا إسحاق أخبرنا يعقوب بن إبراهيم حدثنا أبي عن صالح عن ابن شهاب أن سعيد بن المسيب سمع أبا هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (والذي نفسي بيده ليوشكن أن ينزل فيكم ابن مريم حكما عدلا فيكسر الصليب ويقتل الخنزير ويضع الجزية ويفيض المال حتى لا يقبله أحد حتى تكون السجدة الواحدة خير من الدنيا وما فيها) . ثم يقول أبو هريرة واقروا إن شئتم وإن من أهل الكتاب إلا ليؤمنن به من قبل موته ويوم القيامة يكون عليهم شهيدا

Ebû Hureyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v)şöyle buyurmuştur: “Nefsim kudret elinde olan Zat-ı Zülcelal'e yemin ederim! Meryem oğlu İsa'nın, aranızda adâletli bir Hâkim olarak ineceği, istavrozları kırıp hınzırları öldüreceği, cizyeyi (Ehl-i Kitap'tan) kaldıracığı vakit yakındır. O zaman, mal öylesine artar ki kimse onu kabul etmez; tek bir secde, dünya ve içindekilerin tamamından daha hayırlı olur.”²²⁶ “Sonra Ebû Hureyre der ki: "Dilerseniz şu âyeti okuyun: "Kitap ehlinde hiçbir kimse yoktur ki ölümünden önce O'nun (İsa'nın) hak Peygamber olduğuna iman etmesin. Kıyâmet gününde ise İsa onlar aleyhine şahitlik edecektir.”²²⁷

Şuayb el-Arnaud, Müsned’deki rivâyet için, bu hadisin isnadı Şeyhayn’ın şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.²²⁸

68. Hadis

²²⁴ Nisâ, 159.

²²⁵ Hâkim, Müstedrek, c. II, s.310.

²²⁶ Buhârî, Buyû’ 102, Enbiya 49; Müslim, İman, 71, h. no: 242.

²²⁷ Nisâ, 159.

²²⁸ Müsnedü’l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XIII, s. 108.

حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا الليث عن ابن شهاب عن ابن المسيب أنه سمع أبا هريرة رضي الله عنه يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (والذي نفسي بيده ليوشكن أن ينزل فيكم ابن مريم حكما مقسطا فيكسر الصليب ويقتل الخنزير ويضع الجزية ويفيض المال حتى لا يقبله أحد

“Ebû Hureyre (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Canım, Kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki Meryem oğlunun adâletli bir hakem olarak size inmesi pek yakındır. O gelince haç’ı kıracak, domuzu öldürecek, cizyeyi kaldıracak, mal o derece çoğalacak ki kimse onu kabul etmeyecektir.”²²⁹

Tirmizî (ö. 279/892), bu hadisin hasen-sahih* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²³⁰

69. Hadis

حدثنا هدبة بن خالد ثنا همام بن يحيى عن قتادة عن عبد الرحمن بن آدم عن أبي هريرة أن النبي صلى الله عليه وسلم قال " ليس بيني وبينه نبي يعني عيسى عليه السلام وإنه نازل فإذا رأيتموه فاعرفوه رجل مربوع إلى الحمرة والبياض بين ممصرتين (الممصر من الثياب الملون بالصفرة وليست صفرتة بالمشبعة) كأن رأسه يقطر وإن لم يصبه بلل فيقاتل الناس على الإسلام فيدق الصليب ويقتل الخنزير ويضع الجزية ويهلك الله في زمانه الملل كلها إلا الإسلام ويهلك المسيح الدجال فيمكث في الأرض أربعين سنة ثم يتوفى فيصلي عليه المسلمون "

Ebû Hureyre (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Benimle İsa (a.s)’in arasında Peygamber yoktur ve o mutlaka inecektir. Onu gördüğünüz zaman, tanıyınız; O, orta boylu, kırmızıya çalan beyaz benizli, bir adamdır. Sarımtırak renkte iki elbise içerisinde olacaktır. Başına bir ıslaklık değmese de (sanki yıkanmış gibi) damlalı olacaktır, (başından sular damlayacaktır) İslâm adına insanlarla savaştacak, Haç’ı kıracak, domuzu öldürecek ve cizyeyi kaldıracaktır. Onun zamanında Allah İslâm dışındaki tüm dinleri iptal eder.

²²⁹ Buhârî, Enbiya, 49; Buyu’, 102; Tirmizî, Fiten, 54, h. no: 2233.

²³⁰ Tirmizî, Fiten, 54, h. no: 2233.

*Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir hem de sahih, bir senedden hasendir bir senedden sahihtir.

İsa (a.s) Mesih Deccal'i öldürecek ve yeryüzünde kırk sene kalacaktır. Sonra vefat edecek ve Müslümanlar namazını kılacaklardır.²³¹

Şuayb el-Arnaud, bu hadisin isnadının Müslim'in şartlarına göre sahih* olduğunu, ricalinin Şeyhayn'in sıkı râvîlerinden olduğunu yalnızca Abdurrahman b. Âdem'in Müslim'in râvîlerinden olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²³²

70. Hadis

أخبرني أبو الطيب محمد بن أحمد الحيري حدثنا محمد بن عبد الوهاب حدثنا يعلى بن عبيد حدثنا محمد بن إسحاق عن سعيد بن أبي سعيد المقبري عن عطاء مولى أم حبيبة قال سمعت أبا هريرة يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم * ليهبطن عيسى بن مريم حكما عدلا وإماما مقسطا وليسكن فجا حاجا أو معتمرا أو بنيتهما وليأتين قبري حتى يسلم علي ولأردن عليه يقول أبو هريرة أي بني أخي إن رأيتموه فقولوا أبو هريرة يقرئك السلام

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Hz Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur; Elbette Meryem oğlu adâletli bir hâkim, adil bir imam olarak inecek. Hac etmeye veya umre etmeye gidecek. Veya her ikisine birden niyet edecek ve kabrime ulaşacak. Bana selam verecek ve bende onun selamını alacağım. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki: Ey kardeşimin oğlu! Eğer o Meryem oğlu İsa'yı görürsen ona Ebû Hureyre sana selam söylüyor, deyin.

Hâkim (ö. 405/1014), bu rivâyetin Müslim'in şartlarına göre sahih olduğunu, tahrir etmediğini ve bu lafızlarla geçmediği değerlendirmesinde bulunmaktadır.²³³

2. Hz. İsa'nın yapısı

71. Hadis

وحدثنا عبد بن حميد أخبرنا يونس بن محمد حدثنا شيبان بن عبد الرحمن عن قتادة عن أبي العالية حدثنا بن عم نبيكم صلى الله عليه وسلم بن عباس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم * مررت ليلة أسري بي على موسى بن عمران عليه السلام رجل آدم طوال جعد كأنه من رجال شنوءة ورأيت عيسى بن مريم مربوع الخلق إلى

²³¹ Ebû Davud, 14, h. no: 4324; el-Fârîsi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 233; Hâkim, Müstedrek, c. II, s. 594

²³² el-Fârîsi, a.g.e, a.y.

*Senedinin başından sonuna kadarsika râvîlerin birbirinden rivâyet ettiği, şazz ve mualllel olmayam muttasıl merfu' hadis.

²³³ Hâkim, Müstedrek, c. II, s. 594.

الحرمة والبياض سبط الرأس وأري مالكا خازن النار والدجال في آيات أراهن الله إياه ! > فلا تكن في مرية من لقائه

İbn Abbas (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Mirac Gecesi’nde Musa’yı gördüm: Esmer tenli, uzun boylu, vücudu toplu(eti sık) bir kimse idi. Sanki(uzun boylu olmalarıyla bilinen) Şenue kabilesinin adamları gibi idi. İsa’yı gördüm: Ne uzun ne kısa, orta yapılı, teni kırmızı çalardı, saçları salınmıştı. Deccal’i de Malik’i de gördüm. Buyurmuştur. (Bunlar) Allah’ın ona (Hz.Muhammed’e) gösterdiği birtakım olağanüstü şeyler (âyetler) içerisinde. ²³⁴ “Sakın onun karşılaşması hakkında şüpheye düşme”. ²³⁵

3. Hz. İsa’nın hac veya umre yapacağı

72. Hadis

حدثنا سعيد بن منصور وعمر بن الناقذ وزهير بن حرب جميعا عن ابن عيينة قال سعيد حدثنا سفيان بن عيينة حدثني الزهري عن حنظلة الأسلمي قال سمعت أبا هريرة رضي الله عنه يحدث عن النبي صلى الله عليه وسلم قالوا الذي نفسي بيده ليهلن ابن مريم بفج الروحاء حاجا أو معتمرا أو ليتئنهما

Ebû Hureyre (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur; Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki Meryem oğlu hacc veya umre yahut ikisini birden yapmak için mutlaka Fecc-i Ravhâ'da telbîye getirecektir. ²³⁶

Şuayb el-Arnaud, bu hadis için isnadı Müslim’in şartlarına göre sahihtir. Hanzala b. Ali el-Eslemi Müslim’in ricalinden olup, diğer râvîler Şeyhayn’in sıkı râvîleridir, değerlendirmesinde bulunmaktadır. ²³⁷

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır. ²³⁸

²³⁴ Müslim, İman, 74, h. no: 267, Ahmed, Müsned, c. IV, s. 77; Beyhaki, Şu’abü’l-ıman, 7.

²³⁵ Secde, 23.

²³⁶ Ahmed, Müsned, c. II, s. 240. Müslim, Hacc, 12, h. no:1252; el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve’l Hevadis, c. XV, s. 232

²³⁷ el-Fârisi, a.g.e, a.y.

²³⁸ el-Albâni, El-Camiü’s-Sağır ve Ziyadetuhu, c. I, s. 1354.

4. Hz. İsa'nın müminlerin emirine uyması

73. Hadis

حدثنا الوليد بن شجاع وهارون بن عبد الله وحجاج بن الشاعر قالوا حدثنا حجاج وهو بن محمد عن بن جريج قال أخبرني أبو الزبير أنه سمع جابر بن عبد الله يقول سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول : لا تزال طائفة من أمتي يقاتلون على الحق ظاهرين إلى يوم القيامة قال فينزل عيسى بن مريم صلى الله عليه وسلم فيقول أميرهم تعال صل لنا فيقول لا إن بعضكم على بعض أمراء تكرمه الله هذه الأمة

Hız. Cabir (r.a.) anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Ümmetinden bir grup, hak için muzaffer şekilde mücadeleye kıyâmet gününe kadar devam edecektir. O zaman İsa b. Meryem de iner. Müslümanların reisi: "Gel bize namaz kıldır!" der. Fakat Hız. İsa aleyhisselam: "Hayır! Der, Allah'ın bu ümmete bir ikramı olarak siz birbirinize emîrsiniz!"²³⁹

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban'ın sahihindeki rivâyet için İsnadı sahih olup ricali Şeyhayn'ın sıkı râvîleridir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁴⁰

5. Hz. Peygamber (s.a.v)'in Hz. İsa'ya selam göndermesi

74. Hadis

حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن محمد بن زياد عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : إني لأرجو إن طال بي عمر أن ألقى عيسى بن مريم صلى الله عليه وسلم فإن عجل بي موت فمن لقيه منكم فليقرئه مني السلام

Ebû Hureyre (r.a.)'den rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Ömrümün uzayıp İsa b. Meryem (a.s.) ile görüşmek isterdim. Eğer vefat edersem, sizden kim O'na ulaşırsa benim selamımı O'na ilet sin."²⁴¹

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyete şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır; Hem Buhârî hem de Müslim'in şartlarına göre isnadı sahihdir. İhtilaf edilen mesele mevkufmu yoksa merfu' mu olduğudur. Muhammed b. Cafer'den

²³⁹ Müslim, İman, 71; Hâkim, Müstedrek, c. II, s. 71.

²⁴⁰ el-Fârîsi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l-Hevadis, c. XV, s. 232.

²⁴¹ Ahmed, Müsned, c. II, s. 298; Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 12.

gelen rivâyet merfu kabul ediliyor. Yezid b.Harun ise Şu'beden Ebû Hureyre'ye kadar götürüp mevkuf diyor.

Ahmed Şakir ise hadisi râvîlerdeki sıkaların ziyade oluşuna itibar ederek ve gaybi haberlerden olmasını nazara alarak merfu'dur, hükmünü veriyor.²⁴²

Heysemi (ö. 807/1404), Tebarâni'nin bu hadisi Evsat'ta kaydettiğini fakat râvîlerden Muaviye b. Vahib'i bilmediğini söylüyor.²⁴³

6. Hz. İsa'dan sonra gerçekleşecek olaylar

75. Hadis

حدثنا عبيدالله بن معاذ العنبري حدثنا أبي حدثنا شعبة عن النعمان بن سالم قال سمعت يعقوب بن عاصم بن عروة بن مسعود الثقفي يقول : سمعت عبدالله بن عمرو وجاءه رجل فقال ما هذا الحديث الذي تحدث به ؟ تقول إن الساعة تقوم إلى كذا وكذا فقال سبحانه الله أو لا إله إلا الله أو كلمة نحوهما لقد هممت أن لا أحدث أحدا شيئا أبدا إنما قلت إنكم سترون بعد قليل أمرا عظيما يحرق البيت ويكون ويكون ثم قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يخرج الدجال في أمي فيمكث أربعين (لا أدري أربعين يوما أو أربعين شهرا أو أربعين عاما) فيبعث الله عيسى بن مريم كأنه عروة بن مسعود فيطلبه فيهلكه ثم يمكث الناس سبع سنين ليس بين اثنين عداوة ثم يرسل الله ريحا باردة من قبل الشام فلا يبقى على وجه الأرض أحد في قلبه مثقال ذرة من خير أو إيمان إلا قبضته حتى لو أن أحدكم دخل في كبد جبل لدخلته عليه حتى تقبضه قال سمعتها من رسول الله صلى الله عليه وسلم قال فيبقى شرار الناس في خفة الطير وأحلام السباع لا يعرفون معروفا ولا ينكرون منكرا فيتمثل لهم الشيطان فيقول ألا تستجيبيون ؟ فيقولون فما تأمرنا ؟ فيأمرهم بعبادة الأوثان وهم في ذلك دار رزقهم حسن عيشهم ثم ينفخ في الصور فلا يسمعه أحد إلا أصغى ليئا ورفع ليئا قال وأول من يسمعه رجل يلوط حوض إبله قال فيصعق ويصعق الناس ثم يرسل الله - أو قال ينزل الله - مطرا كأنه الطل أو الظل (نعمان الشاك) فتتبت منه أجساد الناس ثم ينفخ فيه أخرى فإذا هم قيام ينظرون ثم يقال يا أيها الناس هلم إلى ربكم وقفوهم إنهم مسئولون قال ثم يقال أخرجوا بعث النار فيقال من كم ؟ فيقال من كل ألف تسعمائة وتسعة وتسعين قال فذاك يوم يجعل الولدان شيبا وذلك يوم يكشف عن ساق

Abdullah b. Amr (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, kendisine bir adam gelmişti. Adam: Rivâyet etmekte olduğun bu hadîs nedir? Diyormuşsun ki hiç şüphesiz kıyâmet filân ve filân vakte kadar kopacaktır, dedi. Abdullah: Sübhâne'llah! Yahut Lâilâheillallah veya bunlar gibi bir kelime söyledi. (Ve şöyle devam etti.)

²⁴² Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XIII, s. 350.

²⁴³ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 12.

Hakikaten ilelebed kimseye bir şey rivâyet etmemek içimden geçti. Ben ancak şunu söyledim: Siz az zaman sonra büyük bir hâdisе göreceksiniz. Kâbe yakılacak ve şöyle şöyle olacak. Sonra dedi ki: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdular: «Deccal ümmetimin arasında çıkacak ve kırk (zaman) kalacaktır. (Kırk gün mü dedi, kırk ay mı, yoksa kırk sene mi bilemiyorum.) Derken Allah Meryem oğlu İsa'yı gönderecektir. O Urve b. Mes'ud gibidir. Ve Deccal'ı arayıp helak edecektir. Sonra insanlar yedi sene duracak; iki kişi arasında düşmanlık olmayacaktır. Sonra Allah Şam tarafından soğuk bir rüzgâr gönderecek ve yeryüzünde kalbinde zerre kadar hayır yahut iman bulunan hiç bir kimse kalmayacak, hepsinin ruhunu kabzedecektir. Hatta biriniz bir dağın içine girmiş olsa rüzgâr da üzerine girerek ruhunu kabzedecektir.» Ben bunu Resûlullah (s.a.v)'dan işittim. Buyurdular ki: «Bunun üzerine insanların kötü takımı kuş hafifliğinde ve yırtıcı tabiatında kalacaklar. Ne bir iyilik tanıyacaklar, ne de bir kötülük men edecekler. Şeytan kendilerine temessül ederek: (Bana) icabet etmiyor musunuz? Diyecek. Onlar da:- Bize ne emredersin? Cevabını verecekler. Ve onlara putlara tapmayı emredecek. Onlar bu halde rızıkları bol, yaşayışları güzel devam ederken sonra sûra üfürülecektir. Bunu işiten herkes boyun bükecek ve boyun kaldıracaktır. Onu ilk işiten develerinin havuzunu sıvayan bir adam olacaktır. O adam hemen ölecek sair insanlar da öleceklerdir. Sonra Allah, çığ gibi yahut gölge gibi (şekleden Nu'man'dır) bir yağmur gönderecek yahut yağmur indirecek, demiştir. Bundan insanların cesetleri bitecek. Sonra sûra bir daha üfürülecek ve birden kalkıp bakacaklardır. Sonra: Ey İnsanlar, Rabbinize gelin! Bunları durdurun! Çünkü onlar sorguya çekilecekler, denilecektir. Sonra: Cehennem ordusunu çıkarın, denilecek ve kaç kişiden? Diye sorulacak. Her bin kişiden dokuz yüz doksan dokuzunu denilecektir, işte çocukları ihtiyarlatacak gün bu ve işte baldırın açılacağı gün budur.²⁴⁴

Şuayb el-Arnaud, bu hadis için İsnadı Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Numan ve Yakup Müslim'in ricalinden olup ricali Şeyhayn'in sıkı râvîleridir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁴⁵

²⁴⁴ Müslim, Fiten, 23, h. no: 2940.

²⁴⁵ el-Fârîsi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Ba's ve Ahvalu'n-Nas, c. XVI, s. 350.

7. Hz. İsa'nın Deccal'i öldürmesi

76. Hadis

حدثني زهير بن حرب حدثنا معلى بن منصور حدثنا سليمان بن بلال حدثنا سهيل عن أبيه عن أبي هريرة أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا تقوم الساعة حتى ينزل الروم بالأعماق أو بدابق فيخرج إليهم جيش من المدينة من خيار أهل الأرض يومئذ فإذا تصافوا قالت الروم خلوا بيننا وبين الذين سبوا منا نقاتلهم فيقول المسلمون لا والله لا نخلي بينكم وبين إخواننا فيقاتلونهم فينهزم ثلث لا يتوب الله عليهم أبداً ويقتل ثلثهم أفضل الشهداء عند الله ويفتح الثلث لا يفتنون أبداً فيفتتحون قسطنطينية فبينما هم يقتسمون الغنائم قد علقوا سيوفهم بالزيتون إذ صاح فيهم الشيطان إن المسيح قد خلفكم في أهليكم فيخرجون وذلك باطل فإذا جاؤوا الشام خرج فبينما هم يعدون للقتال يسوون الصفوف إذ أقيمت الصلاة فينزل عيسى بن مريم صلى الله عليه وسلم فأمرهم فإذا رآه عدو الله ذاب كما يذوب الملح في الماء فلو تركه لآذاب حتى يهلك ولكن يقتله الله بيده فيريهم دمه في حربته

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Romalılar A'mâk'a yahut Dâbık'a inmedikçe kıyâmet kopmayacaktır. Onların karşısına Medine'den o gün yeryüzü halkının en iyilerinden bir ordu çıkacaktır. Askerler saf bağladıkları vakit Romalılar bizimle, bizden esir alınanların arasını serbest bırakın. Onlarla harbedelim, diyecekler. Müslümanlar da: Hayır! Vallahi sizinle din kardeşlerimizin arasını serbest bırakamayız. Cevabını vereceklerdir. Müteakiben onlarla harbedecekler ve üçte biri münhezim olup Allah ebediyen kendilerine tevbe ilham etmeyecektir. Üçte biri de öldürülecek, Allah indinde şehitlerin en faziletlisi olacaklardır. Üçte biri ise fethedecek, ebediyen fitneye duçar olmayacaklardır. Müteakiben İstanbul fethedilecektir. Gaziler kılıçlarını zeytin ağaçlarına asmış, ganimetleri taksim ederken aniden içlerinde şeytan: Gerçekten Mesih aileleriniz hakkında sizin yerinizi aldı, diye nâra atacak. Onlar da çıkacaklardır, bu bâtıldır. Şam'a geldikleri vakit ise çıkacaktır. Gaziler harbe hazırlanır, saflarını düzeltirlerken namaz ikâme olunacak ve Meryem'in oğlu İsa (a.s) İnerek onların yanına gitmek isteyecektir. Allah'ın düşmanı onu gördüğü vakit tuzun suda eridiği gibi eriyecektir. Onu bıraksa kendiliğinden helak olacak, lâkin Allah onu yed-i kudretiyle tepeleyerek kanını onlara süngüsünde gösterecektir.²⁴⁶

²⁴⁶ Müslim, Fiten, 9, h. no: 2897; el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 224-225.

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban'ın sahihindeki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Halid b. İbrahim Şafii Fakihî ki Ebû Davut ve İbn Mace ondan rivâyette bulunmuşlardır. O'nun dışındakiler Şeyhayn'ın sıkı râvîleri olup, isnadı sahihdir.²⁴⁷

77. Hadis

حدثنا علي قال نا ابو الاسود معاوية بن واهب بن سوار الجرمي قال نا عمي انيس بن سوار عن ايوب السخثياني عن ابي قلابة عن أنس قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : أنا أول من يدخل الجنة يوم القيامة وأشفع وسيدرك رجال من أمتي عيسى بن مريم ويشهدون قتال الدجال

Hız Enes (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Hz Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Kıyâmet günü cennete ilk ben gideceğim ve şefa'at edeceğim. Ümmetimden bazı erkekler Meryem oğlu İsa'nın Deccal'i öldürdüğüne şahit olacaklar.²⁴⁸

Heysemi (ö. 807/1404), Taberânî'nin Evsat'ta bu rivâyeti aldığını, râvîlerden Muaviye b. Vahib'i bilmediği değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁴⁹

78. Hadis

حدثنا قتيبة حدثنا الليث عن بن شهاب انه سمع عبيد الله بن عبد الله بن ثعلبة الأنصاري يحدث عن عبد الرحمن بن يزيد الأنصاري من بني عمرو بن عوف يقول سمعت عمي مجمع بن جارية الأنصاري يقول سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول يقتل بن مريم الدجال بباب لد

Mücemma' b. Cariye el Ensarî (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Meryem oğlu İsa, Deccâl'i “Bab-ı Lûd” denilen yerde öldürecek.”²⁵⁰

Tirmizî (ö. 279/892), bu konuda İmrân b. Husayn, Nafi' b. Utbe, Ebû Berze, Huzeyfe b. Ebi Useyd, Ebû Hureyre, Keysân, Osman b. Ebi'l-As, Câbir, Ebû

²⁴⁷ el-Fârîsî, a.g.e, a.y.

²⁴⁸ Taberânî, Mu'cemu'l-Evsat, c. IV, s. 268.

²⁴⁹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 669.

²⁵⁰ Ahmed, Müsned, c. III, s. 420; el-Fârîsî, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 221.

Umâme, İbn Mes'ûd, Abdullah b. Amr, Semure b. Cündüp, Nevvâs b. Sem'an, Amr b. Avf ve Huzeyfe b. Yemân'dan da hadis rivâyet edildiğini söyler.

Tirmizî (ö. 279/892), bu hadisin hasen-sahih olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁵¹

Genel Değerlendirme: Bu konuda Hz. İsa'ya dair bir kısım rivâyetleri ele alıp, değerlendirdik. Hz. İsa'ya dair olan rivâyetler sıhhat derecesi bakımından kıyametin büyük alametleri içinde en sahih konumda diyebiliriz. Özellikle Hz. İsa'nın yeryüzüne inmesi rivâyetleri tamamına yakını sahih çok azı ise hasen derecesindedir. Deccal değerlendirmesinde de söylediğimiz gibi Hz. İsa ve Deccal arasında geçen olayların rivâyetleri ise sahih fazla olmakla birlikte hasen derecesinde olduklarını ifade edebiliriz.

C. MEHDİ

Mehdi konusunda, Mehdi'nin Hz.Peygamber (s.a.v)'in soyundan geleceği, Mehdi'nin geleceği dönemde dünyadaki bozukluk, onun gelişinden sonraki bazı değişiklikler, Allah'ın Mehdi'yi bir gecede ıslah etmesi, Mehdi'nin vasıfları, yeryüzünde ne kadar kalacağı, ona tabi olmanın ehemmiyeti, doğudan yardım olunacağı, ümmet üzerine hâkim olacağı, cennet ehlinin efendilerinden olduğu gibi rivâyetler ele alınarak değerlendirilmeleri yapılacaktır.

1. Mehdi'nin Hz. Peygamber'in neslinden gelmesi

79. Hadis

حدثنا أحمد بن إبراهيم ثنا عبد الله بن جعفر الرقي ثنا أبو المليح الحسن بن عمر عن زياد بن بيان عن علي بن نفيل عن سعيد بن المسيب عن أم سلمة قالت سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول * المهدي من عترتي من ولد فاطمة

Ümmü Seleme (r.an.)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlulah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Mehdi benim soyumdan, kızım Fatıma'nın evladlarındandır.”²⁵²

²⁵¹ Tirmizî, Fiten, 62, h. no: 2244.

²⁵² Ebû Davut, Mehdi, I, h. no: 4284.

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁵³

2. Mehdi'den önceki durumlar ve ona tabi olmak

80. Hadis

حدثنا يحيى بن عبد الباقي ثنا يوسف بن عبد الرحمن المرورودي ثنا أبو تقي عبد الحميد بن إبراهيم الحمصي ثنا معدان بن سليم الحضرمي عن عبد الرحمن بن نجيح عن أبي الزاهرية عن جبير بن نفير عن عوف بن مالك قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف أنت يا عوف إذا افتقرت هذه الأمة على ثلاث وسبعين فرقة واحدة منها في الجنة وسائرهن في النار قال وكيف ذلك قال إذا كثرت الشرط وملكت الإماء وقعدت الحملان على المنابر واتخذ القرآن مزامير وزخرفت المساجد ورفعت المنابر واتخذ الفئء دولا والزكاة مغرما والأمانة مغنما وتفقه في الدين لغير الله وأطاع الرجل امرأته وعق أمه وأقصى أباه ولعن آخر هذه الأمة أولها وساد القبيلة فاسقهم وكان زعيم القوم أرذلهم وأكرم الرجل اتقاء شره فيومئذ يكون ذاك ويفزع الناس يومئذ إلى الشام وإلى مدينة يقال لها دمشق من خير مدن الشام فتحصنهم من عدوهم قيل وهل تفتح الشام قال نعم وشيكا ثم تقع الفتن بعد فتحها ثم تجيء فتنة غيراء مظلمة ثم يتبع الفتن بعضها بعضا حتى يخرج رجل من أهل بيتي يقال له المهدي فإن أدركته فاتبعه وكن من المهتدين

Avf b. Malik (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Bu ümmet yetmiş üç fırkaya ayrıldığı vakitte bunlardan bir tanesi cennette, diğerleri cehennemde olduğunda durumun nasıl olur? Bu nasıl olur dediğinde; dedi ki: Güvenlik önlemleri arttığında, cariyeler artık hüküm sahibi olduğunda, hamile kadınlar yollarda oturmaya başladığında, Kur'ân artık hurafeler edilmeye başlandığında, mescitler süslendiği, minberler yükseltildiğinde, ganimet malı devletin zenginleri arasında bölüştürüldüğünde, zekât zarar meselesi sayıldığında, emanet edilen şey yağma yapıldığında, Allah rızasının dışında fetva verilip ilim öğrenilmeye başlanıldığında, erkek kadınına Allah'a isyan konusunda itaat ettiğinde, annesine isyan ettiğinde, babasını kendisinden uzaklaştırdığında, bu ümmetin sonu öncekilere lanet ettiğinde, kabileye önderleri fasık olduğunda, kavmin şerefli olanı da onların zelil olanı olduğunda, kişiye onun şerrinden dolayı onun şerrinde korkulduğundan dolayı ikram edildiğinde, işte bir gün bu sorduğun olaylar olacak ve insanlar o günde Şam ve Dimaşk denilen bir yere sığınacaklar. Şam'ın yani

²⁵³ el-Albâni, El-Camiu's-Sağir ve Ziyadetuhu, c. I, s. 1168.

Suriye tarafındaki şehirlerin en hayırlısı olan Dimaşka sığınacaklar ve o beldeler düşmanlarından onları koruyacak. Şam’da fethedilecek mi? Hazreti Peygamber(s.a.v): Evet dedi. Yakında bu olaylar olacak. Sonra Şam’ın beldeleri fethedildiği vakitte artık fitneler kopacak. Sonra toz bulutu şeklinde simsiyah bir fitne gelecek ki sonra fitnelerin biri biri ardına gelecek. Takiben ehl-i beytimden kendisine Mehdi denen bir adam çıkacak. Eğer ona yetişirsen ya Avf ona tabi ol, kurtulanlardan ol.²⁵⁴

Heysemi (ö. 807/1404) Taberâni’nin bu hadisi kaydettiğini, râvîlerden Abdülhamid b. İbrahimi, İbn Hibban’ın sıkı kabul ettiğini, aslında onun zayıf olduğu değerlendirilmesinde bulunmaktadır.²⁵⁵

81. Hadis

أخبرنا أبو عبد الله الصفار ثنا محمد بن إبراهيم بن أرومة ثنا الحسين بن حفص ثنا سفيان عن خالد الحذاء عن أبي قلابة عن أبي أسماء عن ثوبان رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم * يقتتل عند كنزكم ثلاثة كلهم بن خليفة ثم لا يصير إلى واحد منهم ثم تطلع الرايات السود من قبل المشرق فيقاتلونكم قتالا لم يقاتله قوم ثم ذكر شيئا فقال إذا رأيتموه فبايعوه ولو حبوا على الثلج فإنه خليفة الله المهدي

Sevban (r.a)’dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Ezberde tutamadığım bir şey daha söyledi. Son olarak da: “Onları görünce onlara derhal biat edin, kar üzerinde emekleyerek de olsa!” buyurdular. Çünkü o, Allah ‘ın halifesidir, Mehdidir.²⁵⁶

Hâkim (ö. 405/1014),bu hadisin isnadı Şeyhayn’ın şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁵⁷

3. Mehdi’nin bir gecede ıslah olması

82. Hadis

حَدَّثَنَا فَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ حَدَّثَنَا يَاسِينُ الْعَجْلِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنْفِيَّةِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَهْدِيُّ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ يُصْلِحُهُ اللَّهُ فِي لَيْلَةٍ

²⁵⁴ Taberâni, Mu’cemu’l-Kebir, c. XVIII, s. 51.

²⁵⁵ Heysemi, Mecmau’z-Zevaid, c. VII, s. 626.

²⁵⁶ İbn Mâce, Fiten, 34, h. no: 4084.

²⁵⁷ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 463.

Ali (r.a) anlatıyor: “Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: “Mehdi bizden, Ehl-i Beytimizdendir. Allah onu bir gecede ıslah eder.”²⁵⁸

Şuayb el-Arnaud, Müsned’deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı zayıftır. Ravilerden İbrahim b. Muhammed ibni Hanefiyye, onu Acli ve İbn Hibban’ın dışında hiç kimse kabul etmemiştir.²⁵⁹

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu hadis için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁶⁰

4. Mehdi’nin vasıfları

83. Hadis

حدثنا أبو العباس محمد بن يعقوب ثنا محمد بن إسحاق الصغاني ثنا عمرو بن عاصم الكلابي ثنا عمران القطان ثنا قتادة عن أبي نضرة عن أبي سعيد رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم المهدي منا أهل البيت أشم الأئف أقتى أجلى يملأ الأرض قسطاً وعدلاً كما ملئت جوراً وظلماً

Ebû Saîd El Hudrî (r.a)’dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Mehdî ben (im neslim) dendir. O açık alınlı ve ince burunludur. Dünyayı zulümle dolduğu gibi adâletle dolduracak ve yedi sene hüküm sürecektir. “

Hâkim (ö. 405/1014), bu rivâyetin Müslim’in şartlarına göre sahih olduğu, fakat tahrir etmediği değerlendirmesinde bulunmuştur.²⁶¹

5. Mehdi’nin Dünya’da ne kadar kalacağı

84. Hadis

عن أبي سعيد الخدري قال خشنا أن يكون بعد نبينا حدث فسالنا نبي الله صلى الله عليه وسلم فقال إن في أمتي المهدي يخرج يعيش خمسا أو سبعا أو تسعا زيد الشاك قال قلنا وما ذاك قال سنين قال فيجيء إليه رجل فيقول يا مهدي أعطني أعطني قال فيحكي له في ثوبه ما استطاع أن يحمله

²⁵⁸ Ahmed, Müsned, I, 84; Beyhaki, Şuabu’l-İman, c. XV, s. 197.

²⁵⁹ Müsnedü’l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. II, s. 74.

²⁶⁰ el-Albâni, Silsiletu’s-Sahihah, c. X, s. 486.

²⁶¹ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 556.

Ebû Saîd el Hudrî (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Peygamberimizden sonra bir olay çıkacağından korktuk ve Resûlullah (s.a.v)'e sorduk, buyurdular ki: “Ümmetimin arasında Mehdi çıkacaktır, beş veya yedi veya dokuz (şüphe eden râvî: Zeyd'tir) yaşayacaktır. Ebû Saîd diyor ki: “Bu müddet nedir?” Diye sorduk. Resûlullah (s.a.v) “Senedir” buyurdu ve şöyle devam etti: “Bir kimse o Mehdi'ye gelecek ve Ey Mehdi bana ver! Bana ver! Diyecek. Mehdi'de onun elbisesinin eteğiyle taşıyabileceği kadar eteğini dolduracaktır. “

Tirmizî (ö. 279/892), bu hadisin hasen* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır. Ebû Saîd'den değişik şekillerde de rivâyet edilmiştir. Ebû's Sıddîk en Nacî'nin ismi Bekir b. Amr'dır. Bekir b. Kays da denilmektedir.²⁶²

el-Albânî (ö. 1420/1999), bu rivâyet için zayıf* değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁶³

85. Hadis

أبو الصديق الناجي عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال * يخرج في آخر أمتي المهدي يسقيه الله الغيث وتخرج الأرض نباتها ويعطي المال صحاحا وتكثر الماشية وتعظم الأمة يعيش سبعا أو ثمانيا يعني حججا

Ebû Saîd el-Hudri (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Ümmetimin son döneminde Mehdi çıkacak, Allah O'nun hürmetine bolca yağmur yağdırır, yer bol mahsul verir, malı doğru (yerlere) verir, küçük ve büyükbaş hayvanlar çok olacak, ümmet saygı görecektir, yedi veya sekiz sene hüküm sürer yani onlara delil olur.

Hâkim (ö. 405/1014),bu hadisin isnadı Şeyhayn'ın şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁶⁴

²⁶² Tirmizî, Fiten, 53, h. no: 2232.

*Senedinde yalan söylemekle ittiham ediliş hiçbir kimse bulunmamakla beraber şazz da olmayan ve benzeri, diğer tariklerden rivâyet edilmiş olan hadis.

²⁶³ el-Albânî, el-Camiu's-Sağır ve Ziyadetuhu, c. I, s. 472.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşıyamamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

²⁶⁴ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 557.

el-Albâni (ö. 1420/1999)' de bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁶⁵

86. Hadis

حدثنا عبد الرزاق حدثنا جعفر عن المعلى بن زياد حدثنا العلاء بن بشير عن أبي الصديق الناجي عن أبي سعيد الخدري قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم أبشركم بالمهدي يبعث في أمتي على اختلاف من الناس وزلازل فيملاً الأرض قسطاً وعدلاً كما ملئت جوراً وظلماً يرضى عنه ساكن السماء وساكن الأرض يقسم المال صحاحاً فقال له رجل ما صحاحاً قال بالسوية بين الناس قال ويملاً الله قلوب أمة محمد صلى الله عليه و سلم غنى ويسعهم عدله حتى يأمر منادياً فينادي فيقول من له في مال حاجة فما يقوم من الناس إلا رجل فيقول انت السدان يعني الخازن فقل له إن المهدي يأمرك أن تعطيني ما لا فيقول له احث حتى إذا جعله في حجره وأبرزه ندم فيقول كنت أجشع أمة محمد نفساً أو عجز عني ما وسعهم قال فيرده فلا يقبل منه فيقال له إنا لا نأخذ شيئاً أعطيناه فيكون كذلك سبع سنين أو ثمان سنين أو تسع سنين ثم لا خير في الحياة بعده

Ebû Saîd el-Hudri (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Mehdi ile sizi müjdelirim. İnsanlar arasında ihtilaf ve kargaşalık bulunduğu bir sırada gönderilir. Zulüm ile dolmuş bulduğu yeryüzünü adâlet ile doldurur. Ondaki yer ve gök sakinleri razı olurlar. O malı adâletle taksim eder. Ümmet-i Muhammed'in kalbini adâleti ve bereketi ile doldurur. Ta ki bir münadiye: "Kimin bir ihtiyacı varsa bana gelsin. " Diye nida etmesini emreder. Bunun üzerine O'na ancak bir adam gelir ve O'ndan ister. Mehdi ona hazinedara git der; o da gider ve hazinedara " beni bana mal vermen için Mehdi gönderdi" der. Taşıyamayacağı kadar alır ve malından en korkanını olayım; diyerek malı reddeder. Hazinedar ve Mehdi: Biz hiçbir şey kabul etmeyiz, onu sana verdik derler. Böylece yedi, sekiz veya dokuz yıl hüküm sürer. Ondaki hayatta hayır yoktur.²⁶⁶

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı A'la b. Beşir'in bilinmemesinden dolayı zayıftır. Muall'a b. Ziyâd ise rivâyetinde tek kalmıştır.²⁶⁷

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için zayıf* değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁶⁸

²⁶⁵ el-Albâni, Silsiletu's-Sahihâ, c. II, s. 328.

²⁶⁶ Ahmed, Müsned, c. III, s. 37.

²⁶⁷ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XVII, s. 427.

87. Hadis

خليلي أبو القاسم صلى الله عليه وسلم قال : لا تقوم الساعة حتى يخرج إليهم رجل من أهل بيتي فيضربهم حتى يرجعوا إلى الحق قال : قلت : وكم يملك ؟ قال : " خمس واثنيتين " . قال : قلت : ما خمس واثنيتين ؟ قال : لا أدري

Ebû'l-Kasım Halili (r.a.)'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Ehl-i beytimden bir adam çıkmadığı müddetçe kıyâmet kopmaz, onlar (insanlar) hakka dönünceye kadar onları yönetir. Mülkü ne kadar devam edecek beş ve iki dedi, beş ve iki ne dedim, bilmiyorum dedi.

Heysemi (ö. 807/1404) bu hadisiEbû Ya'la'nın tahrir ettiğini, râvîlerden Ebû Zura'nın zayıf olduğunu, geriye kalan râvîlerin ise sıkı olduklarını değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁶⁹

6. Mehdi'nin doğudan yardım alacağı

88. Hadis

حدثنا أحمد بن رشد بن محمد بن سفيان الحضرمي قال حدثنا بن لهيعة عن أبي زرعة عمرو بن جابر عن عبد الله بن الحارث بن جزء الزبيدي قال قال رسول الله : يخرج قوم من قبل المشرق فيوطنون للمهدي سلطانه²⁷⁰

Zübeydi (r.a.)'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Doğudan bir kavim çıkar. Mehdi'nin saltanatına zemin hazırlar. “

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin bu rivâyeti Evsat'ta aldığını râvîlerden Amr b. Cabir'in kezzab* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁷¹

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için zayıf değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁷²

²⁶⁸ el-Albâni, Silsiletü'd-Daife, c. IV, s. 91.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşımamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

²⁶⁹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 613.

²⁷⁰ Taberâni, Mu'cemu'l-Evsat, c. I, s. 94.

²⁷¹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 617.

*Cerh sebeplerinden biri, rivâyeti alınmayacak bir râvî.

²⁷² el-Albâni, Silsiletü'd-Daife, 10, 328.

89. Hadis

أخبرنا الحسين بن يعقوب بن يوسف العدل ثنا يحيى بن أبي طالب ثنا عبد الوهاب بن عطاء أنبأ خالد الحذاء عن أبي قلابة عن أبي أسماء عن ثوبان رضي الله عنه قال إذا رأيتم الرايات السود خرجت من قبل خراسان فأتوها ولو حبوا فإن فيها خليفة الله المهدي

Sevban(r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Horasan tarafından siyah bayraklı orduyu gördüğünüz zaman onlara katılın. Çünkü Alah’ın halifesi Mehdi onların içindedir."²⁷³

Şuayb el-Arnaud, Müsned’deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı zayıftır. Şerik yani İbn Abdillâh en-Nah ise Seyyiül hıfz’dır.* Ali b.Zeyd yani İbn Cud’an ise zayıftır.²⁷⁴

Genel Değerlendirme; Hz. İsa’ya dâir olan rivâyetlerin çoğunluğunun sahih, bazı rivâyetlerin ise zayıf olduğu, sahih ve zayıf arası rivâyetlerin ise çok az olduğu görülmektedir.

7. Mehdi ve çevresindekiler

90. Hadis

حدثنا أبو العباس محمد بن يعقوب ثنا الحسن بن علي بن عفان العامري ثنا عمرو بن محمد العنقري ثنا يونس بن أبي إسحاق أخبرني عمار الدهني عن أبي الطفيل عن محمد بن الحنفية قال كنا عند علي رضي الله عنه فساله رجل عن المهدي فقال علي رضي الله عنه هيهات ثم عقد بيده سبعا فقال ذاك يخرج في آخر الزمان إذا قال الرجل الله الله قتل فيجمع الله تعالى له قوما قزع كقزع السحاب يؤلف الله بين قلوبهم لا يستوحشون إلى أحد ولا يفرحون بأحد يدخل فيهم على عدة أصحاب بدر لم يسبقهم الأولون ولا يدركهم الآخرون وعلى عدد أصحاب طالوت الذين جاوزوا معه النهر

Biz bir gün Ali (r.a)’ın yanındayken Hz. Ali’ye bir adam Mehdi’den sordu. Ali (r.a) buyurdu ki; Heyhat! Ne kadar uzak bir soru ne kadar uzak bir zaman yani. Sonra elini yedi kere bağladı. Açtı. Sonra Ali (r.a) dedi ki: Mehdi ahir zamanda çıkacaktır. Bir adam Allah Allah derse öldürülür. Allah (c.c) Mehdi için bir topluluk

²⁷³ Ahmed, Müsned, c. V, s. 277; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 501.

²⁷⁴ Müsnedü’l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXVII, s. 70.

*Hafızasının bozukluğundan dolayı hadis rivâyetinde isabetihatasına eşit veya ondan daha az olan râvî.

toplar. Bunlar, hemen bir araya toplanan ve etrafa dağılan bir bulut gibi yeryüzüne dağılacaklar. Allah-u Teâlâ hazretleri onların kalplerini birbirine ısındıracak. Her hangi bir kişiye karşı yabancılık duymayacaklar. Kendilerine katılan dâhil olan bir kişiyle de şımarmayacaklar. Bedir ashabı sayısı kadar olacaklar. Kendilerinden önce böyle bir topluluk geçmemiş ve kendilerinden sonra ki kişiler de böyle bir topluluğa yetişmemiş ve erişememişlerdir. Dalut'un nehirleri geçen ordularının sayısınca olacak.

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır²⁷⁵

8. Mehdi'nin hakîmiyeti

91. Hadis

حدثنا عبد الجبار بن العلاء بن عبد الجبار العطار حدثنا سفيان عن عيينة عن عاصم عن زر عن عبد الله : عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لي رجل من أهل بيتي يواطئ اسمه اسمي قال عاصم وأنا أبو صالح عن أبي هريرة قال لو لم يبق من الدنيا إلا يوم لطول الله ذلك اليوم حتى يلي

Abdullah b. Mes'ûd (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Ehl-i beytimden ismi ismime benzer bir kişi iş başına geçecektir. “ Âsım diyor ki: Ebû Salih, Ebû Hureyre'nin şöyle dediğini bize aktardı: “Dünyanın bir günlük ömrü kalmış olsa bile o kimsenin başa geçmesi için Allah o günü uzatır

Tirmizî (ö. 279/892) bu rivâyet için hasen-sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁷⁶

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için hasen* değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁷⁷

92. Hadis

²⁷⁵ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 553.

²⁷⁶ Tirmizî, Fiten, 52, h. no: 2231.

²⁷⁷ el-Albâni, El-Camiü's-Sağır ve Ziyadetuhu, c. I, s. 1412.

*Senedinde yalan söylemekle ittiham ediliş hiçbir kimse bulunmamakla beraber şazz da olmayan ve benzeri, diğer tariklerden rivâyet edilmiş olan hadis.

حدثنا معاذ بن المثنى ثنا مسدد ثنا أبو شهاب محمد بن إبراهيم الكنانى ثنا عاصم بن بهدلة عن زر بن عبد الله قال : قال رسول الله صلى الله عليه و سلم : لو لم يبق من الدنيا إلا ليلة لملك فيها رجل من أهل بيت النبي صلى الله عليه و سلم

Zerr b. Abdullah (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Dünyanın ömründen bir gecede kalsa ehl-i beytimden birinin mülkü olur.²⁷⁸

Şuayb el-Arnaud, bu hadis için hasen bir hadistir değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁷⁹

93. Hadis

حدثنا محمد بن يحيى . ثنا أبو داود . ح وحدثنا محمد بن عبد الملك الواسطي . ثنا يزيد بن هرون . ح وحدثنا علي بن المنذر . ثنا إسحق بن منصور كلهم عن قيس عن أبي حصين عن أبي صالح عن أبي هريرة قال رسول الله صلى الله عليه و سلم لو لم يبق من الدنيا إلا يوم لطوله الله حتى يملك رجل من أهل بيتي يملك جبل الديلم والقسطنطينية

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Dünyanın tek günlük ömrü bile kalmış olsa Allah, benim ehli beytimden bir kimse Kostantiniyye ve Deylem'in dağlarının mülkü gibi bir mülke sahip oluncaya kadar o günü uzatır."²⁸⁰

el-Albâni (ö. 1420/1999) bu hadis için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır; Bu hadisin isnadı zayıftır. Çünkü râvîlerden Kays (İbn Rebi) sonradan hali değişmiş bir saduktur, der.²⁸¹

9. Mehdi'nin vazifeleri

94. Hadis

²⁷⁸ el-Fârîsi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten, c. XIII, s. 283; Taberânî, Mu'cemu'l-Kebir, c. X, s. 133.

²⁷⁹ el-Fârîsi, a.g.e,a.y.

²⁸⁰ İbn Mâce, Cihat, 11, h. no: 2779.

²⁸¹ el-Albâni, Silsiletu'l-Ehadis e'd-Daife ve'l-Mevzua ve Eseruha, c. IX, s. 351.

حدثنا أحمد قال حدثنا عبد الأعلى بن حماد النرسي قال حدثنا عبيد الله بن موسى قال حدثنا زائدة عن عاصم عن زر عن عبد الله قال قال رسول الله لم يبق من الدنيا إلا يوم لطول الله ذلك اليوم حتى يبعث فيه رجل من أفضل بيتي يواطئ اسمه اسمي واسم أبيه اسم أبي يملأ الأرض قسطاً وعدلاً كما ملئت ظلماً وجوراً

Zerr b. Abdullah (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Dünyanın tek günlük ömrü bile kalmış olsa Allah o günü uzatıp benim ehl-i beytimden çok faziletli bir kimseyi o günde gönderecek. "Bu zatın ismi benim ismine uyar, babasının ismi de babamın ismine uyar. Bu zat, yeryüzünü, eskiden cevri ve zulümle dolu olmasının aksine adâlet ve hakkaniyetle doldurur."²⁸²

el-Albâni (ö. 1420/1999) bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.

95. Hadis

حدثنا عثمان بن أبي شيبة ثنا الفضل بن دكين ثنا فطر عن القاسم بن أبي بزة عن أبي الطفيل عن علي رضي الله تعالى عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لو لم يبق من الدهر إلا يوم لبعث الله رجلاً من أهل بيتي يملؤها عدلاً كما ملئت جوراً

Ali (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: Dünyanın tek günlük ömrü bile kalmış olsa Allah, ehl-i beytimden çok faziletli bir kimseyi o günde gönderecek. Zulümle dolduğu gibi dünyayı adâletle dolduracak."²⁸³

Tebrizi (ö.737/1336), bu hadis için hasen* değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁸⁴

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁸⁵

96. Hadis

قال أبو داود وحدثت عن هارون بن المغيرة قال ثنا عمرو بن أبي قيس عن شعيب بن خالد عن أبي إسحاق قال قال علي - ونظر إلى ابنه الحسن - فقال : إن ابني هذا سيّد، كما سمّاه رسولُ الله -صلى الله عليه وسلم- ،

²⁸² Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. X, s. 135.

²⁸³ Ebû Davut, Mehdi, I, h. no: 4283; Beyhaki, Şu'abu'l-iman, c. XV, s. 198.

²⁸⁴ Tebrizi, Mişkatu'l-Mesâbih, c. III, s. 183.

*Senedinde yalan söylemekle ittiham ediliş hiçbir kimse bulunmamakla beraber şazz da olmayan ve benzeri, diğer tariklerden rivâyet edilmiş olan hadis.

²⁸⁵ el-Albâni, El-Camiü's-Sağir ve Ziyadetuhu, c. I, s. 944.

وسيجرج من صُلْبِهِ رجل يسمى باسم نبيكم ، يُشَبِّهُهُ فِي الْخُلُقِ ، وَلَا يُشَبِّهُهُ فِي الْخُلُقِ...ثم ذكر قصة ، يملأ الأرضَ عدلاً

Ebû İshak anlatıyor: "Hz. Ali (r.a), oğlu Hasan (r.a)'a baktı ve: "Bu oğlum, Resûlullah (s.a.v)'ın tesmiye buyurduğu üzere Seyyid'dir. Bunun sulbünden Peygamberinizin adını taşıyan biri çıkacak. Ahlakı yönüyle Peygamberinize benzeyecek; yaratılışı yönüyle ona benzemeyecek" dedi ve sonra da yeryüzünü adâletle dolduracağına dâir gelen kıssayı anlattı. “²⁸⁶

Tebrizi,(ö.737/1336), bu hadis için zayıftır değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁸⁷

97. Hadis

أخبرنا أحمد بن علي بن المثنى قال : حدثنا أبو خيثمة قال : حدثنا يحيى بن سعيد قال : حدثنا عوف قال : حدثنا أبو الصديق : عن أبي سعيد الخدري عن النبي صلى الله عليه وسلم قال (لا تقوم الساعة حتى تمتلئ الأرض ظلما وعدوانا ثم يخرج رجل من أهل بيتي - أو عترتي - فيملؤها قسطا وعدلا كما ملئت ظلما وعدوانا)

Ebû Saîd el-Hudri (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Yeryüzü zulüm ve düşmanlıkla doluncaya kadar kıyâmet kopmaz, sonra benim ehl-i beytimden veya soyumdan bir adam çıkar, dünya zulüm ve adâletle dolduğu gibi O da hakkaniyet ve adâletle doldurur.²⁸⁸

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban'ın sahihindeki rivâyete için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı hasendir.* Asım (İbn Ebi'l-Hücad) ki saduktur.** Sünen sahihleride onunla ihticac etmişler. Senedin geri kalan kısmı ise Şeyhayn'in sıkı râvîlerindendir.²⁸⁹

10. Cennet ehlinin efendileri

98. Hadis

²⁸⁶ Ebû Davut, Mehdi, I, h. no: 4290.

²⁸⁷ Tebrizi, Mişkâtü'l-Mesâbih, c. 3, s. 186.

²⁸⁸ Ahmed, Müsned, c. III, s. 36;el-Fârisi, el-İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 236

²⁸⁹ el-Fârisi, a.g.e, a.y

*Senedinde yalan söylemekle ittiham ediliş hiçbir kimse bulunmamakla beraber şazz da olmayan ve benzeri, diğer tariklerden rivâyet edilmiş olan hadis.

**Ta'dilin 3. mertebesinde bulunan, rivâyet ettiği hadis yazılabilir kıymetini alan râvî.

أخبرني مكرم بن أحمد القاضي ثنا أبو بكر بن أبي العوام الرياحي ثنا سعد بن عبد الحميد ثنا عبد الله بن زياد اليمامي عن عكرمة بن عمار عن إسحاق بن عبد الله بن أبي طلحة عن أنس بن مالك رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال * نحن بنو عبد المطلب سادة أهل الجنة أنا وعلي وجعفر وحمة والحسن والحسين والمهدي

H.z. Enes (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah(s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Biz Abdulmuttalib'in oğullarıyız. Cennet ehlinin efendileriyiz: Ben, Hamza, Ali, Cafer, Hasan, Hüseyin ve Mehdi."²⁹⁰

Hâkim (ö. 405/1014), bu rivâyetin Müslim'in şartlarına göre sahih olduğu; fakat tahrir etmediği değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁹¹

Genel Değerlendirme: Bu konuda Mehdi'ye dair bir kısım rivâyetleri ele alarak değerlendirmesini yaptık. Kanaatimize göre Mehdi'nin çıkmasına ve H.z.Peygamberin soyundan gelmesine dair olan rivâyetler hasen ve zayıf derecesinde, yer ismi zikr edilerek anlatılan rivâyetlerin ise genellikle zayıf derecesinde olduğunu ifade edebiliriz.

D. DÂBBETÜ'L-ARZ

Bu konuda Dâbbe'nin nereden çıkacağı, insanları mühürlemesi, Dâbbe'nin hangi sebeple çıkacağı, Dâbbe'den sonraki durum, Dâbbe'yi görünce yapılacak iş gibi meseleler ele alınarak bu konuda ki hadislerin değerlendirmeleri yapılacaktır.

1. Dâbbe'nin nereden çıkacağı

99. Hadis

وعن أبي هريرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم بنس الشعب جلاذ قالها مرتين أو ثلاثا قال : فيم يا رسول الله ؟ قال : " تخرج الدابة فتصرخ ثلاث صرخات فيسمعها من بين الخافقين "

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Allah Resulü (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Cilâd ne kötü bir vadidir?" Bunu iki veya üç defa söyledi. "Neden ey Allah'ın Resulü?" diye sorduklarında, şöyle buyurdu: "Çünkü oradan Dâbbe çıkıp üç

²⁹⁰ Hâkim, Müstedrek, c.III, s. 211.

²⁹¹ Hâkim, Müstedrek, c.III, s. 211.

kere haykırdıktan sonra doğu ile batı arasında yaşayan insanların tümünü damgalayacaktır. ²⁹²

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin Evsat'ta bu rivâyeti aldığını, râvîlerden Reyah b. Ubeydullah b. Amr'ın zayıf olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır. ²⁹³

el-Albâni (ö. 1420/1999)'de bu rivâyet için zayıf* değerlendirmesinde bulunmaktadır. ²⁹⁴

100. Hadis

حدثنا أحمد قال حدثنا حمزة بن سعيد المروزي قال حدثنا سفيان بن عيينة عن بن جريج عن عبد الله بن عبيد بن عمير عن أبي الطفيل عن حذيفة بن أسيد أراه رفعه قال : تخرج الدابة من أعظم المساجد حرمة فيينا هم قعود إذ رنت الأرض فبيناهم كذلك إذ تصدعت قال بن عيينة تخرج حين يسري الإمام من جمع وإنما جعل سابق الحاج ليخير الناس أن الدابة لم تخرج

Huzeyfe bin Esîd (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Allah Resulü (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Dâbbe, mescidlerin en büyüğünden zuhur edecektir. Tam onlar o haldeyken, yer sarsılacak ve gök yarılacak. "İbn Uyeyne dedi ki: "İmam Dâbbe'nin çıkmadığını insanlara bildirmek üzere hacca gönderilecek, imam topluluktan ayrıldıktan sonra ise Dâbbe çıkmış olacak. ²⁹⁵

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin Evsat'ta bu rivâyeti aldığını, râvîlerinin sıkı olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır. ²⁹⁶

101. Hadis

حدثنا أبو عسان محمد بن عمرو زنيح . حدثنا أبو تميملة . حدثنا خالد بن عبيد . حدثنا عبد الله بن بريدة عن أبيه قال ذهب بي رسول الله صلى الله عليه وسلم إلى موضع بالبادية قريب من مكة . فإذا أرض يابسة حولها رمل . فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم تخرج الدابة من هذا الموضع (فإذا فتر في شبر قال ابن بريدة فحجبت بعد ذلك بسنين . فأرانا عصا له . فإذا هو بعصاى هذه . هكذا وهكذا

²⁹² Taberâni, Mu'cemu'l-Evsat, c. IV, s. 319.

²⁹³ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c.VIII, s. 15.

²⁹⁴ el-Albâni, El-Camiü's-Sağır ve Ziyadetuhu, c. I, s. 611.

*Sahih veya hasen hadis şartlarını taşımamakla birlikte mevzu' (uydurma) da olmayan hadis.

²⁹⁵ Taberâni, Mu'cemu'l-Evsat, c.II, s. 176.

²⁹⁶ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c.VIII, s. 15.

İbn Bureyde (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Allah Resûlu (s.a.v) beni Mekke yakınlarında çölde bir yere götürdü. Birde baktım çevresi kumluk kuru bir yerdeyiz. Allah Resûlu (s.a.v): İşte Dâbbetü'l-Arz şu yerden çıkacak, buyurdu. Baktım orası bir karışa göre başparmakla işaret parmağı arası kadar bir yerdi. İbn Bureyde der ki: Birkaç sene sonra hacca gittim. Bana kendisine ait bir asayı gösterdi. Baktım benim şu asama göre şu kadardı.²⁹⁷

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı Halid b. Ubeyd Ebi İ'sem el-Ateki El-Mervezi'den dolayı cidden zayıftır.²⁹⁸

102. Hadis

حدثنا أحمد بن يحيى بن خالد بن حيان الرقي قال حدثنا إسحاق بن إبراهيم بن زبريق الحمصي قال حدثنا عثمان بن سعيد بن كثير بن دينار الحمصي قال حدثنا بن لهيعة عن حبي بن عبد الله المعافري عن أبي عبد الرحمن الحبلي عن عبد الله بن عمرو قال قال النبي إذا طلعت الشمس من مغربها خرَّ إبليسُ ساجداً ينادى ويجهرُ يا إلهي مُرْنِي أَنْ أَسْجَدَ لِمَنْ شِئْتَ فَتَجْتَمِعُ إِلَيْهِ زبَانِيَّتُهُ فيقولون يا سيدهم ما هذا التضرعُ فيقول إنما سألتُ ربِّي أن ينظرني إلى الوقتِ المعلوم وهذا الوقتُ المعلومُ ثم تخرجُ دابةُ الأرض من صدعٍ في الصفا فأولُ خطوةٍ تضعُها بأنطاكية فتأتي إبليسَ فتلطمه

Abdullah b. Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Hz Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Güneş batıdan doğunca İblis secdeye kapanır ve Ey İlahi! Bana emret ki kimi dilersem secde edeyim. Zebanileri derler ki: Ey cehennemdekilerin efendisi bu yalvarma nedir? Der ki: Ben Hz.Adem'e secde etmek gününde Rabbimden malum bir vakite kadar izin vermesini istedim. Şu anda malum olan vakittir. Sonra Dâbbetü'l-Arz Safa'da bir çatlaktan çıkar. Onun adımını ilk atacağı yer, Antakya'dır. İblise varıp onun ağzına gem takacaktır.

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin bu rivâyeti aldığını râvîlerden İshak b. İbrahim b. Zıbrık'ın ise zayıf olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.²⁹⁹

²⁹⁷ Ahmed, Müsned, c.V, s. 357; İbn Mâce, Fiten, 30, h. no: 4067.

²⁹⁸ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXVIII, s. 129.

²⁹⁹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 16.

2. Dâbbe'nin insanlara mühür vurması

103. Hadis

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ يَرْفَعُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَخْرُجُ الدَّابَّةُ فَتَسِمُ النَّاسَ عَلَى خَرَاطِيمِهِمْ ثُمَّ يَغْمُرُونَ فِيكُمْ حَتَّى يَسْتَرِيَ الرَّجُلُ الْبُعِيرَ فَيَقُولُ مِمَّنْ اسْتَرَيْتَهُ فَيَقُولُ اسْتَرَيْتُهُ مِنْ أَحَدِ الْمُخْطَمِينَ

Ebû Umâme (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Dâbbe çıkıp herkesin alnını damgalayacak. Sonra (damgalılar) aranızda yaşayacak. Hatta deve satın alan birine başka biri: 'Bunu kimden satın aldın?' diye soracak da o: 'Alnı damgalı olanların birinden satın aldım, diyecek.’³⁰⁰

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı sahihtir. Amr b. Abdurrahman b. Atiyye ise Ali b. Medeni O'nun sıkı olduğunu söylemektedir. Geri kalan râvîler ise Şeyhayn'in ricalinden olup sıkı râvîleridir.³⁰¹

el-Albâni (ö. 1420/1999)'de bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁰²

104. Hadis

عن ابن عمر أنه قال : ألا أريكم المكان الذي قال رسول الله - صلى الله عليه وسلم - : إن دابة الأرض تخرج منه فضرِب بعصاه الشق الذي في الصفا فقال : وإنها ذات ريش وزغب وإنه ليخرج ثلثها حضر الفرس الجواد ثلاثة أيام وثلاث ليال وإنها لتمر عليهم وإنهم ليفرون منها إلى المساجد فتقول لهم : أترون المساجد تتجكم مني ؟ فتخطمهم يساقون في الأسواق وتقول : يا كافر ! يا مؤمن !

Abdullah ibn Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Hz Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Hz. Peygamberin söylediği yeri göstereyim mi? Dâbbetü'l arz buradan çıkacak ve Safa daki bir yarığa âsası ile vuracak. Elbette üçte biri çıkacak (bir atın gidebileceği yol kadar) Dâbbetü'l-arz'dan insanlar mescidlere kaçacak. Dâbbe onlara siz zannediyor musunuz ki mescidler benden kurtaracak diyecek, onları

³⁰⁰ Ahmed, Müsned, c.V, s. 268.

³⁰¹ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXVI, s. 646-647.

³⁰² el-Albâni, Silsiletu's-Sahihah, c. I, s. 639.

mühürleyecek. İnsanlar şehirlerde dolaşacaklar. İnsanları ey kâfir ey Mümin diye ayırt edersin.³⁰³

Heysemi (ö. 807/1404), Ebû Ya'la'nın bu rivâyette bulunduğunu râvîlerden Leys b. ebi Selim'in müdelles* olduğu, geri kalan râvîlerin ise sıkı** olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁰⁴

105. Hadis

حدثنا أبو زكريا العنبري ثنا محمد بن عبد السلام ثنا يحيى بن يحيى أنبأ محمد بن فضيل ثنا الوليد بن جميع عن عبد الملك بن المغيرة عن عبد الرحمن بن البيلماني عن بن عمر رضي الله عنهما قال البييت الناس يسرون إلى جمع وتبيت دابة الأرض تسري إليهم فيصبحون وقد جعلتهم بين رأسها وذنبها فما مؤمن إلا تمسحه ولا منافق ولا كافر إلا تخطمه وأن التوبة لمفتوحة حتى يخرج الدجال فيأخذ المؤمن منه كهيئة الزكمة وتدخل في مسامع الكافر والمنافق حتى يكون كالشيء الحنيز وأن التوبة لمفتوحة ثم تطلع الشمس من مغربها

İbn Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: İnsanlar bir toplantıya gitmek için gecelerler. Dâbbetü'l-arz geceleri kendilerine doğru gelirken konaklar ve sabah vaktine ulaştıklarında ise Dâbbe onların yanına gelir. O kadar büyüktür ki insanları başı ile kuyruğu arasında toplar geçen her mü'mine dokunur. Hiçbir münâfık ve kâfir yoktur ki onu mühürlemesin. Deccal çıkana kadar tevbe kapısı açıktır. O durumdan sonra mü'min titreme gibi bir hal alacak. Dâbbe, münâfık ve kâfirin iştirme yerlerine girecek. Kavrulmuş bir şey gibi. Sonra güneş battığı yerden doğuncaya kadar tevbe kapısı açıktır.

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahric etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁰⁵

106. Hadis

حَدَّثَنَا يَزِيدُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ وَعَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَوْسِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رضي الله عنه - : قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم قالتخرج الدابة ومعها خاتم سليمان وعصا موسى

³⁰³ Müsned Ebû Ya'la, c. X, s. 67.

³⁰⁴ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c.VIII, s. 14.

*Görüşmediği veya görüştüğü halde riveyette bulunmadığı şeyhten, işittiği zannını uyandıracak şekilde rivâyet edilmesi.

**Adalet ve zabt sıfatlarını tam olarak taşıyan râvî.

³⁰⁵ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 484.

فتجلو وجه المؤمن بالعصا وتختم أنف الكافر بالخاتم حتى إن أهل الخوان ليجتمعون فيقول هذا يا مؤمن ويقول هذا يا كافر

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v), şöyle buyurmuştur: Dâbbetü'l-arz denilen yaratık kıyâmete yakın çıktığında beraberinde Süleyman'ın mührü ve Musa'nın âsası da bulunacaktır. Mü'minin yüzü pırıl pırıl olacak, kâfirin burnu da mühürle mühürlenecektir. Bu yüzden bir yerde oturanlar birbirini tanıyacaklar ve bu mü'mindir, bu da kâfirdir, diyebilecekler.³⁰⁶

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için; Bu hadisin isnadı Ali b. Zeyd b. Cüd'an'ın zayıflığından dolayı zayıftır, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁰⁷

3. Dâbbe'nin hangi sebeple çıkacağı

107. Hadis

حدثنا أبو إسحاق إبراهيم بن محمد بن يحيى ثنا عبد الرحمن بن أبي حاتم ثنا أبو سعيد الأشج ثنا أبو أسامة عن إدريس بن يزيد الأودي عن عطية عن بن عمرو رضي الله عنهما في قوله عز وجل ! > وإذا وقع القول عليهم أخرجنا لهم دابة من الأرض النمل قال إذا لم يأمرؤا بالمعروف ولم ينهوا عن المنكر

İbn Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre “o söz başlarına geldiği zaman ise onlara yerden bir Dâbbe (hareketli bir canlı) çıkarırız.”³⁰⁸ âyeti için iyilik emredilmediği ve kötülükten nehyedilmediği zaman, bu olacaktır, demiştir.³⁰⁹

4. Dâbbe'nin üç farklı yerden çıkışı

108. Hadis

حدثنا أبو العباس محمد بن يعقوب ثنا الحسن بن علي بن عفان العامري ثنا عمرو بن محمد العنقزي ثنا طلحة بن عمرو الحضرمي عن عبد الله بن عبيد بن عمير الليثي عن أبي الطفيل عن أبي سريحة الأنصاري رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال يكون للدابة ثلاث خراجات من الدهر تخرج أول خرجة بأقصى اليمن فيفشو ذكرها بالبادية ولا يدخل ذكرها القرية يعني مكة ثم يمكث زمانا طويلا بعد ذلك ثم تخرج خرجة أخرى قريبا من مكة فينشر ذكرها في أهل البادية وينشر ذكرها بمكة ثم تكمن زمانا طويلا ثم بينما الناس في أعظم

³⁰⁶ Ahmed, Müsned, c. II, s. 295.

³⁰⁷ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XIII, s. 321.

³⁰⁸ Neml, 82.

³⁰⁹ Hâkim, Müstedrek, IV,484; Beyhaki, Şu'abü'l-İman, c. XV, s. 172.

المساجد حرمة وأحبها إلى الله وأكرمها على الله تعالى المسجد الحرام لم يرعهم إلا وهي في ناحية المسجد تدنو وتربو بين الركن الأسود وبين باب بني مخزوم عن يمين الخارج في وسط من ذلك فيرفض الناس عنها شتى ومعا ويثبت لها عصابة من المسلمين عرفوا أنهم لن يعجزوا الله فخرجت عليهم تنفض عن رأسها التراب فبدت بهم فجالت عن وجوههم حتى تركتها كأنها الكواكب الدرية ثم ولت في الأرض لا يدركها طالب ولا يعجزها هارب حتى أن الرجل ليتعوذ منها بالصلاة فتأتيه من خلفه فتقول أي فلان الآن تصلي فيلتفت إليها فتسمه في وجهه ثم تذهب فيجاور الناس في ديارهم ويصطحبون في أسفارهم ويشتركون في الأموال يعرف المؤمن الكافر حتى أن الكافر يقول يا مؤمن أقضني حقي ويقول المؤمن يا كافر أقضني حقي

Ebi Seriha el-Ensari (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resulüllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Dâbbenin zaman içinde (yani dünyada) üç çıkışı vardır: 1. Bâdiye'nin uzağında Yemen'in ucundan çıkar. Fakat onun zikri (onun çıktığına dâir haber) köye yani Mekke'ye varmaz. Sonra uzun zaman gizlenir. 2. Sonra bir kere daha çıkar ve bu kez onun zikri, yani çıkış haberi çöllerde yayılır ve Mekke'ye de ulaşır. Sonra uzun zaman gizlenir. 3. İnsanlar, Allah'a karşı en şerefli ve en büyük mescidin nezdinde iken (Allah'ın katında mescidlerin en ikramlısı Mescid-i Haram'dır), bu Dâbbe Rûkn Esved ile Beni Mahzum arasından, yani (haremden çıkanın sağına doğru olan yerdir) çıkar. Başından toprağı silkerken bağırması muhakkak insanları çok korkutur ve paniğe uğratır. Bunun üzerine insanlar onun yanından çeşitli yönlerde kaçışırlar. Fakat kendilerinin Allah'ı aciz bırakmayacaklarına inanan mü'minlerden bir topluluk koşmayıp Dâbbe'nin yanında sebat ederler. Bu Dâbbe de önce onlardan başlayarak yüzlerini parlatır. Hatta onların yüzlerini en parlak yıldız gibi parlatır ve yanlarından ayrılır. Sonra bu Dâbbe dönüp yeryüzünde hareket eder. Artık ona ne takip eden yetişebilir ne de kaçan kurtulabilir. Hatta kişi ondan sığınarak namaza durur. O da bunun arka tarafından yanına gelir ve: Ey filanca! Şimdi mi namaz kılıyorsun? Der ve yönelip yüzünü damgalar. Sonra da çekip gider. (O zamanda) insanlar mallarda müşterek, şehirlerde barış halinde olurlar ve mü'minler kâfirlerden ayırddilerek tanınırlar. Hatta mü'min kimse: Ey kâfir! Bana hakkımı edâ et, yani ver, diye hitap eder. Kâfir de: Ey mü'min! Sen de bana hakkımı ver, der.³¹⁰

³¹⁰ Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. III, s. 173; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 483

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadis için isnadı sahih bir hadistir. Dâbbetü'l-arz konusunda en açık hadistir. Ancak Şeyhayn tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³¹¹

5. Dâbbe'nin çıkışı

109. Hadis

حدثنا عبد بن حميد حدثنا يعلى بن عبيد عن فضيل بن غزوان عن أبي حازم عن أبي هريرة : عن النبي صلى الله عليه وسلم قال ثلاث إذا خرجن { لا ينفع نفسا إيمانها لم تكن آمنت من قبل } الآية الدجال والدابة وطلوع الشمس من المغرب أو من مغربها

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v), şöyle buyurmuştur: “Üç şey çıkmadan önce “kişi iman etmemiş ise o kişiye artık imanı fayda vermeyecektir.”³¹² “Deccâl, Dâbbetü'l-arz ve güneşin batıdan doğması.”

Tirmizî (ö. 279/892), bu hadis için hasen-sahih* değerlendirmesinde bulunmaktadır. Ebû Hazm ise o Eşcail Kufî'dir. İsmi ise Selman'dır.³¹³

110. Hadis

حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي حَيَّانَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا وَتَخْرُجُ الدَّابَّةُ عَلَى النَّاسِ ضَحَى فَأَيُّهُمَا خَرَجَ قَبْلَ صَاحِبِهِ فَأَلْخَرَى مِنْهَا قَرِيبٌ وَلَا أَحْسِبُهُ إِلَّا طُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا هِيَ الَّتِي أَوَّلًا

Abdullah İbn Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Güneş batıdan doğar, dâbbe kuşluk vakti insanlara çıkar, hangisi önce çıkarsa diğeri onun takipçisidir. Tahmin ediyorum öncelikle güneş batıdan doğar.³¹⁴

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyete şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı Şeyhayn'ın şartlarına sahihtir. Süfyan; Süfyanı sevri'dir. Ebû Hayyan ise Yahya b. Sait b. Hayyan et-Teymi'dir.³¹⁵

³¹¹ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 483.

³¹² En'am, 158.

³¹³ Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'an, 7, h. no: 3072.

*Hadisin birkaç senedi vardır ve hadis sahih derecesine ulaşmıştır. Hadis hem hasendir hem de sahih, bir senedden hasendir bir senedden sahihtir.

³¹⁴ Ahmed, Müsned, c. II, s. 164.

111. Hadis

أخبرنا الحسن بن سفيان قال : حدثنا أمية بن بسطام قال : حدثنا يزيد بن زريع قال : حدثنا شعبة عن قتادة عن الحسن عن زياد بن رباح : عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه و سلم قال : (بادروا بالعمل ستا : الدجال والدخان ودابة الأرض وطلوع الشمس من مغربها وأمر العامة وخويصة أحدكم

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v)'den şöyle buyurmuştur: Altı şeyden: Deccal'dan, Dumandan, Dâbbetü'l-arz'dan, Güneş'in battığı yerden doğmasından umumen gelecek fitneden, birinizin hassaten başına gelecek vakıadan önce amellere koşun.³¹⁶

112. Hadis

عن عبد الله بن مسعود قال : التوبة معروضة على ابن آدم إن قبلها ما لم يخرج إحدى ثلاث : ما لم تطلع الشمس من مغربها أو تخرج الدابة أو يخرج يأجوج ومأجوج

Abdullah İbn Mesud (r.a.)'dan şöyle rivâyet edilmiştir. “Üç şey çıkmadan önce insan tevbe edebilir. Bunlar; Güneş batıdan doğmadıkça, Dâbbe ve Ye'cüc ve Me'cüc çıkmadıkça.”³¹⁷

Heysemi (ö. 807/1404) Tebarani'nin bu hadisin isnadı için Munkati'dir değerlendirmesinde bulunmaktadır.³¹⁸

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Ziyad b. Riyah onun ricalindendir, geri kalanlar ise Şeyhayn'ın ricalinden olup sıkı râvîleridir.³¹⁹

6. Dâbbe çıktıktan sonraki durum

113. Hadis

أخبرني أبو بكر محمد بن المؤمل ثنا الفضل بن محمد بن المسيب ثنا نعيم بن حماد ثنا بن لهيعة عن عبد الوهاب بن حسين عن محمد بن ثابت البناني عن أبيه عن الحارث عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه عن النبي صلى

³¹⁵ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XI, s. 86.

³¹⁶ Ahmed, Müsned, c. II, 56, s. 324; Müslim, Fiten, 25, h. no: 2947.

³¹⁷ Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c.XI, s. 190.

³¹⁸ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. X, s. 356.

³¹⁹ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c.XIV, 56, s. 441.

الله عليه وسلم قال خروج الدابة بعد طلوع الشمس من مغربها فإذا خرجت لطمت إبليس وهو ساجد ويتمتع المؤمنون في الأرض بعد ذلك أربعين سنة لا يتمنون شيئا إلا أعطوه ووجدوه ولا جور ولا ظلم وقد أسلم الأشياء لرب العالمين طوعا وكرها حتى أن السبع لا يؤذي دابة ولا طيرا ويلد المؤمن فلا يموت حتى يتم أربعين سنة بعد خروج دابة الأرض ثم يعود فيهم الموت فيمكثون كذلك ما شاء الله ثم يسرع الموت في المؤمنين فلا يبقى مؤمن فيقول الكافر قد كنا مرعوبين من المؤمنين فلم يبق منهم أحد وليس تقبل منا توبة فيتهارجون في الطرق تهارج البهائم ثم يقوم أحدهم بأمه وأخته وإبنته فينكحها وسط الطريق يقوم عنها واحد وينزو عليها آخر لا ينكر ولا يغير فأفضلهم يومئذ من يقول لو تتحيتم عن الطريق كان أحسن فيكونون كذلك حتى لا يبقى أحد من أولاد النكاح ويكون أهل الأرض أولاد السفاح فيمكثون كذلك ما شاء الله ثم يعقر الله أرحام النساء ثلاثين سنة لا تلد امرأة ولا يكون في الأرض طفل ويكون كلهم أولاد الزنى شرار الناس وعليهم تقوم الساعة

Abdullah İbn Mes'ud (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Dâbbenin çıkışı güneşin batıdan doğmasından sonradır. Artık Güneş batıdan çıkınca İblis'e secdedeyken tokat atar. Bundan sonra yeryüzünde 40 sene mü'minler ferah içinde olurlar. Ne isterlerse Allah-u Teâlâ onlara verir. Kendilerine verilir ve istedikleri şeyi hazır bulurlar. Hiçbir zulüm hiçbir haksızlık yoktur. Artık her şey âlemlerin Rabbi olan Allah'a kendini teslim etmiştir. İsteyerek veya istemeyerek itaat etmiştir. Hatta o derece ki yırtıcı hayvanlar hiçbir hayvana hiçbir kuşa eziyet etmezler. Dâbbetü-l Arz'ın çıkışından sonra mümin 40 seneyi doldurmayana kadar ölmeyecek. Sonra kendilerine öyle bir ölüm gelecek ki Allahu Teâlâ'nın dilediği müddet beklerler mü'minler arasında ölüm yayılacak hiçbir Mümin kalmayacak kâfirler diyecek ki biz mü'minlerden korkuyorduk artık onlardan kimse kalmadı artık bizim tövbemiz kabul edilmeyecek ve onlara bir şaşkınlık gelecek, hayvanların şaşkınlığı gibi yollarda şaşkın kalacaklar. Onlardan bir tanesi annesiyle, kız kardeşiyle, yolun ortasında ilişkide bulunacak, kendisine nikâhlayacak onların çocuğu olacak ve başkası aynı kadınla ilişkide bulunacak. Artık bu durum çirkin görülmecek kimse kimseyi kıskanmayacak. Onların o durumda en düzgünü o kişidir ki bari yoldan çekilseniz daha güzel olur diyen olacak. İslâmiyet'e uygun hiçbir nikâh kalmaz onlardan hepsi zinakar çocuğu olduktan sonra bu şekilde Allah'ın dilediği gibi yaşarlar. Allah-u Teâlâ kadınların rahmine bir kısırlık verir 30 sene müddetçe hiçbir kadın çocuk doğuramaz ve yeryüzünde çocuk kalmaz. Hepsi zina çocuğu olunca, hemde insanların en şerlisi olunca, işte bunların üzerlerine kıyâmet kopar.

Hâkim (ö. 405/1014), bu rivâyet için, Muhammed b. Sabit b. Eslem el Benna, Ravilerden bu kişi Basralıların en ileri gelenlerinden ve tabiinin evlatlarındandır. Ancak Abdülvehhab b. Hüseyin mechuldür,* değerlendirmesinde bulunmaktadır.³²⁰

7. Dâbbe'yi görünce yapılacak iş

114. Hadis

حدثنا الحسن بن عمر بن شقيق حدثنا معروف بن حسان عن سعيد عن قتادة عن ابن بريدة عن عبد الله بن مسعود أنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : إذا انفلتت دابة الأرض بأرض فلاة فليناد : يا عباد الله احبسوا ! يا عباد الله احبسوا ! فإن الله حاضرا في الأرض سيحبسه

Abdullah b. Ömer (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Hz Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Dâbbetü'l-arz denilen hayvan çorak bir yerde hareket edince şöyle deyin; Ey Allah'ın kulları! Onu hapsedin. Ey Allah'ın kulları! Onu hapsedin Allah'ın bir bekçisi vardır orda elbette onu, o hapsedecektir.³²¹

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin bu rivâyette bulunduğunu râvîlerden Ma'ruf b. Hassan'ın zayıf olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³²²

Genel Değerlendirme: Bu konuda Dabbe'ye dair rivâyetleri ele alarak değerlendirdik. Genel kanaatimiz Dabbe meselesi Kur'an-ı Kerim'de geçmesine rağmen özellikle çıkacağı yeri ifade eden rivâyetlerin zayıf hatta cidden zayıf olduğunu görmekteyiz. Yer tayin etmeyen rivâyetlerin ise genellikle hasen derecesinde olduğunu ifade edebiliriz.

E. YE'CÜC VE ME'CÜC'ÜN ÇIKIŞI

Bu konuda, Ye'cüc ve Me'cüc'ün çıkma sebebi, hacc ve umrenin devam edeceği, yapacağı işler ve akıbetleri, onların cehennemlik oldukları gibi meseleler ele alınarak buna dâir rivâyetlerin değerlendirilmesi yapılacaktır.

115. Hadis

³²⁰ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 520.

*Hadis öğrenimiyle şöhret kazanmamış ve hadisi sadece tek bir râvî yoluyla gelen kimse.

³²¹ Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. X, s. 217.

³²² Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. X, s. 188.

حدثنا أبو اليمان أخبرنا شعيب عن الزهري. وحدثنا إسماعيل حدثني أخي عن سليمان عن محمد بن أبي عتيق عن ابن شهاب عن عروة بن الزبير أن زينب بنت أبي سلمة حدثته عن أم حبيبة بنت أبي سفيان عن زينب بنت جحش زوج النبي صلى الله عليه وسلم قالت : (خرج رسول الله صلى الله عليه وسلم فزعا محمرا وجهه يقول : لا إله إلا الله ويل للعرب من شر قد اقترب فتح اليوم من ردم يأجوج ومأجوج مثل هذه) وحلق بأصبعه الإبهام والتي تليها قالت : فقلت : يا رسول الله أنهلك وفينا الصالحون ؟ قال : (نعم إذا كثر الخبث)

Hız. Peygamber (s.a.v)'in zevcesi Zeyneb binti Cahş (r.an.) şöyle demiştir: Bir gün Resûlullah (s.a.v) korkarak yüzü kızarmış olduğu halde dışarı çıktı: «Allah'dan başka İlâh yoktur! Yaklaşan şerden vay Arabın haline! Bugün Ye'cüc Me'cüc seddinden şunun kadarı açıldı. Diyordu. Râvî başparmağı ile ondan sonra gelen parmağı halka yapmıştır. Zeyneb demiş ki: Ben: Yâ Resûlallah! Aramızda salihler varken biz helak mi olacağız? Dedim. Evet! Fısku fücür çoğaldığı vakit buyurdular.³²³

Şuayb el-Arnaud, bu hadisin Şeyhayn'ın şartlarına göre sahih olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³²⁴

1. Ye'cüc ve Me'cüc zamanında hac ve umre

116. Hadis

حدثنا أحمد حدثنا أبي حدثنا إبراهيم عن الحجاج بن حجاج عن قتادة عن عبد الله بن أبي عتبة عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه : عن النبي صلى الله عليه وسلم قال (ليحجن البيت وليعتمرن بعد خروج يأجوج ومأجوج)

Ebû Saîd (r.a) den Hız. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Ye'cüc ve Me'cüc çıkmasından sonrada kesinlikle Kâbe hacc edilip umre yapılacaktır.³²⁵

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için bu hadisin isnadı Müslim'in şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³²⁶

117. Hadis

³²³ Buhârî, Menakıb, 25, Fiten, 28; Ahmed, Müsned, c.XXXXXV s. 403-404; Müslim, Fiten, I, h. no: 2880; el-Fârîsi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c.XV, s. 246.

³²⁴ el-Fârîsi, a.g.e, a.y.

³²⁵ Buhârî, Hacc, 47; Ahmed, Müsned, c. III, s. 27; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 452; c. XVIII, s. 160; Beyhaki, Şuabu'l-ıman, c. XV, s. 163.

³²⁶ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XVII, s. 316.

حدثني إسحاق بن نصر حدثنا أبو أسامة عن الأعمش حدثنا أبو صالح عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه :
عن النبي صلى الله عليه و سلم قال (يقول الله تعالى يا آدم فيقول لبيك وسعديك والخير في يديك فيقول أخرج
بعث النار قال وما بعث النار ؟ قال من كل ألف تسعمائة وتسعة وتسعين فعنده يشيب الصغير وتضع كل ذات
حمل حملها وترى الناس سكارى وما هم بسكارى ولكن عذاب الله شديد) . قالوا يا رسول الله وأينا ذلك الواحد ؟
قال (أبشروا فإن منكم رجلا ومن يأجوج ومأجوج ألفا . ثم قال والذي نفسي بيده إني أرجو أن تكونوا ربع أهل
الجنة) . فكبرنا فقال (أرجو أن تكونوا ثلث أهل الجنة) . فكبرنا فقال (أرجو أن تكونوا نصف أهل الجنة) .
فكبرنا فقال (ما أنتم في الناس إلا كالشعرة السوداء في جلد ثور أبيض أو كشعرة بيضاء في جلد ثور أسود)

Ebû Saîd el-Hudri (r.a.)’dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle
buyurmuştur: “Allah Teâla: “Ey Âdem! Diye buyurur, o da “Emret Allah’ım, ben
Senin sayende mutluluğu elde ederim. İyilik Senin elindedir.” der. Allah:
“cehennemlikleri seçip çıkar!” buyurur. O da: “cehennemliklerin sayısı nedir?” der.
Allah : “Her bin kişiden dokuz yüz doksan dokuz!” buyurur. Bu sırada (korku ve
endişeden) çocuğun başı ağırır, “Tüm hamileler çocuğunu düşürür. Sarhoş
olmadıkları halde insanları sarhoş olmuş görürsün. Ancak Allah’ın azabı çok
şiddetlidir.”³²⁷ Oradaki sahabiler: “ Ey Allah’ın Resulü, geriye kalan bir, hangimiz
olabilir?” dediler: “Sevinin ki sizden bir kimseye, Yecüc ve Me’cüc’den bin kişi
düşer” buyurdu. (Yani Yecüc ve Mecüc’ün sayısı sizin bin katınızdır.) Sonra şöyle
buyurdu: “Canım elinde olan Allah’a yemin ederim ki ben sizin cennetliklerin dörtte
biri olmanızı umarım” Biz bu müjdeden dolayı “Allahu Ekber” dedik. Bunun
üzerine: “Sizin cennetliklerin üçte biri olmanızı umarım” buyurdu, biz yine “Allahu
Ekber” dedik, bu sefer: “Sizin cennetliklerin yarısı olmanızı umarım” buyurdu, biz
yine “Allahu Ekber” dedik. Arkasından: Siz(sayıca oradaki) insanlar arasında beyaz
bir öküzün derisindeki ancak siyah bir kıl kadarsınız. Yahut da siyah bir öküzün
derisindeki beyaz bir kıl kadarsınız, buyurdu.³²⁸

2. Ye’cüc ve Me’cüc’ün yapacakları işler ve akıbetleri

118. Hadis

حدثنا أبو بكر أحمد بن سلمان الفقيه ببغداد حدثنا الحسن بن مكرم حدثنا يزيد بن هارون أنبأ العوام بن حوشب
عن جبلة بن سحيم عن مؤثر بن غفارة عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال * لما أسري ليلة أسري بالنبي

³²⁷ Hacc, 2.

³²⁸ Buhâri, Enbiya, 7.

صلی اللہ علیہ وسلم لقي إبراهيم وموسى وعيسى فتذاكروا الساعة فبدأوا بإبراهيم فسأله عنها فلم يكن عنده منها علم ثم موسى فلم يكن عنده منها علم فتراجعوا الحديث إلى عيسى فقال عيسى عهد الله إلي فيما دون وجبتها فلا نعلمها قال فنكر من خروج الدجال فاهبط فاقتله ويرجع الناس إلى بلادهم فيستقبلهم يأجوج ومأجوج وهم من كل حدب ينسلون فلا يمرون بماء إلا شربوه ولا يمرون بشيء إلا أفسدوه فيجأرون إلى الله فيدعون الله فيميتهم فتجأر الأرض إلى الله من ريحهم ويجأرون إلي فادعوا الله فيرسل السماء بالماء فيحمل أجسامهم فيقذفها في البحر ثم ينسف الجبال وتمد الأرض مد الأديم فعهد الله إلي إذا كان ذلك فإن الساعة من الناس كالحامل المتم لا يدري أهلها متى تفجأهم بولادتها ليلا أو نهارا قال عبد الله بن مسعود فوجدت تصديق ذلك في كتاب الله عز وجل حتى إذا فتحت يأجوج ومأجوج وهم من كل حدب ينسلون

Abdullah bin Mes'ud (r.a.)'dan şöyle rivâyet edilmiştir: Resûlullah (s.a.v) geceleyin (Mi'rac) götürüldüğü zaman İbrahim, Musa ve İsa (Aleyhimusselam) 'a rastladı da kıyâmetin (ne zaman kopacağı) hakkında müzakere ettiler. (Müzakereye) İbrahim (a.s.) ile başlayarak kıyâmet (in ne zaman kopacağını) ona sordular. Konu hakkında onun yanında bir bilgi yoktu. Sonra Musa (a.s.)'a sordular. Onun yanında da konu hakkında bir bilgi yoktu. Bunun üzerine söz İsa b. Meryem'e verildi. O kıyâmetin kopmasına yakın şeyler (olaylar) hakkında bana bilgi verildi ama kıyâmetin kopması (vaktini) Allah'tan başka kimse bilemez, dedikten sonra Deccal'i anlattı. Dedi ki: “Sonra ben inip onu öldüreceğim ve bundan sonra halk memleketlerine dönecekler. Bu kere onların karşısına Ye'cüc ve Me'cüc çıkacak ve her tepeden hızla gideceklerdir. Artık Ye'cüc ve Me'cüc uğradıkları her suyu içip tüketecekler ve uğrayacakları her şeyi bozup altüst edecekler. Bunun üzerine halk feryat ederek Allah'tan yardım dileycekler. Ben de Allah'a dua ederek, Ye'cüc ve Me'cüc'ün öldürmesini dileyeceğim. (Bu dilek kabul olunacak) ve yer onların (leşlerinin) kokusu ile pis kokacak. Ben yine Allah'a dua edeceğim. Allah'da bir su gönderecek ve o su onları taşıyıp denize atacaktır. Daha sonra dağlar ufaltılıp dağıtılacak ve yer derinin yayılıp genişletildiği gibi yayılıp genişletilecektir. İşte o durum olunca insanlara yakınlık bakımından kıyâmetin, ev halkı doğumu, gecemi gündüzümü aniden karşılaştıkları hamile kadın gibi olacağı bana bildirildi. (Ravi) İbn Mesud demiştir ki: Bunun tasdiki Allah-u Teâlâ'nın Kitabı'nda “Nihâyet Ye'cüc ve Me'cüc'ün seddi aşır da her tepeden hızla indikleri”³²⁹ mevcuttur. ³³⁰

³²⁹ Enbiya, 96.

³³⁰ Hâkim, Müstedrek, c. II, s. 385.

Hâkim (ö. 405/1014), isnadının sahih olduğunu fakat Şeyhayn'ın tahrir etmediklerini bildirmiştir. Müessir'e gelince o bilinmeyen bir râvî değildir. Abdullah b. Mesud ve Bera Azib ve tabiinden bir gurup ondan rivâyette bulunmuşlardır.³³¹

119. Hadis

حدثنا علي بن سعيد الرازي قال نا محمد بن عمرو بن حنان الحمصي قال نا يحيى بن سعيد العطار قال نا محمد بن إسحاق عن الاعمش عن شقيق بن سلمة عن حذيفة بن اليمان قال سألت رسول الله صلى الله عليه و سلم عن يأجوج ومأجوج قال يأجوج امة ومأجوج امة كل امة اربعمائة الف امة لا يموت الرجل حتى ينظر إلى الف ذكر بين يديه من صلبه كل واحد قد حمل السلاح قلت يا رسول الله صفهم لنا قال هم ثلاثة اصناف صنف منهم أمثال الأرز قلت وما الأرز قال شجر بالشام طول الشجرة عشرون ومائة ذراع في السماء فقال رسول الله صلى الله عليه و سلم هؤلاء الذين لا يقوم لهم حيل ولا حديد وصنف منهم يفتش بأذنه ويلتحف بالأخرى لا يمرون بفيل ولا وحش ولا جمل ولا خنزير إلا أكلوه ومن مات منهم أكلوه مقدمتهم بالشام وساقطهم بخراسان يشربون انهار المشرق وبحيرة طبرية

Huzeyfe İbn Yeman (r.a.) şöyle demiştir. Ben Resûlullah (s.a.v.)'a Ye'cüc Me'cüc'ü sordum. Şöyle buyurdu: “Ye'cüc bir ümmettir. Me'cüc'de bir ümmettir. Her bir ümmet dört yüz bin ümmettir. Onlardan bir adam öldüğü zaman, sulbünden eli silahlı tam bin kişi karşısına çıkar. “Dedim ki: “Ey Allah'ın Resûlu onları bize anlatır mısın?” Şöyle buyurdu: “Onlar üç sınıftır. Onların bir sınıfı erz gibidir.” “Erz ne demektir.” “O, Şam'da bir ağaçtır ki o ağacın uzunluğu yüz yirmi arşındır. Göğe doğru yükselir. İşte bunlara ne dağ dayanır ve ne de demir. Onların ikinci sınıfı olanı da kulaklarının birini serer, ötekini de kendisine yorgan yapıp öyle yatar. Fil, yabani hayvan, deve ve domuz ne görürlerse yerler. Onlardan birisi öldüğünde de onu yerler. Onların bir ucu Şam'da, bir ucu da Horasan'da olacaktır. Doğu nehirlerinin tümünü ve Taberiye gölünü de içeceklerdir.”³³²

Heysemi (ö. 807/1404), bu rivâyetin Evsat'ta geçtiğini, râvîlerden Yahya b. Saîd'in zayıf olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³³³

120. Hadis

³³¹ Hâkim, Müstedrek, c. II, s. 385.

³³² Taberânî, Mu'cemu'l-Evsat, c. IV, s. 155.

³³³ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 13.

عبد الله بن عمرو عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : إن يأجوج ومأجوج من ولد آدم ولو أرسلوا لأفسدوا على الناس معاشهم ولن يموت منهم رجل إلا ترك من ذريته ألفا فصاعدا وإن من ورائهم ثلاث أمم : تاويل وتاريس ومنسك

Abdullah b. Ömer: Hz.Peygamber'in şöyle dediğini rivâyet etmiştir. “Yecüc ve Mecüc Âdem'in neslindendir. Onlar insanlara gönderilse onların yaşantılarını (bütünüyle) ifsad ederler. Onlardan biri öldüğü zaman zürriyetinden geride binlercesi gelir. Onların ardından üç ümmet vardır. Tâvil, Târnes ve Mensek. “

Heysemi (ö. 807/1404), râvîlerin sıkı râvîler olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³³⁴

121. Hadis

حدثني محمد بن صالح بن هانئ ثنا المسيب بن زهير ثنا عاصم بن علي ثنا شعبة عن أبي إسحاق قال سمعت وهب بن جابر يحدث عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال * يأجوج ومأجوج يمر أولهم بنهر مثل دجلة ويمر آخرهم فيقول قد كان في هذا النهر مرة ماء ولا يموت رجل إلا ترك ألفا من ذريته فصاعدا ومن بعدهم ثلاثة أمم تاويس وتاويل وناسك ومنسك

Abdullah b. Ömer (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Ye'cüc ve Me'cücün ilk öncüleri dicleye benzer. Bir nehre uğrarlar. Sonuncuları da oraya uğrayınca “Bu nehirde bir defasında su vardı” derler. Onlardan biri öldüğü zaman zürriyetinden geride binlercesi gelir. Onların ardından üç ümmet vardır. Tâvil, Nasik ve Mensek

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadis için Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir; fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³³⁵

122. Hadis

حدثنا أبو كريب . حدثنا يونس بن بكير عن محمد بن إسحاق . حدثني عاصم ابن عمر بن قتادة عن محمود بن لبيد عن أبي سعيد الخدري أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : تفتح يأجوج ومأجوج . فخرجون كما قال الله تعالى (21 / 96) وهم من كل حدب ينسلون . فيعمون الأرض . وينحاز منهم المسلمون . حتى يصير بقية المسلمين في مدائنهم وحصونهم . ويضمون إليهم مواشيهم . حتى أنهم ليمرون بالنهر فيشربونه حتى ما يذرون

³³⁴ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 13.

³³⁵ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 489.

؟ ؟ فيه شيئاً فيمر آخرهم على أثرهم . فيقول قائلهم لقد كان بهذا المكان مرة . ويظهرون على الأرض . فيقول قائلهم هؤلاء أهل الأرض قد فرغنا منهم ولننازلن أهل السماء . حتى إن أحدهم ليهز حربته إلى السماء فترجع مخضبة بالدم . فيقولون قد قتلنا أهل السماء . فبينما هم كذلك إذ بعث الله دواب كنغف الجراد . فتأخذ بأعناقهم فيموتون موت الجراد . يركب بعضهم بعضاً . فيصبح المسلمون لا يسمعون لهم حساً . فيقولون من رجل يشري نفسه وينظر مافعلوا . فينزل منهم رجل قد وطن نفسه على أن يقتلوه . فيجدهم موتى . فيناديهم ألا أبشروا . فقد هلك عدوكم . فيخرج الناس ويخلون سبيل مواشيهم . فما يكون لهم رعي إلا لحومهم . فتشكر عليها كأحسن ما شكرت من نبات أصابته قط)

Ebû Saîd el-Hudri (r.a)'den rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Ye'cüc ve Me'cüc Seddi açılacak ve Allah Teâlâ'nın; "Onlar her tepeden hızla inecekler"³³⁶ âyetinde buyurduğu gibi onlar çıkıp yeryüzünü istila edecekler. Müslümanlar da onlar (ın saldırısını)dan dolayı yerlerini bırakıp geri çekilecekler. Hatta kalan Müslümanlar şehirlerine ve karalarına (sığınmış) olacak ve mevagi (deve sığır, koyun ve keçi) sürülerini yanlarına barındıracaklar (yani meraya gönderemeyecekler). Ye'cüc ve Me'cüc (öncüleri) nehre uğrayıp yatağında hiçbir şey kalmayacak şekilde suyunu içip tüketecekler. Onların arkasında gelen geridekiler oraya uğrayacaklar ve sözcüleri: Şüphesiz bu yerde bir kere su vardı, diyecek. Onlar yeryüzüne Hâkim olacaklar. Sonra sözcüleri: Şu insanlar yeryüzü halkıdır, işlerini bitirdik. And olsun ki şimdi gök halkı ile savaşağız, diyecek. Hatta onlardan biri harbesini göğşe doğru fırlatacak ve harbesi kana bulanmış olarak dönecektir. Bunun üzerine onlar: Biz gök halkını da şüphesiz öldürdük, diyecekler. Onların böyle olduğu sırada Allah aniden deve kurdu sürüsüne benzer hayvanlar gönderecek ve bu hayvanlar onları boyunlarından yakalayacak ve onlar çekirge sürüsünün ölümü gibi ölüp birbirinin üstüne yığılıp kalacaklar. Sabahleyin Müslümanlar onların ses sedasını işitmeyecekler. Bunun üzerine müslümanlar: Kim canını feda edip onların ne yaptığına bakacak? Diyecekler. Bunun üzerine Müslümanlar'dan nefsinin Ye'cüc ve Me'cüc'e öldürtmeye hazırlanmış durumda olan bir adam (sığındığı yerden) inecek ve Ye'cüc ile Me'cüc gurubunu ölmüş olarak bulacak. Bunun üzerine Müslümanlara şöyle seslenecek: Dikkat ediniz! Sizleri müjdeliyorum. Düşmanlarınız ölmüşlerdir. Bunun üzerine Müslümanlar (sığındıkları yerlerden) dışarı çıkacaklar ve küçükbaş, büyükbaş hayvanlarını salıverecekler. Resûlullah (s.a.v) buyurdu ki: “ Canım

³³⁶ Enbiya, 96.

(kudret) elinde olan (Allah)'a yemin ederim ki yerdeki hayvanlar onların etlerini yemek sureti) ile muhakkak iyice semizlenecek ve memeleri süt ile dolacaktır.”³³⁷

El-Kenâni (ö. 840), bu rivâyet için isnadının sahih, râvîlerinin sıkı olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³³⁸

123. Hadis

- حدثنا أزهر بن مروان . حدثنا عبد الأعلى . حدثنا سعيد عن قتادة . قال حدثنا أبو رافع عن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم : (يأجوج ومأجوج يحفرون كل يوم . حتى إذا كادوا يرون شعاع الشمس قال الذي عليهم ارجعوا فسنحفره غدا . فيعيده الله أشد ماكان . حتى إذا بلغت مدتهم وأراد الله أن يبعيهم على الناس حفروا . حتى إذا كادوا يرون شعاع الشمس قال الذي عليهم ارجعوا . فستحفرونه غدا إن شاء الله تعالى . واستثنوا . فيعودون إليه . وهو كهيتته حين تركوه . فيحفرونه ويخرجون على الناس فينشقون الماء . ويتحصن الناس منهم في حصونهم . فيرمون بسهامهم إلى السماء . فترجع عليها الدم الذي احفظ . فيقولون قهرنا أهل الأرض وعلونا أهل السماء . فيبعث الله نغفا في أفقائهم فيقتلهم بهضا) قال رسول الله صلى الله عليه و سلم (والذي نفسي بيده إن دواب الأرض لتسمن وتشكر شكرا من لحومهم)

Ebû Hureyre (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur; Ye’cûc ve Me’cûc hergün o seddi delmeye çalışırlar delmeye yaklaştıkları vakit başlarındaki amir onlara şöyle seslenir: “Dönün yarın delersiniz.” Allah’ta ertesi güne o seddin oyulan kısmını öncekinden daha sağlam duruma getirir. Sonunda müddetleri dolup Allah onları insanlar üzerine salmayı isteyince; Başlarındaki yetkili dönün onu “İnşallah” yarın delersiniz diyerek inşallah kelimesini söyler. Onlar ertesi gün geldiklerinde seddi dünkü bıraktıkları şekilde bulurlar ve seddi delerek insanlar arasına çıkarlar. Bütün suları içerler, İnsanlar onlardan kaçır, oklarını göğe fırlatırlar oklar kana bulanmış vaziyette geri döner. Bunun üzerine şımarık bir durumda şöyle derler: Yeryüzünde olanları kırıp geçirdik gökte olanları da mağlub ettik. Sonra Allah onların boyun köklerinde bir kurt meydana getirir de bu yüzden hepsi kırılıp yok olur giderler. Resûlullah (s.a.v) şöyle devam etti: Muhammed’in canını kudret elinde tutan Allah’a yemin ederim ki O kırılıp yok olan

³³⁷ İbn Mâce, Fiten,33, h. no: 4079.

³³⁸ el-Kenâni, Mısbahu’z-Zucâce Fi Zevâidi İbn Mâce, c.IV, s.200.

Ye'cüc ve Me'cüc'un leşlerini yeryüzündeki tüm hayvanlar yiyecek ve çok güzel beslenerek etlenip yağlanacaklardır³³⁹

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁴⁰

3. Ye'cüc ve Me'cüc'ün cehennemlik oldukları

124. Hadis

حدثنا محمد بن بشار حدثنا يحيى بن سعيد حدثنا هشام بن أبي عبد الله عن قتادة عن الحسن عن عمران بن حصين قال : كنا مع النبي صلى الله عليه و سلم في سفر فتفاوت بين أصحابه في السير فرفع رسول الله صلى الله عليه و سلم صوته بهاتين الآيتين { يا أيها الناس اتقوا ربكم إن زلزلة الساعة شيء عظيم } إلى قوله { عذاب الله شديد } فلما سمع ذلك أصحابه حثوا المطي وعرفوا أنه عند قول يقوله فقال هل تدرون أي يوم ذلك ؟ قالوا الله ورسوله أعلم قال ذاك يوم ينادي الله فيه آدم فيناديه ربه فيقول يا آدم ابعث بعث النار فيقول يا رب ؟ وما بعث النار فيقول من كل ألف تسعمائة وتسعة وتسعون في النار وواحد في الجنة فيئس القوم حتى ما أبدا بضاحكة فلما رأى رسول الله صلى الله عليه و سلم الذي بأصحابه قال اعملوا وأبشروا فوالذي نفس محمد بيده إنكم لمع خليقتين ما كانتا مع شيء إلا كثرناه يأجوج ومأجوج ومن مات من بني آدم وبني إبليس قال فسري عن القوم بعض الذي يجدون فقال اعملوا وأبشروا فوالذي نفس محمد بيده ما أنتم في الناس إلا كالشامة في جنب البعير أو كالرقعة في ذراع الدابة

İmrân b. Husayn (r.a)'dan şöyle rivâyet edilmiştir, Bir yolculukta Peygamberle beraberdik. Resûlullah (s.a.v) ile ashabı arasında yürüyüşte bir fark meydana gelmişti. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v), Hac sûresi 1-2. âyetlerini yüksek sesle okudu. Ashab bunu işitince bineklerini kamçılادılar Resûlullah (s.a.v)'in bir söz söylemek üzere olduğunu anladılar. Rasulullah (s.a.v), o günün nasıl bir gün olacağını biliyor musunuz? Buyurdu. Ashab: Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler. Resûlullah (s.a.v): O gün öyle bir gündür ki Allah Âdem'i çağırarak ve cehennemin payını cehenneme gönder buyuracak. Âdem'de şöyle diyecek: Ey Rabbim cehennemin payı ne kadardır. Allah'ta şöyle buyuracak her binden dokuz yüz doksandokuzu cehennemlik biri ise cennetliktir. Bunun üzerine orada bulunanlar o kadar üzüntüye kapıldılar ki yüzlerinde tebessüm izi bile kalmadı. Resûlullah

³³⁹ İbn Mâce, Fiten, 33, h. no: 4080.

³⁴⁰ el-Albâni, Silsiletu's-Sahihah, c. IV, s. 313.

(s.a.v), ashabının bu halini görünce şöyle buyurdu: “Kulluk yapınız ve iyimser olunuz. Muhammed’in canı elinde olan Allah’a yemin olsun ki sizler mahlûkatın ikisiyle berabersiniz Ye’cüc ve Me’cüc Bu iki gurup yaratıklar kimlerle beraber olurlarsa onları çoğaltırlar âdemoğlu ve İblis’in soyundan gelen kim olursa olsun. Ravi diyor ki: Bunu duyunca halkın yüzü güldü ve sıkıntıları gider gibi oldu. Sonra Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “Kulluk yapın iyimser olun Muhammed (s.a.v)’in canı kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki sizler tüm insanlar arasında devenin bir yanındaki ben gibisiniz veya binit hayvanlarının tırnaklarının iç kısmındaki iki tümsek gibisiniz. “

Tirmizî (ö. 279/892) bu hadisin hasen-sahih olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁴¹

125. Hadis

عبد الرحمن بن خبير بن نفير عن أبيه أنه سمع النواس بن سميان يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: (سيوقد المسلمون من قسي يأجوج ومأجوج ونشابهم وأترستهم سبع سنين)

Nevvas bin Sem'an (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Müslümanlar Ye'cuc ve Me'cuc'un (silah olarak kullandıkları) yaylarından, oklarından ve kalkanlarından yedi yıl ateş yakacaklardır.”³⁴²

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁴³

Genel Değerlendirme: Bu konda Ye’cuc-Me’cuc meselesine dair rivâyetleri ele aldık. Kanaatimize göre bu konuya dair rivâyetler tamamına yakını sahih derecesinde bazı yer belirterek yapılan rivâyetlerin ise zayıf ve hasen derecelerinde olduğunu ifade edebiliriz.

³⁴¹ Tirmizî, Tefsiru'l-Kuran, Hacc, 23, h. no: 3169.

³⁴² İbn Mâce, Fiten, 33, h. no: 4076.

³⁴³ el-Albâni, Silsiletu's-Sahihah, c. IV, s. 579.

F. FIRAT'TAN ALTIN ÇIKMASI

Bu konuda, Fırat'tan altın çıkacağı, bu altın yüzünden insanların çok büyük fitnelere, katillere maruz kalacağı, bu olaya şahit olanların bu durumda Fırat'tan hiç bir şey almamaları gibi rivâyetler ele alınarak bu rivâyetlerin değerlendirilmeleri yapılacaktır.

Fırat ismi, aslı Sumerce Bu-ra-nu-nu olan Asur dilindeki Purattu, İbranice'deki Perath adının Arapçalaşmış (Furat) şeklindedir. Güneybatı Asya'nın en büyük nehri olan bu akarsuyun adı Eski Farsça'da Ufratu, Orta Farsça'da Frat biçiminde geçer. Batılı müellifler de bu kelimeyi Euhrate veya Eufrate şeklinde kullanırlar.³⁴⁴

Fırat ırmağı Karasu ve Murat adlı iki kolun birleşmesiyle meydana gelir. Bunlardan Karasu en uzun kol olmakla birlikte eskiden beri halk arasında Fırat adını taşımakta ve bu nehrin ana kolu sayılmaktadır. Dolayısıyla Karasu'nun kaynağı olan ve Erzurum ovasın kuzeyindeki Dumlu dağından çıkan Dumlu suyu da Fırat'ın başlangıç kolu kabul edilmektedir.

Toplam yatak uzunluğu 2800 km. olan Fırat Nehri'nin, Karasu ırmağından Suriye sınırına kadar olan uzunluğu 971 km. Murat kaynağından Suriye sınırına kadar olan uzunluğu ise 1263 km.'dir. Fırat ve çevresinin ilk çağlarından günümüze kadar devam eden en önemli özelliği zengin ziraat alanlarının sulanmasında oynadığı roldür. Tarım alanlarının sulanmasında Fırat nehrinden faydalanmanın geçmişi çok eskilere dayanır.³⁴⁵

126. Hadis

حدثنا علي بن الجعد قال : حدثنا زهير بن معاوية عن سهيل بن أبي صالح عن أبيه عن أبي هريرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : (سيأتي عليكم زمان يحسر الفرات عن جبل من ذهب فيقتل عليه الناس فيقتل من كل مئة تسعة وتسعون) قال : يا بني إن أدركته فلا تكونن ممن يقاتل عليه)

³⁴⁴ DİA, c. XIII, s.31

³⁴⁵ DİA, c. XIII, s.32.

Ebû Hureyre (r.a)'dan Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Öyle bir zaman gelecekti Fırat'tan altın bir dağ meydana çıkacak. İnsanlar onun için harb edecek ve her yüz kişiden doksan dokuzu öldürülecek. Ravh, Süheyl'den, bu isnadla hadîsin benzerini rivâyet etti. O, şunu da ziyâde eyledi: Ey oğul! Onu görürsen sakın o savaşa katılanlardan olma, dedi.³⁴⁶

Şuayb el-Arnaud, bu hadis Buhârî'nin şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁴⁷

127. Hadis

حدثنا أبو سعيد الأشج حدثنا عقبة بن خالد حدثنا عبيد الله بن عمر عن خبيب بن عبد الرحمن عن جده حفص بن عاصم عن أبي هريرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يؤشك الفرات يحسر عن كنز من ذهب فمن حضره فلا يأخذ منه شيئاً

Ebû Hureyre (r.a) dan Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Fırat nehri suları çekilerek altından bir hazine ortaya çıkar. Kim orada bulunursa oradan bir şey almasın.³⁴⁸

Tirmizî (ö. 279/892), bu hadisin hasen-sahih olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁴⁹

Şuayb el-Arnaud, bu hadisin Şeyhayn'in şartlarına göre sahih olduğu, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁵⁰

128. Hadis

حدثنا أبو بكر أبي شيبة . حدثنا محمد بن بشر عن محمد بن عمرو عن أبي سلمة عن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : (لا تقوم الساعة حتى يحسر الفرات عن جبل من ذهب . فيقتل الناس عليه . فيقتل من كل عشرة تسعة)

³⁴⁶ el-Fârîsi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, c. XV, s. 85-86

³⁴⁷ el-Fârîsi, a.g.e, a.y.

³⁴⁸ Müslim, Fiten, 8, h. no:2894;el-Fârîsi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis c. XV, s. 87.

³⁴⁹ Tirmizî, Sıfatü'l-Cennet, 26, h. no: 2569.

³⁵⁰ el-Fârîsi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 87.

Ebû Hureyre (r.a)'dan Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Fırat nehrinden altın bir dağ açılmadıkça kıyâmet kopmayacak. İnsanlar onun için harb edecek ve her on kişiden dokuzu öldürülecek.³⁵¹

El-Kenâni (ö. 840), bu rivâyet için isnadının sahih, râvîlerinin sıkı olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁵²

129. Hadis

حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا يعقوب يعني بن عبد الرحمن القارىء عن سهيل عن أبيه عن أبي هريرة أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا تقوم الساعة حتى يحسر الفرات عن جبل من ذهب يقتتل الناس عليه فيقتل من كل مائة تسعة وتسعون ويقول كل رجل منهم لعلني أكون أنا الذي أنجو

Ebû Hureyre (r.a)' dan Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Fırat nehrinden altın bir dağ açılmadıkça kıyâmet kopmayacak. İnsanlar onun için harb edecek ve her yüz kişiden doksan dokuzu öldürülecek. Onlardan her adam, keşke kurtulan ben olsaydım, diyecektir.³⁵³

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁵⁴

130. Hadis

حدثنا أبو كامل فضيل بن حسين وأبو معن الرقاشي واللفظ لأبي معن قال حدثنا خالد بن الحارث حدثنا عبد الحميد بن جعفر أخبرني أبي عن سليمان بن يسار عن عبد الله بن الحارث بن نوفل قال * كنت واقفا مع أبي بن كعب فقال لا يزال الناس مختلفا أعناقهم في طلب الدنيا قلت أجل قال إني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول يوشك الفرات أن يحسر عن جبل من ذهب فإذا سمع به الناس ساروا إليه فيقول من عنده لئن تركنا الناس يأخذون منه ليذهبن به كله قال فيقتتلون عليه فيقتل من كل مائة تسعة وتسعون

Abdullah b. Nevfel (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Fırat nehrinin altın bir dağ, meydana çıkarması yakındır. İnsanlar bunu işittiklerinde oraya koşacaklar, onun yanında bulunanlarda şâyet insanları bırakırsak

³⁵¹ İbn Mâce, Fiten, 25, h. no: 4046.

³⁵² el-Kenâni, Mısbahu'z-Zucâce Fi Zevâidi İbn Mâce, c.IV, s.193.

³⁵³ Müslim, Fiten, 8, h. no: 2894.

³⁵⁴ el-Albâni, Silsiletu's-Sahihah, c. I, s. 338.

onların hepsini alıp götürürler diyecekler. Sonra o yüzden birbirleriyle savaşıacaklar ve her yüz kişiden doksan dokuzu öldürülecek.³⁵⁵

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı Müslim'in şartlarına göre sahihtir. Abdulhamid b. Cafer ve babası Cafer b. Abdullah b. Hakem Müslim'in ricalindendir. Affan b. Müslim ise Şeyhayn'ın ricalindendir. Abdullah b. Haris ise o İbni Nevfel b. Haris el-Haşimi'dir.³⁵⁶

Genel Değerlendirme: Bu konudaki rivâyetlerin sahih olduğu neredeyse tamamının sahiheynde geçtiğini ifade edebiliriz.

G. GÜNEŞ'İN BATIDAN DOĞMASI

Bu konuda, kıyâmet alâmetlerinin son ortaya çıkacak alâmetlerinden biri olan Güneş'in batıdan doğması, bunun nedeniyle tevbe kapısının kapanmasına dâir olan rivâyetler ele alınarak, değerlendirmeleri yapılacaktır.

131. Hadis

حدثنا أبو بكر بن أبي شيبة حدثنا محمد بن بشر عن أبي حيان عن أبي زرعة عن عبد الله بن عمرو قال * حفظت من رسول الله صلى الله عليه وسلم حديثاً لم أنسه بعد سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول إن أول الآيات خروجا طلوع الشمس من مغربها وخروج الدابة على الناس ضحى وأيهما ما كانت قبل صاحبها فالأخرى على إثرها قريباً

Abdullah İbn Amr (r.a.) şöyle demiştir: Ben Resûlullah (s.a.v)'den bir şey ezberledim, hiç unutmadım. Resûlullah (s.a.v)'in şöyle dediğini işittim. "Çıkış itibariyle, kıyâmet alâmetlerinin ilki Güneş'in battığı yerden doğması, kuşluk vakti insanlara Dâbbetu'l-arzın çıkmasıdır. Bunlardan hangisi önce çıkarsa diğeri de onun hemen peşindedir."³⁵⁷

³⁵⁵ Ahmed, Müsned, c. V, s. 139; Müslim, Fiten, 8, h. no: 2895

³⁵⁶ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXXV, s. 184.

³⁵⁷ Müslim, Fiten, 23.h. no: 2941; İbn Mâce, Fiten, 32, h. no: 4069.

Şuayb el-Arnaud, bu hadisin isnadının Şeyhayn'ın şartlarına göre sahih olduğu, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁵⁸

132. Hadis

أخبرنا أبو زكريا العنبري حدثنا محمد بن عبد السلام حدثنا إسحاق أنبأ جرير عن الأعمش عن أبي الضحى عن مسروق عن عبد الله رضي الله عنه في قوله عز وجل ! يوم يأتي بعض آيات ربك لا ينفع نفسا إيمانها لم تكن آمنت من قبل قال طلوع الشمس من مغربها ثم قرأ هذه الآية وجمع الشمس والقمر يقول الإنسان يومئذ أين المفر

Abdullah (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Rabbi'nin bazı âyetleri geldiğinde daha önce iman etmiş olmayan bir kimseye (o günkü) iman fayda vermeyecektir."³⁵⁹ Âyeti için güneşin batıdan doğmasıdır dedi, sonra şu âyeti okudu: "O gün Güneş ve Ay bir araya getirilir, insan o gün kaçacak yer nerededir, der."³⁶⁰

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadis için Şeyhayn'ın şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁶¹

133. Hadis

حدثنا أبو اليمان أخبرنا شعيب حدثنا أبو الزناد عن عبد الرحمن عن أبي هريرة رضي الله عنه : أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال (لا تقوم الساعة حتى تطلع الشمس من مغربها فإذا طلعت فرأها الناس آمنوا أجمعون فذلك حين لا ينفع نفسا إيمانها لم تكن آمنت من قبل أو كسبت في إيمانها خيرا

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Güneş battığı yerden doğmadıkça kıyâmet kopmaz. Doğup da insanlar onu gördüğü zaman, yeryüzünde olan herkes iman edecek. İşte bu: " Daha önceden iman etmiş veya imanında bir hayır kazanmış olmayan hiçbir kimseye (o günkü) imanı fayda vermez."³⁶² (âyetinin işaret ettiği) zamandır.³⁶³

³⁵⁸ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XI, s. 86.

³⁵⁹ En'âm, 158.

³⁶⁰ Kıyame, 9 - 10.

³⁶¹ Hâkim, Müstedrek, c. II, s. 509.

³⁶² En'âm, 158.

Şuayb el-Arnaud, bu hadisin Müslim'in şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır. Ravilerden Ka'anbi ise Abdullah b. Müslim b. Ka'anb'dır.³⁶⁴

134. Hadis

حدثنا أبو اليمان أخبرنا شعيب حدثنا أبو الزناد عن عبد الرحمن عن أبي هريرة : أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال (لا تقوم الساعة حتى تقتتل فئتان عظيمتان يكون بينهما مقتلة عظيمة دعوتهما واحدة . وحتى يبعث دجالون كذابون قريب من ثلاثين كلهم يزعم أنه رسول الله وحتى يقبض العلم وتكثر الزلازل ويتقارب الزمان وتظهر الفتن ويكثر الهرج وهو القتل . وحتى يكثر فيكم المال فيفيض حتى يهم رب المال من يقبل صدقته وحتى يعرضه فيقول الذي يعرضه عليه لا أرب لي به . وحتى يتناول الناس في البنيان . وحتى يمر الرجل بقبر الرجل فيقول يا ليتني مكانه . وحتى تطلع الشمس من مغربها فإذا طلعت ورأها الناس - يعني - آمنوا أجمعون فذلك حين لا ينفع نفسا إيمانها لم تكن آمنت من قبل أو كسبت في إيمانها خيرا

Ebû Hureyre (r.a.)'dan Resûlullah (s.a.v.): “İki büyük topluluk vuruşmadıkça kıyâmet kopmaz, bu iki topluluk arasında çok büyük savaşlar olur. Hâlbuki bu ikisinin davaları birdir. Yine hepsi de kendisinin Allah'ın Resûlu olduğunu iddia eden otuza yakın yalancı deccallerin ortaya çıkmasına kadar kıyâmet kopmaz. Yine şunlar olana kadar kıyâmet kopmaz: İlim alınır, zelzeleler artar, zaman yaklaşır, fitneler ortaya çıkar, öldürme olayları çoğalır, içinizde mal öyle çoğalır ki sadaka verilecek kimse mal sahibini endişeye düşürecek derecede mal dolup taşar. Hatta bu kimseye sadaka vermeyi teklif eder, o da : “Benim buna ihtiyacım yok” der. İnsanlar bina yapımı konusunda yarış yapacaklardır, bir adam birisinin kabrine uğrar da : “Keşke bunun yerinde ben olsaydım” der. Güneş battığı yerden doğar, Güneş böyle doğduğunda halkın tümü iman edecek ama bu, “Daha önce iman etmeyen veya imanıyla hayır kazanamayan kişiye bu imanı fayda vermeyecek.”³⁶⁵ bir zamanda olacaktır.³⁶⁶

135. Hadis

³⁶³ Buhâri, Tefsir, En'âm Suresi, 6, Rikak,40; Ahmed, Müsned, c. II, s, 231; Müslim, İman,72, h. no: 157; İbn Mâce, Fiten, 32, h. no: 4068; el-Fârîsi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 252.

³⁶⁴ el-Fârîsi, a.g.e, a.y.

³⁶⁵ En'âm, 158.

³⁶⁶ Buhâri, Fiten, 22.

حدثنا يحيى بن جعفر حدثنا أبو معاوية عن الأعمش عن إبراهيم هو التيمي عن أبيه عن أبي ذر قال : دخلت المسجد ورسول الله صلى الله عليه و سلم جالس فلما غربت الشمس قال (يا أبا ذر هل تدري أين تذهب هذه) . قال قلت الله ورسوله أعلم قال (فإنها تذهب تستأذن في السجود فيؤذن لها وكأنها قد قيل لها ارجعي من حيث جئت فتطلع من مغربها ثم قرأ ذلك مستقر لها) . في قراءة عبد الله

Ebû Zerr (r.a)'den rivâyet edildiğine göre: “Güneş battığı bir sırada mescide girdim. Resûlullah (s.a.v), oturuyordu, Ey Ebû Zerr buyurdu: Şu Güneş nereye gidiyor, biliyor musun? Ben de: Allah ve Resûlü en iyisini bilir dedim. Bunun üzerine buyurdular ki: Secde etmek için izin almaya gidiyor ve kendisine izin veriliyor, günlerden bir gün geldiğin yerden doğ denilecek bunun üzerine Güneş battığı yerden doğacaktır. Sonra Resûlullah (s.a.v), şu âyeti okudu: “... O da kendine ait bir yörüngede akıp gider...”³⁶⁷ Bu okuyuş şekli Abdullah b. Mes'ûd'un okuyuş şeklidir.³⁶⁸

Tirmizî (ö. 279/892):Kendisinin naklettiği bu hadis için şöyle demiştir; Bu konuda Safvân b. Assâl, Huzeyfe b. Esîd, Enes ve Ebû Musa'dan da hadis rivâyet edilmiştir. Bu hadis hasen ve sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁶⁹

136. Hadis

حدثنا محمد بن المثنى حدثنا محمد بن جعفر حدثنا شعبة عن عمرو بن مرة قال سمعت أبا عبيدة يحدث عن أبي موسى : عن النبي صلى الله عليه و سلم قال إن الله عز و جل يبسط يده بالليل ليتوب مسيء النهار ويبسط يده بالنهار ليتوب مسيء الليل حتى تطلع الشمس من مغربها

Ebû Musa (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Şüphesiz ki: Allah (Azze ve Celle) gündüzün günah işleyenin tevbesini kabul etmek için, geceleyin (rahmet) elini açar. Geceleyin günah işleyenin tevbesini kabul etmek için de, gündüzün (rahmet) elini açar. (Bu) güneş battığı yerden doğuncaya kadar (devam eder.)³⁷⁰

³⁶⁷Yâsin, 38.

³⁶⁸Buhârî, Tevhid, 22; Müslim, İman, 72, h. no: 159; Tirmizî, Fiten, 22, h. no: 2186.

³⁶⁹Tirmizî, Fiten, 22, h. no: 2186.

³⁷⁰Ahmed, Müsned, c. IV, s. 395;Müslim, Tevbe, 5; h. no: 2759.

Şuayb el-Arnaud, bu hadis Şeyhayn'in şartlarına göre sahihtir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁷¹

137. Hadis

حدثنا محمد بن عمرو بن خالد الحراني ثنا أبي ثنا عيسى بن يونس عن حريز بن عثمان عن عبد الرحمن بن أبي عوف الجرشي عن أبي هند البجلي عن معاوية قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : لا تنقطع الهجرة حتى تنقطع التوبة ولا تنقطع التوبة حتى تطلع الشمس من المغرب

Muaviye (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Tevbe kesilmediği müddetçe hicret kesintiye uğramaz, Güneş batıdan doğuncaya kadar da tevbe kesilmez.³⁷²

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet hakkında şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır; hadis hasen-liğayrihidir, isnadı Ebi Hind el-Becli'nin bilinmemesinden dolayı zayıftır. Abdurrahman b. EbiAvf el-Cürşi ise rivâyetinde tek kalmıştır. Arnaud Mizandan iktibasen Abdurrahman b. Ebi Avf el-Cürşi dışındaki râvîlerin sahihin ricali olduğunu ve sıkı olduklarını belirtmektedir.³⁷³

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁷⁴

138. Hadis

حدثنا يحيى الحنائي و محمد بن خالد الراسبي قالوا ثنا طالوت بن عباد ثنا فضال بن جبير ثنا أبو أمامة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم أول آيات طلوع الشمس من مغربها

Ebû Emâme (r.a.)'dan rivâyet edildiğine göre: Kıyâmet alâmetlerinin ilki Güneş'in batıdan doğmasıdır.³⁷⁵

Heysemi (ö. 807/1404), Taberânî'nin bu hadisi rivâyet ettiğini, isnad zincirdeki Faddaleb. Cübeyr'in zayıf olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁷⁶

³⁷¹ Şuayb el-Arnaud, Mevsuatü'l Hanbeliyye, c.XXXII, s. 295.

³⁷² Müsned, Ahmed, c.IV, s. 99; Ebû Davud, Cihat, 2, h. no: 2479.

³⁷³ Şuayb el-Arnaud, Mevsuatü'l Hanbeliyye, c. XXVIII, s. 111.

³⁷⁴ el-Albâni, Sahih-i Ebi Davud, VII, 243.

³⁷⁵ Taberânî, Mu'cemu'l-Kebir, c.VIII, s. 263.

139. Hadis

حدثني علي بن عيسى ثنا مسدد بن قطن ثنا عثمان بن أبي شيبة ثنا معاوية بن هشام حدثني شريك بن عبد الله عن عثمان بن أبي زرة عن أبي صادق عن عبد الرحمن بن يزيد عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم للجنة ثمانية أبواب سبعة مغلقة وباب مفتوح للتوبة حتى تطلع الشمس من نحوه

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Cennette sekiz kapı vardır, yedisi kapatılır, birisi Güneş batıdan doğuncaya kadar açık bırakılır.³⁷⁷

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin ve Ebû Ya'la'nın bu hadisi rivâyet ettiğini, isnadının ceyyid* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁷⁸

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise rivâyetin zayıf olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁷⁹

140. Hadis

أخبرني إسماعيل بن علي الحطبي ثنا محمد بن العباس المؤدب ثنا عبيد بن إسحاق العطار ثنا محمد بن الفضيل عن أشعث بن سوار عن عبد الملك بن ميسرة عن أبي الطفيل عن حذيفة بن أسيد الغفاري قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : تجيء الرياح التي يقبض الله فيها نفس كل مؤمن ثم تطلع الشمس من مغربها وهي الآية التي ذكر الله في كتابه

Huzeyfe bin Üseyd(r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Bir rüzgâr gelir bütün müminlerin ruhunu alır sonra güneş batıdan doğar.³⁸⁰

Heysemi (ö. 807/1404), Taberâni'nin bu rivâyeti aldığını, râvîlerden Ubeyd b. İshak b. Attar'ın metruk** olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁸¹

³⁷⁶ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c.VIII, s. 18.

³⁷⁷ Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. X, s. 206; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 261; Ebû Ya'la, Müsned, c. VIII, s. 429.

³⁷⁸ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. X, s. 356.

*Hasen lizâtihi mertebesinden yüksek olmakla beraber sahih derecesine vardığından tereddüt edilen hadis.

³⁷⁹ el-Albâni, Silsiletü'd-Daife, c. IX, s. 331.

³⁸⁰ Taberâni, c. III, s. 175; Hâkim, Müstedrek, c. III, s. 594; Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 17.

Genel Değerlendirme: Bu konuda ki kanaatimiz güneşin batıdan doğmasının sahih rivâyetler olduğu fakat güneşin batıdan doğmadan kısa bir zaman önce olacak tevbe kapısının kapanması gibi olan rivâyetlerin ise zayıf olduğunu ifade edebiliriz.

H. KİYÂMETTEN ETKİLENECEK KİMSELER

Bu konuda, kıyâmet'in alâmetlerinin daha çok kimler üzerine geleceği ve kıyâmetin de insanlardan hangi gruplar üzerine kopacağına dâir rivâyetler ele alınarak tahrir ve değerlendirmeleri yapılmıştır.

141. Hadis

حدثنا قتيبة حدثنا عبد العزيز بن محمد عن عمرو بن أبي عمرو عن عبد الله وهو ابن عبد الرحمن الأنصاري الأشجعي عن حذيفة بن اليمان : أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال والذي نفسي بيده لا تقوم الساعة حتى تقتلوا إمامكم وتجتلدوا بأسيا فكم ويرث دنياكم شراركم

H. Huzeyfe (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Nefsim elinde olan Zat-ı Zülcelal'e yemin olsun! İmamınızı öldürmedikçe, kılıçlarınızı birbirinize kullanmadıkça, dünyanıza şerirleriniz varis olmadıkça kıyâmet kopmaz." ³⁸²

Tirmizî (ö. 279/892): Bu hadis hasendir.* Bu hadisi sadece Ömer b. Ebû Amr'in rivâyetiyle bilmekteyiz değerlendirmesinde bulunmaktadır. ³⁸³

142. Hadis

حدثنا عبد بن حميد أخبرنا عبد الرزاق أخبرنا معمر عن ثابت عن أنس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم* لا تقوم الساعة على أحد يقول الله الله

H. Enes (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Kıyâmet Allah Allah diyen bir kimsenin üzerine kopmayacaktır." ³⁸⁴

³⁸¹ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 17.

**Fısk, gaflet vb. gibi bir cerh sebebiyle tenkid edilen râvînin tek başına rivâyet ettiği hadis.

³⁸² İbn Mâce, Fiten, 9, h. no: 4043; Ahmed, Müsned, c. V, s. 389.

³⁸³ Tirmizî, Fiten, 9, h. no: 2170.

*Senedinde yalan söylemekle ittiham ediliş hiçbir kimse bulunmamakla beraber şazz da olmayan ve benzeri, diğer tariklerden rivâyet edilmiş olan hadis.

³⁸⁴ Müslim, İman, 66, h. no: 148.

143. Hadis

حدثنا محمد بن بشار حدثنا بن أبي عدي عن حميد عن أنس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تقوم الساعة حتى لا يقال في الأرض الله الله

Enes (r.a.)’den rivâyete göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “Yeryüzünde Allah Allah diyen kalmayıncaya kadar kıyâmet kopmayacaktır.”³⁸⁵

Tirmizî (ö. 279/892), bu hadisin hasen olduğunu söyler. Muhammed b. Müsenna, Halid b. Haris vasıtasıyla Humeyd’den ve Enes’den bu hadisin bir benzerini merfu olmaksızın rivâyet etmiştir. Bu hadis birinci rivâyetten daha sağlamdır.³⁸⁶

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban’ın sahihindeki rivâyete şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı sahihtir. Nuh b. Habib dışındaki râvîler Şeyhayn’in ricali olup sıkadır. Ebû Davut ve Nesai ise onuda sıkı kabul edip rivâyette bulunmaktadır.³⁸⁷

el-Albâni (ö. 1420/1999) ise bu rivâyetin sahih olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁸⁸

144. Hadis

حدثنا قتيبة بن سعد حدثنا عبد العزيز بن محمد عن عمرو بن أبي عمرو قال وحدثنا علي بن حجر أخبرنا إسماعيل بن جعفر عن عمرو بن أبي عمرو عن عبد الله وهو ابن عبد الرحمن الأنصاري الأشجعي عن حذيفة بن اليمان قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تقوم الساعة حتى يكون أسعد الناس بالدنيا لكع ابن لكع

H. Huzeyfe (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "İnsanların dünyaca en bahtiyarını adi oğlu adiler teşkil etmedikçe kıyâmet kopmaz."³⁸⁹

³⁸⁵ Müslim, İmân, 66, h. no: 148; el-Fârisi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 263; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 493

³⁸⁶ Tirmizî, Fiten, 37, h. no: 2207; el-Fârisi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 263.

³⁸⁷ el-Fârisi, a.g.e.a.y.

³⁸⁸ el-Albâni, el-Camius Sağır ve Ziyadetuhu, c. I, s. 1338.

³⁸⁹ Ahmed, Müsned, c. V, s. 389; Tirmizî, Fiten, 34, h. no: 2209

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için, Bu hadis hasen-liğayridir,* isnadı ise zayıftır, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁹⁰

145. Hadis

حدثنا أحمد بن عبدة الضبي حدثنا عبدالعزيز بن محمد وأبو علقمة الفروي قالوا حدثنا صفوان بن سليم عن عبدالله بن سلمان عن أبيه عن أبي هريرة قال إن الله يبعث ريحا من اليمن ألين من الحرير فلا تدع أحدا في قلبه قال أبو علقمة مثقال حبة وقال عبد العزيز مثقال ذرة من إيمان إلا قبضته

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: Allah-u Teâlâ ipekten daha yumuşak bir rüzgârı Yemen'den gönderir. Bu rüzgâr, kalbinde zerre mikter iman bulunan hiç kimseyi hariç tutmadan hepsinin ruhunu kabzeder.³⁹¹

el-Albâni (ö. 1420/1999), bu rivâyet için sahih değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁹²

146. Hadis

خبرني إسماعيل بن علي الحطبي ثنا محمد بن العباس المؤدب ثنا عبيد بن إسحاق العطار ثنا محمد بن الفضيل عن أشعث بن سوار عن عبد الملك بن ميسرة عن أبي الطفيل عن حذيفة بن أسيد الغفاري قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تجيء الرياح التي يقبض الله فيها نفس كل مؤمن ثم تطلع الشمس من مغربها وهي الآية التي ذكر الله في كتابه

Huzeyfe bin Üseyd (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Bir rüzgâr gelir bütün müminlerin ruhunu alır, sonra Güneş batıdan doğar.³⁹³

Heysemi (ö. 807/1404), Taberi'nin bu hadisi rivâyet ettiğini râvîlerden Abid b. İshak'ın ise metruk* olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁹⁴

147. Hadis

³⁹⁰ Şuayb el-Arnaud, Mevsuatü'l Hanbeliyye, c. XXXVIII, s. 334.

*Zayıflığı muhtelif yollarla giderilip hasen derecesine yükselmiş olan zayıf hadis.

³⁹¹ Müslim, İman, 50, h. no: 117; Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 454.

³⁹² el-Albâni, el-Camius Sağır ve Ziyadetuhu, c. I, s. 276.

³⁹³ Taberânî, Mu'cemü'l Kebir, c. III, s. 175; Hâkim, Müstedrek, c. III, s. 594

³⁹⁴ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VIII, s. 17.

*Fısk, gaflet vb. gibi bir cerh sebebiyle tenkid edilen râvînin tek başına rivâyet ettiği hadis.

كنت عند مسلمة بن مخلد وعنده عبد الله بن عمرو بن العاص فقال عبد الله : لا تقوم الساعة إلا على شرار الخلق هم شر من أهل الجاهلية لا يدعون الله بشيء إلا رده عليهم فبينما هم كذلك أقبل عقبة بن عامر فقال له مسلمة : يا عقبة اسمع ما يقول عبد الله فقال عقبة هو أعلم وأما أنا فسمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : (لا تزال عصابة من أمتي يقاتلون على أمر الله قاهرين لعدوهم لا يضرهم من خالفهم حتى تأتيهم الساعة وهم على ذلك) فقال عبد الله : ثم يبعث الله ريحا ريحها ريح المسك ومسها مس الخبز فلا تترك نفسا في قلبه مثقال حبة من إيمان إلا قبضته ثم يبقى شرار الناس فعليهم تقوم الساعة)

Abdullah b. Amr b. As Hz. Peygamberden şöyle rivâyet etmiştir: Kıyâmet ancak halkın kötülere üzerine kopacaktır. Onlar cahiliyyet halkından daha kötüdürler. Allah'dan bir şey isterlerse onu üzerlerine reddeder. Onlar bu haldeyken Ukbe b. Âmir geldi. Mesleme ona: Ya Ukbe! Dinle Abdullah ne diyor, dedi. Ukbe de: O daha iyi bilir. Ama ben Resûlullah (s.a.v): Ümmetimden bir cemaat düşmanlarını kahr ederek, Allah'ın emri uğrunda çarpışmakta devam edeceklerdir. Onlara muhalefet edenler kendilerine bîr zarar veremeyecek. Nihâyet onlar bu halde iken kıyâmet kendilerine gelecektir, buyururken işittim, cevabını verdi. Bunun üzerine Abdullah şunu söyledi: Evet, sonra Allah misk kokusu gibi bir koku gönderecek, teması ipeğin teması gibi olacak, ama kalbinde tane ağırlığı iman olan hiç bir kimseyi bırakmayıp öldürecek, Sonra insanların kötülere kalacak, kıyâmet onların üzerine kopacaktır.³⁹⁵

Hâkim (ö. 405/1014), bu hadisin isnadı Şeyhayn'ın şartlarına göre sahihtir, fakat bunu tahrir etmemişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.³⁹⁶

148. Hadis

حدثنا زهير بن حرب حدثنا عبد الرحمن يعني بن مهدي حدثنا شعبة عن علي بن الأقرع عن أبي الأحوص عن عبد الله عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا تقوم الساعة إلا على شرار الناس

Abdullah (r.a) Hz. Peygamberden: «Kıyâmet ancak insanların kötülere üzerine kopacaktır.» diye rivâyet etmiştir.³⁹⁷

Şuayb el-Arnaud, İbn Hibban'ın sahihindeki rivâyete şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır: “Bu hadisin isnadı Müslim'in şartlarına göre

³⁹⁵ Müslim, İmare, 53, h. no: 1924; el-Fârîsi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 250.

³⁹⁶ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 455.

³⁹⁷ Ahmed, Müsned, c. I, s. 394; Müslim, Fiten, 27, h. no: 2949.

sahihtir. Ebi'l-Havs (Avf b. Malih b. Madla) dışındaki râvîler Şeyhayn'in ricali olup sıkı râvîleridir.”³⁹⁸

149. Hadis

أخبرني أحمد بن جعفر القطيعي ثنا عبد الله بن أحمد بن حنبل حدثني أبي ثنا علي بن ثابت حدثني عبد الحميد بن حفص حدثني أبي عن علباء السلمي رضي الله عنه قال سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول * لا تقوم الساعة إلا على حثالة الناس

Ulba es-Selmi (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Kıyâmet insanlardan işe yaramayanlar üzerine kopacak.³⁹⁹

Hâkim (ö. 405/1014),bu hadisin isnadının Şeyhayn'in şartlarına göre sahih olduğunu belirtmiş, fakat bunu tahrir etmediklerini ifâde etmiştir.⁴⁰⁰

150. Hadis

حدثنا علي بن سعيد الرازي قال نا إسحاق بن زريق الراسبي قال نا إسماعيل بن يحيى التيمي قال نا الازاعي عن يحيى بن ابي كثير عن سعيد بن المسيب عن ابي هريرة قال عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : لا تقوم الساعة حتى يكفر بالله جهرا وذلك عند كلامهم في ربهم

Ebû Hureyre (r.a)' dan Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Yanlarında Rablerinin kelamı olduğu halde Allah (c.c) açıkça inkâr edilmeden kıyâmet kopmaz.⁴⁰¹

Heysemi (ö. 807/1404) bu hadisi Tebarani'nin Evsat'ta rivâyet ettiğini ve Tebarani'nin evzainden İsmail b. Yahya Et-Temini'nin rivâyetinin bulunduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁴⁰²

151. Hadis

عن أبي موسى الأشعري قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : لا تقوم الساعة حتى تروى الأرض دما ويكون الإسلام غريبا

³⁹⁸ el-Fârisi, İhsan Fi Takrib-i Sahih-i İbn Hibban, Fiten ve'l Hevadis, c. XV, s. 264.

³⁹⁹ Ahmed, Müsned, c. III, s. 499; Taberâni, Mu'cemu'l-Kebir, c. XVIII, s. 84.

⁴⁰⁰ Hâkim, Müstedrek, c. IV, s. 495.

⁴⁰¹ Taberâni, Mu'cemu'l-Evsat, c. IV, s. 150.

⁴⁰² Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c.I, s. 254.

Ebû Musa el-Eşari (r.a) dan Resûlullah (s.a.v) şöyle dedi: Yeryüzü kanla dolmadıkça kıyâmet kopmaz ve İslâm yine garib olur.

Heysemi (ö. 807/1404), bu hadis için Süleyman b. Ahmed el-Vasıtının zayıf olduğu değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁴⁰³

152. Hadis

ابي بكرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : لا تقوم الساعة حتى يسود كل قبيلة منافقوها

Ebi Bekre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Her kabilenin efendileri onların münafıkları olmadığı müddetçe kıyâmet kopmaz.⁴⁰⁴

Heysemi (ö. 807/1404), Taberânî'nin Evsat'ta bu rivâyeti aldığını, Mübarek b. Faddalenin müdelles* olduğunu, Habib b. Furu'u ise bilmediği değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁴⁰⁵

Genel Değerlendirme: Bu konudaki rivâyetlerin çok farklı sıhhat dereceleri bulunmakta. Çünkü konu başlıkları birbirinden çok farklılık arz etmekte. Sahih rivâyetler bulunmakla birlikte ravisi müdelles olan rivâyetler de bulunmaktadır.

I. DUHAN

Duhan kıyâmet alâmetlerinden olup, Kur'ân-ı Kerîm'de de terim olarak geçmektedir. Hadislerde geçen duhan ifâdesi daha çok Kureyşlilerle olan olaydan bahs etmektedir. Bununla birlikte on alâmet rivâyetlerinde de altı alâmet rivâyetlerin de kıyâmet alâmetlerinden biri olarak zikri geçmektedir. Biz de bu iki rivâyeti tekraren alacağız.

153. Hadis

⁴⁰³ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 547.

⁴⁰⁴ Taberânî, Mu'cemu'l-Evsat, c. VII, s. 355.

⁴⁰⁵ Heysemi, Mecmau'z-Zevaid, c. VII, s. 633.

*Görüşmediği veya görüştüğü halde riveyette bulunmadığı şeyhten, işittiği zannını uyandıracak şekilde rivâyet edilmesi.

حدثنا أبو خيثمة زهير بن حرب وإسحاق بن إبراهيم وابن أبي عمر المكي واللفظ لزهير قال إسحاق أخبرنا وقال الآخرون حدثنا سفيان بن عيينة عن فرات القزاز عن أبي الطفيل عن حذيفة بن أسيد الغفاري قال أطلع النبي صلى الله عليه وسلم علينا ونحن نتذاكر فقال ما تذكرون قالوا نذكر الساعة قال إنها لن تقوم حتى ترون قبلها عشر آيات فذكر الدخان والدجال والدابة وطلوع الشمس من مغربها ونزول عيسى بن مريم صلى الله عليه وسلم ويأجوج ومأجوج وثلاثة خسوف خسف بالمشرق وخسف بالمغرب وخسف بجزيرة العرب وآخر ذلك نار تخرج من اليمن تطرد الناس إلى محشرهم

Huzeyfe b. Üseyd el-Ğıfari (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre: Biz aramızda kıyâmeti müzakere ederken Resûlullah (s.a.v) üst kattan bize baktı ve şöyle buyurdu: “On alâmet görülmeden kıyâmet kopmayacaktır; Duhan, Deccal, Dâbbe'nin çıkması, Güneş'in batıdan doğması, Meryem oğlu Hz. İsa'nın inmesi, Ye'cûc ve Me'cûc'ün çıkması, Biri doğuda biri batıda bir diğeri de Arap yarımadasında meydana gelecek yere batma hadisesi, çöküntüler, son olarak da Yemen'den çıkacak bir ateş ki insanları mahşer yerine sevk edecektir.”⁴⁰⁶

Şuayb el-Arnaud, Müsned'deki rivâyet için şöyle bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bu hadisin isnadı sahih, ricali Şeyhayn'ın ricali olup sıkı râvîleridir. Ravilerden Furat; ibn-i Ebi Abdirrahman el-Gıazazdır. Ebû Tufeyl ise Amir b. Vâsile'dir.⁴⁰⁷

154. Hadis

أخبرنا الحسن بن سفيان قال : حدثنا أمية بن بسطام قال : حدثنا يزيد بن زريع قال : حدثنا شعبة عن قتادة عن الحسن عن زياد بن رباح : عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : (بادروا بالعمل ستا : الدجال والدخان ودابة الأرض وطلوع الشمس من مغربها وأمر العامة وخويصة أحكم

Ebû Hureyre (r.a)'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v)'den şöyle buyurmuştur: Altı şeyden: Deccal'dan, Dumandan, Dâbbetü'l-arz'dan, Güneş'in battığı yerden doğmasından umumen gelecek fitneden, birinizin hassaten başına gelecek olaylardan önce amellere koşun.⁴⁰⁸

⁴⁰⁶ Ahmed, Müsned, c. XXVI, s. 6; Müslim, Fiten, 13, h. no: 2901

⁴⁰⁷ Müsnedü'l İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. XXVI, s. 6.

⁴⁰⁸ Ahmed, Müsned, c. XIV, 56, s. 441; Müslim, Fiten, 25, h. no: 2947.

J. KIZIL RÜZGÂR HADİSİ

155. Hadis

حدثنا صالح بن عبد الله الترمذي حدثنا الفرج بن فضالة أبو فضالة الشامي عن يحيى بن سعيد عن محمد بن عمرو بن علي عن علي بن أبي طالب قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا فعلت أمتي خمس عشرة خصلة حل بها البلاء فقل وما هن يا رسول الله قال إذا كان المغنم دولا والأمانة مغنما والزكاة مغرما وأطاع الرجل زوجته و عى أمه وبر صديقه وجفا أباه وارتفعت الأصوات في المساجد وكان زعيم القوم أرذلهم وأكرم الرجل مخافة شره وشربت الخمر وليس الحرير واتخذت القنيت والمعارف ولعن آخر هذه الأمة أولها فليرتقبوا عند ذلك ريحا حمراء أو خسفا أو مسخا

Ali b. Ebî Tâlib (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Ümmetim on beş kötülüğü işlerlerse başlarına belalar iner: Ey Allah’ın Resûlü onlar nelerdir? Denildi. Buyurdular ki:

- 1- Ganimet, mal, belli kişiler arasında devrettiği zaman,
- 2- Emanet, ganimet sayılıp emanete riâyet kalmadığı zaman,
- 3- Zekât, angarya sayıldığı zaman,
- 4- Erkekler hanımlarına itaat edip,
- 5- Annelerine saygısız davrandığı zaman,
- 6- Kişi arkadaşına karşı iyi olup,
- 7- Babasına sıkıntı çektiirdiği zaman,
- 8- Mescidlerde Allah ve Resûlünün istemediği sesler yükseldiği zaman,
- 9- Aşağılık kimseler topluma reis olduğu zaman,
- 10- Bir kimseye şerrinden korkulduğu için ikram edildiği zaman,
- 11- Her türlü içkiler bol bol tüketildiği zaman,
- 12- Lüks ve isrâf olan ipekli elbiseler giyildiği zaman,
- 13- Şarkı söyleyen sanatçıların çoğalıp, her iş için çağrıldıkları zaman,

14- Her türlü çalgı aletleri kullanıp, elde edildiği zaman,

15- Bu ümmetin sonradan gelen nesilleri önceki atalarını lanetlediği zaman

İşte o zaman ve durumlarda bir kızıl rüzgâr veya topluca yere batmak veya şekil ve kılık değişmesi gibi belaları bekleyin. “

Tirmizî (ö. 279/892), Bu hadis garib* olup, bu hadisi sadece Ali b. Ebî Tâlib’in bu rivâyetiyle bilmekteyiz.

Bu hadisi Yahya b. Saîd el Ensarî’den; Ferec b. Fedâle’den başka rivâyet eden bir kimse tanımıyoruz. Ferec b. Fedâle hakkında bazı hadisçiler ileri geri konuşmuşlar ve hafızası yönünden zayıf olduğunu söylemişlerdir. Kendisinden Vekî’ ve pek çok hadis imamı hadis rivâyet etmişlerdir, değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁴⁰⁹

el-Albânî (ö. 1420/1999) ise bu rivâyet için zayıf** değerlendirmesinde bulunmaktadır.⁴¹⁰

⁴⁰⁹ Tirmizî, Fiten, 38, h. no: 2210; Taberânî, Mu’cemu’l-Kebir, c. XVIII, s. 51.

*Hangi tabakada olursa olsun senedinin bir veya birkaç tabakasından râvî adedi bire düşen hadis.

⁴¹⁰ el-Albânî, Silsiletü’l-Daife, c. III, s. 312.

**Sahih veya hasen hadis şartlarını taşımamakla birlikte mevzu’ (uydurma) da olmayan hadis

SONUÇ

Çalışmamızda kıyâmet ve kıyâmet alâmetlerinin İslâmiyet ve diğer dinlerdeki yerinden kısaca bahsettik. Kıyametin anlamı, zamanı ve genel alametlerinden bahs ettik. Daha sonra Kur'ân-ı Kerîm'de kıyametin nasıl geçtiğini, bununla birlikte hangi alametlerin Kur'an-ı Kerim'de yer aldığını ve bu alametlerin tefsirlerde nasıl yankı bulduğundan bahs ettik.

Kitabımızın ana bölümünü oluşturan kıyâmetin büyük alâmetlerini ise başta ana hadis kaynakları olarak, diğer hadis külliyatlarından da istifâde ederek bu konuya dâir hadisleri genel olarak ele almaya çalıştık. Hadislerde kıyâmet alâmetlerinden çokça bahis olduğunu nazara alarak alâmetlerin hepsini değil, özellikle hadislerde büyük alâmetler olarak bilinen hadisleri ele aldık. Daha sonra bu hadislerin değerlendirmelerini yaptık. Değerlendirmeleri bazen hadis imamlarından, bazen çağdaş muhakkiklerden istifâde ederek yaptık, her alâmetin arkasında ise o konuya dâir kendi kanaatimizi genel bir değerlendirme olarak ele aldık. Değerlendirilmelerini ele aldığımız İslâm âlimlerinin ise görüşlerini birbirine yakın olduğu görülmektedir. Farklı olan görüşleri ise ayrı bir değerlendirme olarak ele aldık. Bu değerlendirmelerin ve kendi değerlendirmelerimizin sonucunda kıyâmetin büyük alâmetlerine dâir olan hadislerin sıhhat açısından tek bir sözle ifâde edilemeyeceğini, tamamen muhtelif derecelerde bulunduğunu söyleyebiliriz. Hatta aynı konuda mesela bir Deccal meselesini ele aldığımızda Deccal'e dair rivâyetlerin de kendi içerisinde konusuna göre çok muhtelif sıhhat derecelerinde olduğunu görmekteyiz. Biz bu farklılıkları her konunun arkasında yaptığımız değerlendirmelerde ele aldık. Bundan dolayı kıyametin büyük alametlerine dair hadislerin sıhhat derecelerini tek bir sözle ifade edemeyiz. Ancak şunu söyleyebiliriz. Hz. İsa ile Deccal'in bereber zikredildikleri rivâyetler, Hz. İsa'nın nüzulüne dair olan rivâyetler ile fırtanadan altın çıkmasına dair rivâyetlerin genel yapısının sahih olduğunu çok net ifade edebiliriz. Mehdi'ye, Dabbe'ye ve genel olarak mekân bildiren rivâyetlerin ise genel olarak zayıf rivâyetler olduğunu ifade edebiliriz.

Genel olarak ise rivâyetlerde sahih ve hasen rivâyetlerin ağırlıkta olduğunu, zayıf rivâyetlerinde mevcut olduğunu fakat zayıfın altında ki derecelerde rivâyetlerin çok az bulunduğunu ifade edebilirim.

Bu çalışmanın bu alan için kesinlikle yeterli olmadığı, bu konu ile ilgili daha geniş ilmi çalışmalar yapılırsa alâmetlerin daha iyi anlaşılacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

- Abdurrezzâk b.Hemmam es-San'âni, Tefsiru'l Kuran, Thk: Mustafa Müslim Muhammed, Mektebetu'r Rüsd, 1410,Riyad
- Abdullah Aydınli, Hadis Istılahları Sözlüğü, Timaş, İstanbul,1987
- Ahmed b. Hanbel, Müsned, I-VI, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1401/1981
- Ahmed b. Hanbel, Müsned, Mevsûatu'l Hadisiyye, (hızr. Şuayb el Arnavud), 1-5, Müessesetü'r-Risale, Beyrut-1420/1999
- Ahmed b.Ebi Bekr b.İsmail el-Kenâni, Mısbahu'z-Zucâce Fi Zevâidi İbn Mâce, Daru'l Arabiyye,1403,Beyrut
- Ali b. Muhammed b. Habîb el-Mevârid, en-Nuket ve'l Uyûn,
- Arif Arslan, Bütün Din ve Kùltürlerde Kıyâmet, Samanyolu Yay. İstanbul-2008
- Buhârî, Muhammed b. İsmail b.İbrahim, Sahîhu'l Buhârî, Çağrı Yay. İstanbul-1992.
- Celâluddin Muhammed b. Ahmed el-Muhli-Celâluddin Abdurrahman b. Ebi Bekr es-Suyûti, Tefsiru'l Celâleyn, Darul Hadis, Kâhire
- Ebû Câ'fer et-Taberi, Camıu'l Beyan Fi Te'vili'l Kuran, Thk. Ahmed Muhammed Şakir, Müessesetu'r Risale, 1420 Dâru'l Kitâbi'l İlmiyye
- Ebû Dâvud, Süleymân es-Sicistânî, Sunenu Ebî Dâvûd, I-V, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1401/1981.
- Ebû Muhammed el-Hüseyn b. Mes'ud el-Beğavî, MeâlimuT Tenzîl, Daru't Tayyibe, 1417
- Ebû Ubeydullah Muhammed b. Abdullah el-Hâkim en-Neysâbüri, Telhıs: ez-Zehebî, Dâru'l Meârif, Beyrut
- Ebû'l Berakât Abdullah b. Ahmed b. Mahmud en-Nesefî, Medâriku't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl, Dâru'n Nefâis, Beyrut,2005
- Ebu'l-Fadl Cemâluddîn Muhammed, *Lisânu'l-Arab*, Dâru Sâdır, Beyrut
- Ebû'l-Kasım Süleyman b. Ahmet et-Taberânî, Mu'cemu'l-Evsat, Darü'l-Harameyn, Kahire h. 1415.
- Ebû'l-Kasım Süleyman b. Ahmet et-Taberânî, Mu'cemu'l-Kebir, Mektebetü'l-Ulum vel Hikem, Musul h. 1404.
- Ebû'l-Kasım Süleyman b. Ahmet et-Taberânî, Mu'cemu's-Sağir, Mektebetü'l-İslami, Beyrut h. 1405.

Ebûbekir Ahmet b. El-Hüseyin el-Beyhaki, Şuabu'l-İman, Darü'l-Kitabi'l-İlmiyye, Beyrut h.1410.

Elmalılı Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, Azim Yayınları, İstanbul - 1990.

Galip Türcan, Kur'an'da Âhiret İnancı, Aziz Andaç yayınları, Ankara-2006

İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd; Sunenu İbn Mâce, I-II, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1401/ 1981.

İbn Kesir, Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri, Çağrı Yayınları, İstanbul - 1984.

İncil, İncil'in Çağdaş Türkçesi, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul 1996.

İsmâil Hakkı b. Mustafa el-İstânbûli, Rûhu'l Beyân, Dâru İhyâi't -Turâsi'l Arabî, İsmail Lütfî Çakan, Hadis Usulü, İstanbul - 2005.

Kitâbu'l-Mukaddes, Dâru'l-Kutubi'l-Mukaddes fi'ş-Şarki'l-Evsat, 1984

Mahmud el-Âlûsî Ebû'l Fadl, Rûhu'l Meânî Fî Tefsiri'l Kur'an'ıl Azîmi ve's Seb'il Mesâni, Dâru İhyâi't -Turâsi'l Arabî, Beyrut

Mâlik b. Enes (ö. 179/795), el-Muvatta, (hız. Muhammed Fuat Abdulbaki), Beyrut-1985.

Muhammed b. Hibban b. Ahmed Ebû Ahmed et-Temimi, el-İhsan Fî Takribi Sahih-i İbn Hibban, Tertib: Alâuddin Ali b. Bülban el-Farisi, Tahkik: Şuayb el-Arnaud, Müessesetü'r-Risale, Beyrut 1993.

Muhammed b. Muhammed Ebû's Suûd, İrşâdu'l Akli's Selim ilâ Mezâyâ el-Kur'ani'l Kerîm, Dâru İhyâi't -Turâsi'l Arabî, Beyrut

Muhammed b. Ömer b. el-Hüseyin er-Râzi, Mefâtihu'l Ğayb, Dâru İhyâi't -Turâsi'l Arabî, Beyrut

Muhammed Nâsiruddîn el-Albani, Kıssatu'l Mesihid Deccal ve Nuzul-i İsa (as), Mektebetu'l İslâmiyye, Umman, Ürdün

Muhammed Nâsiruddîn el-Albani, Sahih ve Daif el-Camiu's Sağır ve Ziyadetuhu, el-Mektebetul İslâmi

Muhammed Nâsiruddîn el-Albani, Sahih-i Ebi Davud, Müessesetu Ğamas, Kuveyt, 2002.

Muhammed Nâsiruddîn el-Albani, Sahihut Terğib ve't Terhib, Mektebetu'l Maarif Riyad

Muhammed Nâsiruddîn el-Albani, Silsiletu'd-Daîfe, Mektebetu'l Maarif Riyad.

Muhammed Nâsiruddîn el-Albani, Silsiletu'l-Ehâdîsi'd-Daîfe ve'l-Mevdua've Eseruha's-Seyyi fî'l-Ümme Darü'l-Maarif, Riyad h.1412.

Muhammed Nâsiruddîn el-Albani, Silsiletu's-Sahih, Mektebetü'l Maarif Riyad.

Mücâhid ebu'l Haccâc, Tefsiri Mücâhid, Thk. Abdurrahman et-Tâhir, el-Menşûrâtü'l İlmiyye, Beyrut

Mücteba Uğur, Ansiklopedik Hadis Terimleri Sözlüğü, Ankara - 1992.

Müslim, Ebû'l-Hüseyn b. el-Haccac en-Neysâbü'rî, Sahîh, I-III, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1401/1981.

Nesâî, Sünen, I-VIII, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1401/1981.

Nûreddin Ali b. Ebî Bekr el-Heysemî, Mecma'uz-Zevâid ve Menbau'l-Fevâid, Dâru'l Fikr, Beyrut,1412

Özcan, Hıdır; Yahûdî Kültürü ve Hadisler, İnsan Yayınları, İstanbul, Şubat -2006

Talat Koçyiğit, Hadis Usulü, Ankara - 2004.

Tirmizî, Ebû İsâ Muhammed b. İsâ; Sunen, I-V, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1401/1981

Yaşar Kandemir, Hadis İlimleri ve Hadis Istılahları, İstanbul - 2007.